

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Diplomová práce

Analýza sociálního a ekonomického rozvoje obce

Štěpánkovice

Bc. Lenka Poštulková

© 2018 ČZU v Praze

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Lenka Václavíková

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Analýza sociálního a ekonomického rozvoje obce Štěpánkovice

Název anglicky

Analysis of Social and Economic Development of the Municipality Štěpánkovice

Cíle práce

Cílem diplomové práce je analyzovat a zhodnotit jednotlivé oblasti sociálního a ekonomického rozvoje obce Štěpánkovice, a to včetně názoru místních obyvatel na současný rozvoj obce. Na základě provedených analýz a shromážděných dat od samotných obyvatel a jejich následného srovnání je cílem identifikovat, jak nedostatky a bariéry rozvoje, tak hlavní přednosti a navrhnout představitelům obce jednotlivá opatření, která by tyto nedostatky odstranila a přispěla ke zlepšení celkového rozvoje v obci.

Metodika

Při zpracování diplomové práce bude použita technika sekundární analýzy dat, zejména studium odborných dokumentů, veřejně dostupných zdrojů a statistických dat. Dále bude rovněž použita technika primárního sběru a analýzy dat získaných prostřednictvím dotazníkového šetření obyvatel a polostandardizovaných rozhovorů s představiteli obce.

Doporučený rozsah práce

60 – 80 stran

Klíčová slova

ekonomický rozvoj, Hlučínsko, obec, rozvoj obce, sociální rozvoj

Doporučené zdroje informací

- BLAŽEK, J. – UHLÍŘ, D. – UNIVERZITA KARLOVA. *Teorie regionálního rozvoje : nástin, kritika, implikace*. Praha: Karolinum, 2011. ISBN 978-80-246-1974-3.
- JETMAR, M. – PEKOVÁ, J. – PILNÝ, J. *Veřejný sektor – řízení a financování*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. ISBN 978-80-7357-936-4.
- KADEŘÁBKOVÁ, J. – PEKOVÁ, J. *Územní samospráva – udržitelný rozvoj a finance*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. ISBN 978-80-7357-910-4.
- PEKOVÁ, J. *Finance územní samosprávy : teorie a praxe v ČR*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011. ISBN 978-80-7357-614-1.
- PEKOVÁ, J. *Veřejné finance : teorie a praxe v ČR*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011. ISBN 978-80-7357-698-1.
- WOKOUN, R. – MATES, P. *Malá encyklopedie regionalistiky a veřejné správy*. Praha: Prospektrum, 2001. ISBN 80-7175-100-6.
- WOKOUN, R. *Regionální rozvoj : východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování*. Praha: Linde, 2008. ISBN 978-80-7201-699-0.
- WOKOUN, R. *Základy regionálních věd a veřejné správy*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011. ISBN 978-80-7380-304-9.

Předběžný termín obhajoby

2017/18 ZS – PEF (únor 2018)

Vedoucí práce

Ing. Jakub Husák, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra humanitních věd

Elektronicky schváleno dne 16. 11. 2016

doc. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 21. 11. 2016

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 07. 03. 2018

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Analýza sociálního a ekonomického rozvoje obce Štěpánkovice" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 29. března 2018

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala svému vedoucímu diplomové práce panu Ing. Jakubu Husákovi, PhD. za odborné rady a připomínky, Obecnímu úřadu Štěpánkovice a panu starostovi Bernardu Halfarovi za pomoc a poskytnuté informace a svému manželovi a rodině za podporu a trpělivost při mém dálkovém studiu.

Analýza sociálního a ekonomického rozvoje obce Štěpánkovice

Souhrn

Tato diplomová práce se zabývá sociálním a ekonomickým rozvojem moravskoslezské obce Štěpánkovice, která leží nedaleko svého okresního města Opava. V teoretické části práce jsou objasněny jednotlivé pojmy týkající se územní veřejné správy, politiky obcí, regionálního rozvoje, regionální politiky a rozvoje obcí. V praktické části jsou nejprve popsány základní charakteristiky obce Štěpánkovice (poloha a základní údaje, symboly obce, historický vývoj a vnější vztahy) a dále jsou popsány a analyzovány sociální a ekonomické charakteristiky v jednotlivých oblastech souvisejících s potenciálním rozvojem obce (obyvatelstvo a jeho vývoj, doprava a dopravní obslužnost, infrastruktura, školství a vzdělání, zdravotní a sociální péče, kulturní a sportovní možnosti, životní prostředí, služby a podnikání, bydlení a bezpečnost). V praktické části je rovněž popsáno a vyhodnoceno provedené dotazníkové šetření mezi občany obce a otázky na pana starostu související s rozvojem obce. Zhodnocení výsledků v jednotlivých rozvojových oblastech a následná doporučení jsou uvedeny v závěru práce.

Klíčová slova: ekonomický rozvoj, Hlučínsko, obec, rozvoj obce, sociální rozvoj, Štěpánkovice

Analysis of Social and Economic Development of the Municipality Štěpánkovice

Summary

This diploma thesis deals with the social and economic development of the Moravian-Silesian municipality Štěpánkovice, which lies near its district town Opava. The theoretical part of the thesis clarifies individual concepts concerning territorial public administration, municipal policy and development and their relations with regional development. In the practical part are at first described the basic characteristics of municipality Štěpánkovice (location and fundamental data, symbols of the village, historical development and external relations) and the social and economic characteristics in the areas related to the potential development of the municipality (population and its development, transport, infrastructure, education, health and social care, cultural and sports possibilities, the environment, services and business, housing and security). The practical part also describes and evaluates the questionnaire survey among the citizens of the municipality and questions to the mayor related to the development of the municipality. Evaluation of the results in individual development areas and subsequent recommendations are presented at the end of the thesis.

Keywords: economic development, Hlučín region, municipality, development of municipality, social development, Štěpánkovice

Obsah

1	Úvod	13
2	Cíl práce a metodika.....	15
2.1	Cíl práce	15
2.2	Metodika	15
3	Teoretická východiska.....	17
3.1	Charakteristika veřejné správy.....	17
3.1.1	Státní správa	17
3.1.2	Samospráva.....	18
3.2	Obec	19
3.2.1	Definice a charakteristické znaky.....	19
3.2.2	Působnost obce	20
3.2.2.1	Samostatná působnost.....	20
3.2.2.2	Přenesená působnost	21
3.2.3	Orgány obce.....	22
3.2.3.1	Zastupitelstvo obce	22
3.2.3.2	Rada obce.....	23
3.2.3.3	Starosta obce	23
3.2.3.4	Obecní úřad.....	24
3.2.4	Rozpočet a financování obce	24
3.2.5	Spolupráce obcí	24
3.3	Regionální rozvoj a regionální politika.....	25
3.3.1	Regionální rozvoj	26
3.3.2	Regionální politika	26
3.4	Rozvoj obce	28
3.4.1	Východiska pro rozvoj obce	28
3.4.2	Oblasti rozvojových aktivit	30
3.4.3	Nástroje pro rozvoj obcí	31
3.4.3.1	Územní plánování	32
3.4.3.2	Strategické plánování.....	33
3.4.3.3	Participativní rozpočet	34
4	Vlastní práce	35
4.1	Základní charakteristiky obce Štěpánkovice	35
4.1.1	Poloha a základní údaje	35
4.1.2	Symboly obce	36
4.1.3	Historický vývoj obce.....	37
4.1.4	Vnější vztahy	39

4.2	Sociální a ekonomické charakteristiky obce Štěpánkovice	40
4.2.1	Obyvatelstvo a jeho základní demografické údaje	40
4.2.2	Doprava a dopravní obslužnost	44
4.2.2.1	Silniční doprava	44
4.2.2.2	Autobusová doprava	45
4.2.2.3	Vlaková doprava	46
4.2.2.4	Cyklistická doprava	47
4.2.3	Infrastruktura a inženýrské sítě.....	47
4.2.4	Školství a vzdělání.....	49
4.2.5	Zdravotní a sociální péče.....	51
4.2.6	Kulturní a sportovní možnosti	51
4.2.7	Krajina a životní prostředí	54
4.2.8	Služby a podnikání	57
4.2.9	Bydlení.....	59
4.2.10	Bezpečnost.....	61
5	Vyhodnocení uskutečněného šetření.....	63
5.1	Základní vyhodnocení první části dotazníku	64
5.2	Základní vyhodnocení druhé části dotazníku	65
5.3	Třídění druhého stupně	89
6	Zhodnocení výsledků a doporučení.....	93
6.1	Obyvatelstvo	93
6.2	Doprava a dopravní obslužnost.....	93
6.3	Infrastuktura	94
6.4	Školství a vzdělání	95
6.5	Zdravotní a sociální péče	95
6.6	Kulturní a sportovní možnosti	96
6.7	Životní prostředí.....	96
6.8	Služby a podnikání.....	97
6.9	Bydlení.....	98
6.10	Bezpečnost	98
6.11	Participativní rozpočet	98
7	Závěr.....	100
8	Seznam použitých zdrojů.....	101
8.1	Knižní publikace a tištěné brožury	101
8.2	Elektronické zdroje	102
9	Přílohy.....	104

Příloha 1.....	105
Příloha 2.....	106
Příloha 3.....	108
Příloha 4.....	117
Příloha 5.....	118
Příloha 6.....	120
Příloha 7.....	126

Seznam obrázků

Obr. 1: Schéma základní rozvojové rozvahy obce a formulace vize a rozvojových záměrů	30
Obr. 2: Vztah strategického a územního plánování.....	32
Obr. 3: Katastrální území obce	36
Obr. 4: Znak a vlajka obce	37

Seznam tabulek

Tab. 1: Druhy pozemků dle katastrální výměry v obci Štěpánkovice k 31. 12. 2016....	54
Tab. 2: Porovnání produkce odpadů v obci Štěpánkovice za období leden - říjen v roce 2016 a v roce 2017	56
Tab. 3: Přehled fungujících prodejen a podniků v obci Štěpánkovice k 31. 12. 2017 ...	58
Tab. 4: Podnikatelské subjekty v obci Štěpánkovice k 31. 12. 2017 podle převažující činnosti	59
Tab. 5: Domovní fond v obci Štěpánkovice dle SLDB 2011	60
Tab. 6: Obydlené byty podle právního důvodu užívání a počtu obytných místností v obci Štěpánkovice dle SLDB 2011.....	60
Tab. 7: Priority respondentů dle otázky č. 8.....	71
Tab. 8: Zhodnocení věkového rozložení respondentů pro vybrané oblasti	90

Seznam grafů

Graf 1: Vývoj počtu obyvatel v obci Štěpánkovice v letech 1971 – 2016 (stav k 31.12.)	41
Graf 2: Přirozený přírůstek v obci Štěpánkovice v letech 1971 – 2016.....	42
Graf 3: Migrační přírůstek v obci Štěpánkovice v letech 1971 – 2016.....	42

Graf 4: Celkový přírůstek v obci Štěpánkovice v letech 1971 – 2016.....	43
Graf 5: Vývoj počtu sňatků a rozvodů v obci Štěpánkovice v letech 1991 – 2016	44
Graf 6: Druhy pozemků dle katastrální výměry v obci Štěpánkovice k 31. 12. 2016....	55
Graf 7: Respondenti žijící v obci dle trvalého bydliště v %.....	65
Graf 8: Časové období respondentů žijících v obci v %	66
Graf 9: Respondenti žijící v obci rádi v %	67
Graf 10: Respondenti pracující/studující přímo v obci v %	67
Graf 11: Vzdálenost a čas dojíždějících respondentů v %	68
Graf 12: Respondenti registrující změny v obci za poslední rok	69
Graf 13: Názor respondentů na řízení obce v %.....	70
Graf 14: Co respondentům v současné době v obci nejvíce chybí.....	72
Graf 15: Prvky občanské vybavenosti a infrastruktury, které jsou podle respondentů v nevyhovujícím stavu.....	73
Graf 16: Názor respondentů na zdravotnické služby v obci.....	74
Graf 17: Názor respondentů na sociální služby v obci.....	75
Graf 18: Názor respondentů na společenské a kulturní vyžití v obci.....	76
Graf 19: Názor respondentů na sportovní vyžití v obci	77
Graf 20: Respondenti pociťující problémy týkající se dopravy v %.....	77
Graf 21: Důvody proč pociťují respondenti problémy týkající se dopravy	78
Graf 22: Respondenti pociťující problémy s kvalitou životního prostředí v %	79
Graf 23: Důvody, proč pociťují respondenti problémy s kvalitou životního prostředí..	80
Graf 24: Respondenti cítící se v obci bezpečně v %	80
Graf 25: Důvody, proč se respondenti necítí v obci bezpečně	81
Graf 26: Respondenti podílející se aktivně na životě v obci	82
Graf 27: Zájem respondentů podílet se aktivně na životě v obci v %	82
Graf 28: Spolky a sdružení, které připadají respondentům atraktivní.....	84
Graf 29: V jakých spolcích či sdružení by respondenti uvažovali svou účast	85
Graf 30: Povědomí respondentů o participativním rozpočtu v %	86
Graf 31: Zájem respondentů o zapojení do participativního rozpočtu v %.....	87
Graf 32: Informovanost respondentů o dění v obci v %	87
Graf 33: Zdroj informovanosti respondentů o dění v obci	88
Graf 34: Zájem respondentů o zapojení se do společné skupiny občanů na sociální síti v %	89

Graf 35: Priority respondentů týkající se ŽP v souvislosti s tím, zda pocítují v obci problémy s ŽP.....	91
Graf 36: Priority respondentů týkající se bezpečnosti v souvislosti s tím, zda se cítí v obci bezpečně	91
Graf 37: Priority respondentů týkající se existence MŠ a ZŠ v souvislosti s tím, zda v jejich domácnosti žije dítě do 18 let.....	92

Seznam použitých zkratk

ČSÚ	Český statistický úřad
ČOV	Čistírna odpadních vod
ČR	Česká republika
EET	Elektronická evidence tržeb
MŠ	Mateřská škola
PČR	Policie České republiky
OÚ	Obecní úřad
OSVČ	Osoba samostatně výdělečně činná
SLDB	Sčítání lidu, domů a bytů
TJ	Tělovýchovná jednota
ZŠ	Základní škola

1 Úvod

V důsledku probíhajících decentralizačních procesů v posledních letech stále stoupá význam jednotlivých obcí, které nyní mají více než dříve možnost své územní rozvíjet a hospodařit samostatně ve prospěch svůj, ale hlavně svých občanů.

Díky tomu se jednotlivé obce snaží vytvořit dobré podmínky pro život svých obyvatel a zajistit, aby se jim zde žilo dobře, měli zájem o rozvoj své obce, aktivně se podíleli na jejím rozvoji a nedocházelo k migraci do jiných obcí.

V tomto případě obce nemají jednoduchý úkol, jelikož v současné době bohužel stále více závisí na pracovních nabídkách a uplatnění v jednotlivých regionech, jejichž jsou jednotlivé obce nedílnou součástí. Bohužel tento trend postihuje zejména obce v hospodářsky slabých regionech, do kterých se řadí i Moravskoslezský kraj. Stále více mladých lidí se stěhuje do větších měst (zejména Prahy), nebo do jejich těsné blízkosti, kde nalézají lepší pracovní uplatnění a více možností pro svůj život.

Na obcích je, aby této migraci zabránili a nabídli svým obyvatelům hodnotný prostor pro život ve všech svých podobách tak, aby nedostatek adekvátních pracovních příležitostí v okolí obce byl vyvážen kvalitou života v dané obci.

O takto všestranný rozvoj se snaží také obec Štěpánkovice, na jejíž příležitosti a problematiku rozvoje se tato diplomová práce zaměřuje. Obec Štěpánkovice se nachází v Moravskoslezském kraji, v okrese Opava a vybrala jsem si ji hned z několika důvodů. Jedním z nich je fakt, že obec znám velmi dobře, protože jsem zde od narození vyrůstala a i když zde v současné době z pracovních důvodů nežiji, doposud se o její stav aktivně zajímám a plánuji se zde zase vrátit.

Dalším z důvodů jsou specifika, která vyplývají z velice zajímavého historického vývoje regionu Hlučínsko, kam tato obec patří. Kraj byl dlouho součástí Pruska a k Československu byl nuceně připojen až v roce 1920. Následující historický vývoj ve 20. století byl ve srovnání se zbytkem republiky spíše turbulentnější, což se rovněž podepisuje na pozdějším sociálním a ekonomickém rozvoji. Díky tomuto specifickému historickému vývoji vznikla v celém regionu zajímavá skladba obyvatel – většina obyvatelstva je stále silně věřících, mají často dvojí občanství, jsou velmi konzervativní a pořádkumilovní.

V teoretické části práce nalezneme východiska týkající se územní veřejné správy, politiky obcí, pojetí regionů, regionálního rozvoje, regionální politiky a rozvoje obcí. V praktické části je představena samotná obec Štěpánkovice v rámci specifického regionu

Hlučínsko, jehož je obec nedílnou součástí a který měl a stále má na rozvoj obce svůj podstatný vliv.

Dále dle provedených analýz a dat shromážděných od samotných obyvatel formou dotazníkového šetření poskytuje tato diplomová práce odpověď na otázku, jaké jsou hlavní přednosti rozvoje obce Štěpánkovice, její nedostatky a bariéry bránící tomuto rozvoji. Jsou zde navržena jednotlivá opatření, která by tyto nedostatky odstranila a přispěla ke zlepšení rozvoje v obci, která budou jejím představitelům sloužit jako prostředek pro zlepšení celkového rozvoje v obci.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem této diplomové práce je zanalyzovat a zhodnotit jednotlivé oblasti sociálního a ekonomického rozvoje moravskoslezské obce Štěpánkovice, a to včetně názoru místních občanů na současný rozvoj této obce. Jedná se především o dílčí oblasti a otázky týkající se kvality bydlení, dopravní dostupnosti a infrastruktury, úrovně a množství poskytovaných služeb, bezpečnosti, kulturních a sportovních možností, možnosti podnikání, volných pozemků pro stavbu a kvalitu životního prostředí.

Na základě provedených analýz a shromážděných dat od samotných obyvatel a jejich následného srovnání je cílem identifikovat, jak nedostatky a bariéry rozvoje, tak hlavní přednosti a navrhnout představitelům obce jednotlivá opatření, která by tyto nedostatky odstranila a přispěla ke zlepšení celkového rozvoje v obci.

Zároveň je cílem navrhnout představitelům obce v případě zájmu možnosti zapojení samotných občanů do aktivního rozhodování prostřednictvím participativního rozpočtu. Ten by mohl v budoucnu přispět k hlubšímu zapojení místních občanů, sdružení, spolků apod. do spolurozhodování o projektech týkajících se dalšího rozvoje obce, tak jak to vidí právě oni.

2.2 Metodika

Obsahově je tato diplomová práce rozdělena na dvě hlavní části a to na část teoretickou a část praktickou. Při zpracování první části diplomové práce bude použita technika sekundární analýzy dat, zejména studium odborných dokumentů souvisejících s daným tématem. Objasnění jednotlivých pojmů týkající se územní veřejné správy, politiky obcí, regionálního rozvoje a regionální politiky a rozvoje obcí.

V druhé části diplomové práce bude také použita technika sekundární analýzy a to především z veřejně dostupných zdrojů, dokumentů a statistických dat. Bude se jednat o internetové stránky obce, jednotlivé materiály poskytnuté obecním úřadem a data z Českého statistického úřadu. Využita bude rovněž technika primárního sběru a analýzy dat získaných prostřednictvím datazníkového šetření obyvatel.

U dotazníkového šetření bude oslovena zejména skupina občanů Štěpánkovic, ale také osob, které v obci nežijí, ale např. pracují nebo se zde jinak každodenně zdržují a o dění a životě v obci mají povědomí. Nicméně předpokládá se, že přes 95% respondentů budou

samotní obyvatelé Štěpánkovic. U volby respondentů nebude upřednostňována žádná dílčí skupina, např. dle pohlaví, věku, ekonomické aktivity apod.

V dotazníku budou použity především uzavřené, polootevřené a otevřené otázky. V uzavřených otázkách budou respondentům nabídnuty veškeré možné varianty odpovědí, které se týkají základních demografických údajů a dané místní problematiky a sociálního a ekonomického rozvoje obce. U polootevřených a otevřených otázek bude respondentům nabídnuta možnost vlastní odpovědi, jež pomohou objevit oblasti, které by ve výsledku mohly být důležité.

Ve spolupráci s obecním úřadem budou respondentům dotazníky zaslány emailem s odkazem pro možné vyplnění dotazníku online doma na počítači a odkaz s prosbou o vyplnění dotazníku přímo online bude také přímo na webových stránkách obce. Zejména starším občanům budou dotazníky rozdány v tištěné podobě, kde je mohou přímo s tazatelem vyplnit a rovněž budou k dispozici na obecním úřadě. Vyplněný dotazník v papírové podobě mohou respondenti zanechat na obecním úřadě nebo v místní knihovně nebo odevzdat či poslat přímo její osobě.

Pro snadnější vyhodnocení a následnou analýzu budou dotazníky vyplněné v papírové podobě převyplněny do online podoby, aby všechna data byla ve stejné podobě a připravena ke zpracování. K analýze dat získaných formou dotazníkového šetření bude použito programu Google Forms a MS Excel pomocí tabulek a grafů, ze kterých budou vyvozeny konečné závěry a dedukce.

3 Teoretická východiska

3.1 Charakteristika veřejné správy

Veřejná správa je všeobecně považována za ústřední pojem správního práva, správní vědy, ale i dalších disciplín jako je psychologie veřejné správy, politologie a státověda, jež se jí také zabývají.¹

Dle Čmejrka a Kopřivy lze veřejnou správu charakterizovat ze dvou základních hledisek, a to z hlediska materiálního a z hlediska formálního. Z hlediska materiálního veřejnou správu označují jako souhrn správních činností vykonávající veřejnou politiku a působící ve veřejném zájmu a to na úrovni ústřední, regionální a místní. Tyto činnosti jsou financovány z veřejných rozpočtů a jsou tedy měřitelné. Z formálního hlediska představují veřejnou správu jako činnost organizačních jednotek a osob reprezentující veřejné zájmy. Veřejná správa tedy hájí a sleduje veřejný zájem široké veřejnosti, tím se odlišuje od správy soukromé, jež sleduje soukromé zájmy a cíle jednotlivců.²

Mattes a Wokoun vymezují veřejnou správu z hlediska věcného (obsahového) a institucionálního (organizačního). Ve smyslu věcném jsou to činnosti, které zajišťuje, ve smyslu institucionálním potom stanovuje, jakými orgány a úřady je vykonávána.³

Bezpochyby je veřejná správa prvkem státní moci a podle článku 2, odst. 3 Ústavy může vykonávat pouze to, co jí ukládá zákon: „Státní moc slouží všem občanům a lze ji uplatňovat jen v případech, v mezích a způsoby, které stanoví zákon.“⁴

Veřejnou správu obecně rozdělujeme na dvě části, a to státní správu a samosprávu.

3.1.1 Státní správa

Státní správa je hlavní, nejdůležitější a nejrozsáhlejší subsystem veřejné správy, jejíž existence vychází z povahy státu jakožto veřejné moci. Stát je originálním a neodvozeným subjektem veřejné správy. Nevyplývá z toho ovšem, že by měla státní správa vůči samosprávě, jakožto dalšímu subsystemu veřejné správy dominantní postavení a mohla by ji přímo řídit. Prostřednictvím zákona však může určit její šíři.⁵

¹ WOKOUN, R.; MATES, P.; KADEŘÁBKOVÁ, J. a kol. *Základy regionálních věd a veřejné správy*, s. 316

² ČMEJREK, J.; KOPŘIVA, R. *Základy veřejné správy*, s. 6

³ MATES, P.; WOKOUN, R. a kol. *Malá encyklopedie regionalistiky a veřejné správy*, s. 135

⁴ Ústava České republiky (Ústavní zákon č. 1/1993 Sb.) [online]. Dostupné z:

<<http://www.psp.cz/docs/laws/constitution.html>> [cit. 2016-10-15]

⁵ WOKOUN, R.; MATES, P.; KADEŘÁBKOVÁ, J. a kol. *Základy regionálních věd a veřejné správy*, s. 322

Je to tedy část veřejné správy, kterou vykonává stát svými na tento účel zřízenými orgány, nebo které vykonávají jeho jménem územní samosprávné celky, soukromé fyzické či právnické osoby, na než výkon státní správy přenesl. Jelikož je státní správa součástí výkonné moci náležící státu, můžeme ji označit jako správu přímou.⁶

„Státní správa disponuje čtyřmi základními pravomocemi:

- **výkonnou**, kterou reprezentuje vláda ČR složená z ministrů jednotlivých ministerstev jakožto nejvyššími orgány státní správy;
- **zákonodárnou**, která umožňuje vládě podávat návrhy zákonů;
- **nařizovací**, která ukládá subjektům práva a povinnosti;
- **kontrolní**, která umožňuje kontrolovat postupy a procesy uvnitř i vně fungování výkonu státní správy.“⁷

3.1.2 Samospráva

V nejobecnějším smyslu samosprávou rozumíme zejména samostatné spravování záležitostí, jež se bezprostředně dotýkají samotných obyvatel. Samostatné spravování vlastních záležitostí však musí být nějakým způsobem právně ošetřeno. V právním řádu České republiky je toto právo ukotveno ústavními i jinými zákony. V souvislosti s tím, je třeba upozornit, že vedle státní správy samospráva vytváří jednu ze dvou větví veřejné správy, která je na státní správě nezávislá a nepodřízená a kterou vykonávají subjekty od státu diferencované.⁸

Samosprávu tedy můžeme charakterizovat jako správu nezávislou na celku společenské organizace, která je oddělena od státní správy.⁹

Nicméně Ponikelský a kol. uvádějí, že relativnost této samostatnosti plyne ze skutečnosti, že stát vytváří samosprávě podmínky pro její fungování. Její nezávislost tedy není z tohoto důvodu absolutní. Samospráva omezuje stát jakožto držitele státní moci, totalitní režimy proto samosprávu vůbec nepřipouštějí. V tomto případě můžeme říci, že stát může bez samosprávy fungovat, nikoliv však samospráva bez státu.¹⁰

Obecně lze samosprávu rozdělit na samosprávu územní a samosprávu zájmovou. Někteří autoři rozlišují zvlášť také ještě také samosprávu profesní.

⁶ MATES, P.; WOKOUN, R. a kol. *Malá encyklopedie regionalistiky a veřejné správy*, s. 134

⁷ PONIKELSKÝ, P. a kol. *Organizace regionálního rozvoje*, s. 14

⁸ KADERÁBKOVÁ, J.; PEKOVÁ, J. *Územní samospráva - udržitelný rozvoj a finance*, s. 16

⁹ MATES, P.; WOKOUN, R. a kol. *Malá encyklopedie regionalistiky a veřejné správy*, s. 123

¹⁰ PONIKELSKÝ, P. a kol. *Organizace regionálního rozvoje*, s. 20

Územní samosprávu představují obce a kraje (nižší a vyšší územně samosprávné celky), jež zastupují a spravují zájmy určitého území a zde sídlících osob.¹¹ Územní samosprávou tedy rozumíme prostorově ohraničený funkční celek, který má právo samostatně hospodařit, nakládat se svým majetkem a samostatně rozhodovat o svých záležitostech.¹²

U **zájmové samosprávy** je charakteristické řízení, kontrola chodu a činnosti, které vykonávají osoby specializované v určitém oboru.¹³ Ponikelský a kol. uvádějí, že v České republice je zájmová samospráva reprezentována komorami s povinným členstvím (např. Česká lékařská komora, Česká stomatologická komora, Komora daňových poradců či Česká advokátní komora), komorami s nepovinným členstvím (např. Hospodářská komora ČR a Agrární komora ČR) a vysokoškolskou samosprávou.¹⁴

3.2 Obec

3.2.1 Definice a charakteristické znaky

Dle § 1 a 2 zákona č. 128/2000 Sb. je obec základním územním samosprávným společenstvím občanů, tvořící územní celek, který je vymezen hranicí území obce. Je to veřejnoprávní korporace mající vlastní majetek, která vystupuje v právních vztazích svým jménem a na vlastní odpovědnost. Pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů a mimo to při plnění svých úkolů chrání rovněž veřejný zájem.¹⁵

Charakteristickými znaky obce jsou tedy:

- vlastní území – tzv. územní základ obce,
- občané obce – tzv. osobní základ obce,
- samostatné spravování svých záležitostí – tzv. samostatná působnost,
- vystupování v právních vztazích svým jménem – tzv. právní základ obce,
- péče o všestranný rozvoj území,
- hospodaření dle vlastního rozpočtu – tzv. ekonomický základ obce.¹⁶

V České republice rozeznáváme několik typů obcí:

¹¹ WOKOUN, R.; MATES, P.; KADEŘÁBKOVÁ, J. a kol. *Základy regionálních věd a veřejné správy*, s. 324

¹² PONIKELSKÝ, P. a kol. *Organizace regionálního rozvoje*, s. 20

¹³ KADEŘÁBKOVÁ, J.; PEKOVÁ, J. *Územní samospráva - udržitelný rozvoj a finance*, s. 16

¹⁴ PONIKELSKÝ, P. a kol. *Organizace regionálního rozvoje*, s. 31 a násl.

¹⁵ Zákon o obcích (Zákon č. 128/2000 Sb.) [online]. Dostupné z: <<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128>> [cit. 2016-10-22]

¹⁶ KADEŘÁBKOVÁ, J.; PEKOVÁ, J. *Územní samospráva - udržitelný rozvoj a finance*, s. 19

- *vesnice* – jedná se většinou o menší zemědělsky zaměřenou obec;
- *městys* – jde o historickou kategorii, kdy se jednalo o obce s právem pořádání týdenních a dobytčích trhů;
- *město* – jedná se o obec, která má alespoň 3000 obyvatel a pokud tak stanoví předseda Poslanecké sněmovny po vyjádření vlády;
- *statutární město* – jde o město, které má zvláštní postavení, jelikož se může členit na městské obvody či části, které jsou dále samosprávné.¹⁷

3.2.2 Působnost obce

Tradičně působnost obce můžeme rozdělit na samostatnou a přenesenou. Ze správněvědního hlediska je rozdíl mezi nimi takový, že v prvním případě jde o decentralizaci, ve druhém o dekoncentraci.¹⁸

3.2.2.1 Samostatná působnost

Do samostatné působnosti obce patří:

- záležitosti, které náležejí výhradně do pravomoci orgánů obce (zastupitelstva a rady obce), vyjma nařízení obce;
- záležitosti, jež do samostatné působnosti svěřuje zákon;
- záležitosti, které jsou v zájmu obce a jejích občanů, vyjma záležitostí uvedených níže;
- péče, která je v souladu s místními předpoklady a zvyklostmi vytvářejících podmínky pro rozvoj sociální péče a pro uspokojování potřeb svých občanů.

Do samostatné působnosti obce nepatří:

- záležitosti, které jsou zákonem svěřeny krajům;
- záležitosti, které jsou výkonem státní správy v přenesené působnosti.¹⁹

Pro zabezpečení veřejného pořádku a místních záležitostí může obec vydávat obecně závazné vyhlášky. V nich stanovuje, které činnosti by mohly narušit v obci např. veřejný pořádek, mohly by být v rozporu s dobrými mravy, ochranou bezpečnosti, zdravím a majetku. U těchto činností pak obecně závazná vyhláška určuje, že je lze vykonávat pouze na místech a v čase určených, popř. stanovuje, že na některých místech a prostranstvích v obci jsou tyto

¹⁷ PONIKELSKÝ, P. a kol. *Organizace regionálního rozvoje*, s. 24

¹⁸ WOKOUN, R.; MATES, P.; KADERÁBKOVÁ, J. a kol. *Základy regionálních věd a veřejné správy*, s. 341

¹⁹ MATES, P.; WOKOUN, R. a kol. *Malá encyklopedie regionalistiky a veřejné správy*, s. 124 a násl.

činnosti zakázány. Rovněž může takto obec stanovit závazné podmínky pro pořádání, průběh a ukončení veřejně přístupných sportovních a kulturních akcí nebo ukládat povinnosti k udržování čistoty v obci, k ochranně životního prostředí či k užívání zařízení a majetku obce, které slouží veřejnosti.²⁰

3.2.2.2 Přenesená působnost

Výkon státní správy na území obce můžeme charakterizovat jako přenesenou působnost obce. Úkoly v přenesené působnosti, na než dostávají příspěvek ze státního rozpočtu, pak mají obce povinnost zajistit.²¹

„Přenesená působnost ve věcech, které stanoví zvláštní zákony, je:

- a) v základním rozsahu svěřeném obci vykonávána orgány obce určenými tímto nebo jiným zákonem nebo na základě tohoto zákona; v tomto případě je území obce správním obvodem,
- b) v rozsahu pověřeného obecního úřadu (§ 64) vykonávána tímto úřadem,
- c) v rozsahu obecního úřadu obce s rozšířenou působností (§ 66) vykonávána tímto úřadem.“²²

V přenesené působnosti dle rozsahu výkonu státní správy můžeme rozlišit obce se základním a s širším rozsahem přenesené působnosti. Obce s širším rozsahem přenesené působnosti pak vykonávají státní správu nejen na pro své občany, ale většinou také pro občany jiných obcí, které spadají do jejich správního obvodu. Mezi obce s rozšířeným rozsahem přenesené působnosti se rovněž řadí obce poskytující ověřené výstupy z informačních systémů veřejné správy (dle zákona č. 365/2000 Sb.). Obce nevykonávají tuto působnost pro konkrétně vymezený správní obvod, ale tyto služby mohou využívat lidé bez ohledu na své trvalé bydliště. Zařazení těchto obcí do následujícího výčtu může být sporné, nicméně občan rozlišuje obce podle toho, co konkrétně si na daném úřadě může vyřídit. Jejich zařazení v tomto případě je zcela oprávněné, jelikož výkonem veřejné správy rozumíme službu občanovi. Na základě toho rozlišujeme tyto úrovně přenesené působnosti obcí:

- obce se základní působností,
- obce s matričním úřadem,

²⁰ ČMEJREK, J.; KOPŘIVA, R. *Základy veřejné správy*, s. 27

²¹ MATES, P.; WOKOUN, R. a kol. *Malá encyklopedie regionalistiky a veřejné správy*, s. 106

²² Zákon o obcích (Zákon č. 128/2000 Sb., § 61, odst. 1) [online]. Dostupné z: <<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128>> [cit. 2016-10-22]

- obce se stavebním úřadem,
- obce s pověřeným obecním úřadem,
- obce s rozšířenou působností,
- obce s pracovištěm vidimace a legalizace,
- obce s pracovištěm Czech POINT.²³

V přenesené působnosti pak smí obec na základě zmocnění zákona a v jeho mezích vydávat nařízení obce. Jedná se o místní právní předpisy, které vydává rada obce. Pokud v obci rada zřízena není, vydává nařízení zastupitelstvo obce.²⁴

3.2.3 Orgány obce

Základními orgány obce jsou zastupitelstvo obce, rada obce, starosta a obecní úřad, prostřednictvím nich obce vykonávají svoji působnost. Podle zvláštního zákona zde řadíme také komisi rady obce, pokud jí byl svěřen výkon přenesené působnosti a obecní policii. Obecně platí, že pokud byla nějakému orgánu obce vyhrazena působnost zákonem, nemůže ji přenést na jiný orgán, pokud se tak sám rozhodne.²⁵

Úlohou především volených orgánů obce jako jsou zastupitelé, radní a starosta, je zastupování obce na veřejnosti. Samotní zaměstnanci obecního úřadu (úředníci) v přenesené působnosti zajišťují běžný styk s občany a veřejností a administrativní agendu, v samostatné působnosti pak úlohy, o kterých rozhodli zastupitelé.²⁶

3.2.3.1 Zastupitelstvo obce

Zastupitelstvo obce je nejvyšším orgánem obce, jenž je zřizován v každé obci. Jeho existence jako jediného orgánu obce je zakotvena v Ústavě. Zastupitelstvo obce je voleno na čtyřleté funkční období tajným hlasováním ve všeobecných, přímých a rovných volbách. Mandáty jsou rozdělovány na základě poměrného zastoupení. Počet členů zastupitelstva se liší dle počtu obyvatel v obci v rozmezí od 5 do 55 zastupitelů. Zastupitelstvo rozhoduje pouze v záležitostech, které spadají do samostatné působnosti obce (např. schvalování rozpočtu obce, vydávání obecně závazných vyhlášek, vyhlašování místního referenda,

²³ Katalog činností vykonávaných obcemi v jednotlivých kategoriích. [online]. Dostupné z: <<http://www.mvcr.cz/clanek/katalog-cinnosti-vykonavanych-obcemi-v-jednotlivych-kategoriich.aspx>> [cit. 2016-10-22]

²⁴ MATES, P.; WOKOUN, R. a kol. *Malá encyklopedie regionalistiky a veřejné správy*, s. 69 a násl.

²⁵ WOKOUN, R.; MATES, P.; KADERÁBKOVÁ, J. a kol. *Základy regionálních věd a veřejné správy*, s. 346 a násl.

²⁶ PONIKELSKÝ, P. a kol. *Organizace regionálního rozvoje*, s. 24

schvalování plánu rozvoje obce a územního plánu, zřizování a rušení příspěvkových organizací atd.). U přenesené působnosti smí rozhodovat jenom v oblastech stanovených zákonem. Zasedání zastupitelstva obce jsou vždy veřejná. Zastupitelstvo se schází se dle potřeby, minimálně však jednou za čtvrt roku. K přijetí usnesení je potřeba nadpoloviční počet všech členů zastupitelstva.²⁷

3.2.3.2 Rada obce

Rada obce je výkonným orgánem obce, který volí zastupitelstvo obce ze svých řad. Tvoří jí starosta, místostarosta a radní. Počet členů rady je vždy lichý, může mít od 5 do 11 členů, počet členů však nesmí přesáhnout 1/3 členů zastupitelstva obce. V malých obcích, kde počet členů zastupitelstva obce je méně než 15 se rada nevolí a její funkci zabezpečuje starosta nebo v některých případech zastupitelstvo obce. Úkolem rady je připravovat návrhy pro jednání zastupitelstva obce a zajistit plnění zastupitelstvem přijatých usnesení. Pokud nejsou vyhrazeny zastupitelstvu obce nebo si je zastupitelstvo nevyhradilo, rozhoduje rovněž o ostatních záležitostech patřících do samostatné působnosti obce. Schůze rady obce jsou neveřejné a konají se dle potřeby. K přijetí usnesení je potřeba nadpoloviční většina jejich členů.²⁸

3.2.3.3 Starosta obce

Starosta obce je volen z řad zastupitelů obce a zastupitelstvu také odpovídá za výkon své funkce. Jeho funkcí je především reprezentace a zastupování obce navenek. Dále také svolává a většinou také řídí zasedání rady obce a zastupitelstva obce, plní úkoly zaměstnavatele podle zvláštních právních předpisů, se souhlasem ředitele krajského úřadu jmenuje a odvolává tajemníka obecního úřadu; pokud není v obci tajemník, uzavírá a ukončuje pracovní poměr se zaměstnanci obce, odpovídá za včasné objednání přezkoumání hospodaření obce za uplynulý kalendářní rok a má odpovědnost za informování veřejnosti o činnosti obce. V rámci výkonu přenesené působnosti zřizuje starosta zvláštní orgány obce. Jeho zástupcem je místostarosta, se kterým podepisuje všechny obecní právní předpisy.²⁹

²⁷ WOKOUN, R.; MATES, P.; KADERÁBKOVÁ, J. a kol. *Základy regionálních věd a veřejné správy*, s. 347 a násl.

²⁸ MATES, P.; WOKOUN, R. a kol. *Malá encyklopedie regionalistiky a veřejné správy*, s. 110

²⁹ ČMEJREK, J.; KOPŘIVA, R. *Základy veřejné správy*, s. 46 a násl.

3.2.3.4 Obecní úřad

V každé obci musí být zřízen obecní úřad, jeho velikost a struktura však záleží na konkrétních poměrech dané obce. Obecní úřad tvoří starosta, místostarosta (místostarostové), tajemník obecního úřadu (pokud je funkce zřízena) a samotní zaměstnanci (úředníci). Zpravidla se obecní úřad člení na odbory a oddělení, jež jsou vytvořené pro jednotlivé úseky činnosti. V rámci samostatné působnosti plní úkoly uložené zastupitelstvem a radou obce a pomáhá v činnosti výborům a komisím. V oblasti přenesené působnosti vykonává v základním rozsahu státní správu, která mu byla svěřena.³⁰

3.2.4 Rozpočet a financování obce

Při plnění úkolů, které vyplývají obci ze samostatné a přenesené působnosti, jsou vyžadovány určité finanční prostředky. Pro plnění těchto úkolů je důležitým finančním nástrojem rozpočet obce, jenž je doplněn dalšími mimorozpočtovými peněžními fondy (většinou účelovými) a takto dohromady tvoří finanční systém obce.³¹ „Finanční systém jednotlivých subjektů územní samosprávy je nedílnou součástí celkového finančního systému v příslušné zemi.“³²

Rozpočet obce je tedy určitým plánem, díky kterému se řídí financování její činnosti. Obsahuje příjmy a výdaje a ostatní peněžní operace včetně tvorby a použití peněžních fondů. Většinou se sestavuje jako vyrovnaný, ale může být zastupitelstvem schválen jako přebytkový či schodkový. Je vypracováván v návaznosti na rozpočtový výhled, jenž je pomocným nástrojem obce pro střednědobé finanční plánování jejího hospodaření.³³

Mimo malých obcí se rozpočet sestavuje ve dvojí podobě a to jako běžný rozpočet a kapitálový rozpočet. U běžného rozpočtu se jedná o položky, které se zpravidla každoročně opakují a jsou určeny k zajištění provozních potřeb obce. Na rozdíl od toho kapitálový rozpočet zahrnuje položky investiční povahy.³⁴

3.2.5 Spolupráce obcí

Motivem spolupráce samotných obcí, ale obecně různých subjektů mezi sebou je dosažení synergického efektu. Daleko lepšího výstupu se dosáhne společnými silami, než

³⁰ WOKOUN, R.; MATES, P.; KADEŘÁBKOVÁ, J. a kol. *Základy regionálních věd a veřejné správy*, s. 350 a násl.

³¹ KADEŘÁBKOVÁ, J.; PEKOVÁ, J. *Územní samospráva - udržitelný rozvoj a finance*, s. 231 a násl.

³² WOKOUN, R.; MATES, P.; KADEŘÁBKOVÁ, J. a kol. *Základy regionálních věd a veřejné správy*, s. 186

³³ MATES, P.; WOKOUN, R. a kol. *Malá encyklopedie regionalistiky a veřejné správy*, s. 119 a násl.

³⁴ ŽEHROVÁ, J.; PFEIFEROVÁ, D. *Finance municipalit*, s. 41

kdyby se každý zvláště snažil o dosažení cíle. Efektivní spolupráce je pro obce hlavním faktorem pro jejich další rozvoj. Společně mohou totiž obce realizovat projekty a záměry, které by jinak samostatně pro některé menší či odlehlejší obce nebyly vůbec dosažitelné. Můžeme tedy říci, že těžiště spolupráce ve veřejné správě je právě spolupráce mezi samotnými obcemi, čemuž nasvědčují i struktury jejich vzájemné spolupráce, jež se pořád mění a rozvíjejí.³⁵

„Spolupráce mezi obcemi se uskutečňuje:

- a) na základě smlouvy ke splnění konkrétního úkolu,
- b) na základě dohody o vytvoření dobrovolného svazku obcí,
- c) zakládáním právnických osob podle zvláštního zákona dvěma nebo více obcemi.“³⁶

Za účelem prosazování společných zájmů mohou obce vytvářet dobrovolný svazek obcí jako samostatnou právnickou osobu. Rovněž mohou obce vstupovat do již vytvořených svazků obcí, spolupracovat s obcemi jiných států a stát se členy mezinárodních sdružení územních samosprávných celků. Jednotlivé svazky obcí mohou spolupracovat i se svazky obcí jiných států. Spolupráce obcí probíhá převážně v oblasti ochrany životního prostředí, cestovního ruchu, kultury, školství, sociální péče, zdravotnictví, požární ochrany, veřejného pořádku apod.³⁷

3.3 Regionální rozvoj a regionální politika

Regionální rozvoj a regionální politika souvisejí, jak už název napovídá s regionem. K vymezení regionálního rozvoje a regionální politiky je tedy nutné nejdříve definovat samotný pojem region, ke kterému se vztahují.

Společenské vědy vymezují region, jako stejnorodou soudržnou oblast odlišující se od ostatních regionů a oblastí. Hranice regionu jsou stanoveny právě jeho soudržnou částí a stejnorodostí. Nejčastěji společenské vědy označují region jako klimatickou, topografickou, jazykovou, kulturní, etnickou, městskou, průmyslovou, specializovanou ekonomickou, mezinárodní politickou oblast nebo administrativní jednotku. Například pro definování regionu v regionální ekonomii se používají tyto tři nejpoužívanější kritéria:

³⁵ GALVASOVÁ, I. a kol. *Spolupráce obcí jako faktor rozvoje*, s. 14 a násl.

³⁶ MATES, P.; WOKOUN, R. a kol. *Malá encyklopedie regionalistiky a veřejné správy*, s. 133

³⁷ Zákon o obcích (Zákon č. 128/2000 Sb., § 49 - 55) [online]. Dostupné z: <<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128>> [cit. 2016-10-22]

- jedná se o poměrně stejnorodé území, jež je vymezeno dle podstatných kritérií odlišující jej od sousedních oblastí;
- toto území vykazuje více vnitřních než přeshraničních transakcí;
- zároveň vykazuje větší měrou vnitřních než přeshraničních externalit.³⁸

3.3.1 Regionální rozvoj

I když přesná definice regionálního rozvoje neexistuje, můžeme jej dle Wokouna, Malinovského, Damborského a kol.³⁹ chápat ve dvou přístupech, a to praktickém a akademickém.

Praktický přístup chápe regionální rozvoj jako lepší využití a zintenzivnění potenciálu určitého vymezeného území na základě zlepšování využívání a stavu jeho přírodních zdrojů (např. množství a kvalita nerostných surovin; stav ovzduší, vod a půdy) a rozvoje socioekonomických aktivit (snížení nezaměstnanosti, zvýšení průměrné mzdy, zlepšení vzdělanosti a infrastruktury atd.).

Dle akademického přístupu je regionální rozvoj jakousi aplikací věd ekonomie, geografie a sociologie, která řeší na určitém vymezeném území jevy, procesy a vztahy, jež tam vznikly. Ekonomické, sociální, přírodní a geografické podmínky působící v tomto prostoru pak tyto jevy, procesy a vztahy ovlivňují. Toto pojetí regionálního rozvoje je obecně nazýváno regionalistikou.

Oba dva přístupy regionálního rozvoje jsou na sobě v určité míře závislé a navzájem se ovlivňují. Z hlediska vzájemného vztahu regionálního rozvoje a regionální politiky, můžeme konstatovat, že regionální politika ovlivňuje regionální rozvoj a regionální rozvoj zase působí zpětně na regionální politiku.

3.3.2 Regionální politika

Regionální politiku můžeme velmi obecně charakterizovat jako určitý soubor opatření a nástrojů, jejichž cílem je snižování značných socioekonomických rozdílů mezi jednotlivými regiony. Představuje všechny veřejné zásahy vedoucí k nápravě geografických důsledků, které vznikly volným působením tržní ekonomiky. Podstatou a cílem regionální politiky je tedy snižování a omezování rozdílů mezi jednotlivými regiony na základě podpory a pomoci

³⁸ FALTOVÁ LEITMANOVÁ, I.; KLUFOVÁ, R.; FRIEBELOVÁ, J.; KLICNAROVÁ, J. *Regionální rozvoj – přístupy a nástroje*, s. 9

³⁹ WOKOUN, R.; MALINOVSKÝ, J.; DAMBORSKÝ, M. a kol. *Regionální rozvoj (Východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování)*, s. 11 a násl.

problémovým regionům, a to zejména v oblasti hospodářského a sociálního rozvoje pomocí různých finančních dodací a dalších nefinančních podpor.⁴⁰

Problémy v jednotlivých regionech jsou způsobeny celou řadou různých faktorů, mezi něž patří:

- ekonomické faktory – např. nízká mobilita kapitálu a pracovní síly, nevyhovující ekonomická struktura;
- geografické faktory – např. nedostatek přírodních zdrojů a územní odlehlost;
- psychologické faktory;
- institucionální faktor.⁴¹

Z hlediska příčin, díky kterým vznikají rozdíly mezi jednotlivými regiony, rozlišujeme následující tři typy problémových regionů:

- **Regiony nedostatečně vybavené přírodními zdroji** – jde především o zemědělské regiony v odlehlých částech jednotlivých zemí, které díky absenci přírodních zdrojů nemají potenciál pro rozvoj průmyslu v této oblasti, a nemohou tudíž poskytnout svým obyvatelům takovou životní úroveň, jež je srovnatelná s ostatními regiony země.
- **Regiony s nedostatečným využitím vlastních zdrojů** – příčinou nevyužívání vlastních zdrojů je obvykle nedostatek kapitálu, jehož důsledkem je poté nízká životní úroveň obyvatel v těchto regionech.
- **Regiony se stagnujícími či upadajícími základními odvětvími** – jedná se o regiony, které v minulosti patřily k vyspělým průmyslovým regionům, ale vzhledem ke strukturálním změnám v tradičních průmyslových odvětvích došlo k jejich stagnaci nebo úpadku. Vyznačují se především poklesem ekonomické úrovně, růstem míry nezaměstnanosti, neodpovídající infrastrukturou, vysokou mírou emigrace a nízkou mírou ekonomické aktivity.⁴²

⁴⁰ MATES, P.; WOKOUN, R. a kol. *Malá encyklopedie regionalistiky a veřejné správy*, s. 115 a násl.

⁴¹ WOKOUN, R.; MALINOVSKÝ, J.; DAMBORSKÝ, M. a kol. *Regionální rozvoj (Východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování)*, s. 21 a násl.

⁴² WOKOUN, R.; MATES, P.; KADERÁBKOVÁ, J. a kol. *Základy regionálních věd a veřejné správy*, s. 92 a násl.

3.4 Rozvoj obce

Mezi hlavní činnosti obce z věcného hlediska patří především výkon státní správy v přenesené působnosti, správa obce v základní podobě, zajištění veřejných služeb a uskutečnění rozvojových aktivit. Velikost obce jako sídla a z ní vyplývající základní funkce (obytná, pracovní a obslužná), jejichž důležitost se liší na základě postavení obce v sídelním systému, významně ovlivňují rozvojové možnosti a rozvojové směřování obce. Obytná funkce vévodí zejména v malých obcích a ke zvětšování pestrosti sídelních funkcí dochází při jejich růstu. „Rozvoj obce je dlouhodobý proces vyváženého a udržitelného zlepšování situace sídla a jeho okolí. Je podmíněn koncepčním a promyšleným přístupem.“⁴³

Rozvoj obce nemůžeme chápat pouze jako její územní či populační růst, ale jako kvalitativní změnu života občanů k lepšímu, což je jeho hlavní podstatou. Vzhledem k tomu, že se neustále mění podmínky ovlivňující život obce a rovněž se mění i názory a potřeby místních aktérů a vztahy mezi nimi, jedná se o proces, který bez ustání pokračuje a obec se musí těmto změnám přizpůsobit. Nejvíce tedy rozvoj obce záleží na ochotě jejich představitelů a samotných občanů prosazovat změny přesahující běžné pole obecních povinností a za uskutečnění takových změn přijmout zodpovědnost.⁴⁴

3.4.1 Východiska pro rozvoj obce

Rozvoj obce je podmíněn systematickým a promyšleným přístupem k zde probíhajícím socioekonomickým jevům. Mezi základní východiska rozvoje obce patří:

a) ***Ekonomické dispozice*** – než se obec pustí do jakékoliv rozvojové činnosti, měla by si ověřit její ekonomickou reálnost, tj. zda si takovou rozvojovou akci vůbec může dovolit. K tomuto kroku je nutné zanalyzovat samostatně i ve vzájemné vazbě tyto dva předpoklady:

- rozpočtové možnosti a hospodaření – v oblasti financí je hlavním úkolem obce zajistit dostatek financí nejenom na její hlavní úkoly, ale také na její další rozvojové aktivity. Pokud obec správně hospodaří, může si obec dovolit zafinancovat rozvojové projekty také z vlastních zdrojů. Větší rozvojové akce však většinou závisejí na dotačních příjmech.

⁴³ BÍNEK, J.; SVOBODOVÁ, H.; CHABIČOVSKÁ, K. a kol. *Rozvojové možnosti obcí*, s. 8 a násl.

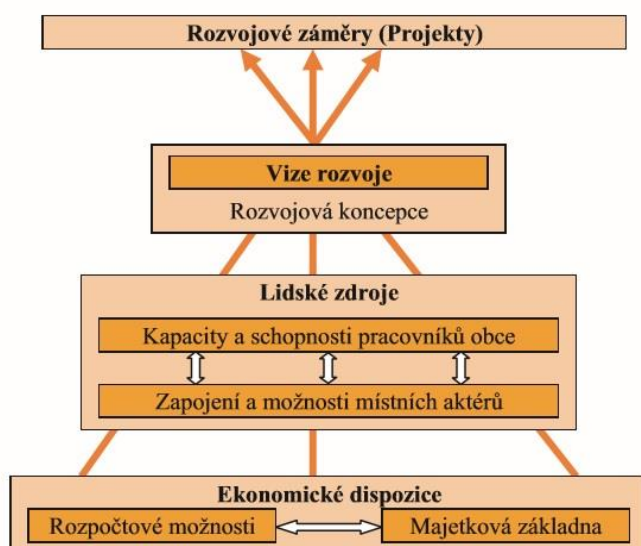
⁴⁴ KOLEKTIV AUTORŮ. *Příručka pro člena zastupitelstva obce po volbách v roce 2010*, s. 60

- majetkovou základnu – majetek je základním prostředkem pro fungování obce a zajišťuje její nezávislost. Při rozvojových aktivitách je prostorem pro realizování rozvojové činnosti (je vstupem) nebo rozvojovou činností vznikne jako nový majetek (je výstupem).
- b) *Lidské zdroje a jejich spolupráce*** – při řešení rozvojových projektů jsou důležitým prvkem samotní lidé (realizátoři a další aktéři) a jejich vzájemná spolupráce či ochota podílet se společně na daném záměru. Podle vztahu k připravovanému záměru či danému problému rozlišujeme tři typy těchto subjektů (zařazení však není absolutní, jednotlivé pozice se mohou prolínat dle závislosti na konkrétním projektu):
- Shareholders (podílejší se) – subjekty, jež se přímo aktivně podílejí na přípravě a průběhu projektu (např. obce, spolky, podnikatelé).
 - Stakeholders (zainteresovaní) – subjekty, na něž bude mít daný záměr či aktivita vliv (např. občané, sdružení a spolky, návštěvníci apod.).
 - Placeholders (dotčení) – subjekty, v jejichž zájmové oblasti se bude záměr realizovat (např. jednotlivá ministerstva, krajské úřady, správy národního parku či rezervace).
- c) *Vize rozvoje*** – jedná se o žádoucí stav rozvoje, je jakýmsi „kořením“ rozvojové strategie, která pomocí cílů a dalších postupů a opatření danou vizi specifikuje. Daní aktéři pak pomocí ní mohou rozvoj usměrňovat směrem k žádoucímu stavu.⁴⁵

Na obrázku č. 1 si můžeme všimnout, jak jednotlivá východiska pro rozvoj obce spolu souvisejí, jsou propojeny a navazují na sebe.

⁴⁵ HOLEČEK, J.; BÍNEK, J.; GALVASOVÁ, I. a kol. *Obec a její rozvoj v širších souvislostech*, s. 16 - 21

Obr. 1: Schéma základní rozvojové rozvahy obce a formulace vize a rozvojových záměrů

Zdroj: HOLEČEK, J.; BÍNEK, J.; GALVASOVÁ, I. a kol. *Obec a její rozvoj v širších souvislostech*, s. 17

Každá obec by měla mít svou představu, kam by chtěla v průběhu času směřovat. Bez vize by totiž zbývající dvě východiska, jako dobré ekonomické dispozice a lidské zdroje, zůstala zcela nevyužitá. K tomu, aby obec mohla svou vizi stanovit je potřeba znát dobře její vývoj a historii v širších souvislostech. Neúčelné je vytvářet vizi zcela uměle. Měla by vycházet z územních a přírodních podmínek obce a opírat se o historické, kulturní a společenské okolnosti, infrastrukturu, a především její občany.⁴⁶

3.4.2 Oblasti rozvojových aktivit

Ve zjednodušené podobě rozlišujeme tři hlavní oblasti rozvojových aktivit obce:

- **zajištění podmínek pro život obyvatel a podnikání (přímý vliv)** – jedná se především o investiční činnosti obce do rozvoje místní infrastruktury, inženýrských sítí a zařízení pro trávení volného času (buduje vodovody, kanalizace, plynofikace, chodníky, komunikace, parkovací plochy, dětská hřiště, sportoviště, kulturní zařízení apod.).
- **vytváření prostředí pro rozvoj občanských aktivit (nepřímý vliv)** – obec se především snaží o to, aby se co nejvíce občanů zapojilo do dění v obci; snaží se občany, co nejlépe a nejvíce o dění v obci informovat a finančně podporuje aktivity místních spolků, sdružení a neziskových organizací.

⁴⁶ KOLEKTIV AUTORŮ. *Příručka pro člena zastupitelstva obce po volbách v roce 2014*, s. 85

- **vytváření prostředí pro rozvoj ekonomických aktivit (nepřímý vliv)** – obec usiluje o zapojení místních podnikatelů do dění v obci, komunikuje s nimi o jejich potřebách a pokud jsou v obci k dispozici vhodná místa pro podnikání, tak je propaguje či nabízí.⁴⁷

3.4.3 Nástroje pro rozvoj obcí

Nástroje pro rozvoj obcí jsou prostředkem k realizování konkrétních aktivit. Vhodné rozvojové nástroje a vhodné nástroje řízení, které obec využívá, jsou podmínkou její kvalitní správy.⁴⁸

V příručce pro zastupitele měst a obcí rozděluje Rektořík a Šelešovský obecné nástroje komunální politiky na:

- administrativní – např. územní plán, program rozvoje obce, obecně závazné vyhlášky a různá stanoviska k ekonomickým aktivitám;
- finanční – např. příspěvky podnikatelům a občanům na rozvojové záměry, investiční motivace a podpora pro podnikatele;
- infrastrukturní – budování technické i občanské infrastruktury;
- informační – např. informační centra, poradny, marketing na obecní úrovni.⁴⁹

Bínek, Svobodová, Chabičovská a kol. pak rozlišují nástroje související s rozvojem obcí v rozšířené podobě na:

- administrativní – např. legislativní a organizační normy, závazné postupy a procedury;
- koncepční – např. územní a jiné plány, úpravy pozemků, programy, strategie a deklarace;
- institucionální – např. spolupráce, instituce a regionální řízení;
- věcné – např. poskytování prostor a služeb, poradenství a infrastruktura;
- sociálně-psychologické – motivování, vzdělávání a komunikace;
- finanční – dotace, granty a finanční podpory.⁵⁰

⁴⁷ BÍNEK, J.; SVOBODOVÁ, H.; CHABIČOVSKÁ, K. a kol. *Rozvojové možnosti obcí*, s. 9 a násled.

⁴⁸ BÍNEK, J.; SVOBODOVÁ, H.; HOLEČEK, J. a kol. *Synergie ve venkovském prostoru. Přístupy k řešení problémů rozvoje venkovských obcí*, s. 101

⁴⁹ REKTOŘÍK, J.; ŠELEŠOVSKÝ, J. *Příručka pro zastupitele měst a obcí: Územní samospráva v ČR, SR a Rakousku*, s. 77

⁵⁰ BÍNEK, J.; SVOBODOVÁ, H.; CHABIČOVSKÁ, K. a kol. *Rozvojové možnosti obcí*, s. 11

Ke klíčovým nástrojům rozvoje obce patří nástroje koncepční, a to především tvorba územních plánů a strategických dokumentů. Ve fázi vyjednávání dochází ke stanovování rozvojových priorit a tomu, jak účelně využít omezené peněžní prostředky. Zejména strategické plánování umožňuje účinné řešení problémů rozvoje u venkovských obcí.⁵¹

Obec může při plánování rozvoje obce řešit otázku, který z těchto klíčových dokumentů by měl být vytvořen dříve? Můžeme říci, že tato otázka je bezpředmětná, jelikož oba dokumenty se navzájem ovlivňují. Zpravidla vždy už jeden existuje a ten druhý by jej měl respektovat. Územní plán a další územní podklady a dokumentace jsou zdrojem pro strategické plánování, jelikož limity území jsou pro toto plánování nezbytné a určující. Na rozdíl od toho zdrojem pro územní plánování může být pouze strategický plán, jelikož je nutné znát další záměry pro využití území.⁵² Tento vzájemný vztah nejlépe zachycuje obrázek č. 2.

Obr. 2: Vztah strategického a územního plánování

Zdroj: BÍNEK, J.; SVOBODOVÁ, H.; CHABIČOVSKÁ, K. a kol. *Rozvojové možnosti obcí*, s. 12

3.4.3.1 Územní plánování

Při plánování obce, jak uspořádat a využít její území dochází ke střetům soukromých a veřejných zájmů mezi sebou, tak i samostatně navzájem. K nejčastějším střetům dochází na jedné straně mezi zájmem a právy vlastníků nakládat se svým majetkem a na druhé straně zájmy a právy institucí, jež se starají o kulturní a přírodní bohatství a zdravé životní prostředí a podmínky pro život. Územní plánování by tedy mělo být společnou diskuzí mezi všemi zúčastněnými stranami daného území (občany, jejich sdruženími, podnikateli, firmami, vlastníky, politickými reprezentanty, pořizovateli a zpracovateli územního plánu). Hlavním

⁵¹ BÍNEK, J.; SVOBODOVÁ, H.; HOLEČEK, J. a kol. *Synergie ve venkovském prostoru. Přístupy k řešení problémů rozvoje venkovských obcí*, s. 103

⁵² KOLEKTIV AUTORŮ. *Příručka pro člena zastupitelstva obce po volbách v roce 2014*, s. 78

úkolem této diskuze je dosáhnouti patřičné shody všech využívajících území obce a určit předpoklady pro rozhodování o dalším rozvoji a utváření tohoto území.⁵³

Autoři brožury Rozvojové možnosti obcí charakterizují územní plánování jako jakýsi průmět plochy s územním dopadem, jež má převážně regulační charakter, protože určuje meze pro další využití území. Legislativně jeho procesy a náležitosti závazně upravuje stavební zákon.⁵⁴

Výstupy a základními dokumenty tohoto procesu jsou územní a regulační plány. Obcím se doporučuje provádět pravidelné revize územního plánu a hodnocení využití jeho dřívějších změn a dispozic a dále ve větší míře využívat pro udržení funkční a účelné zástavby regulační plány. Vzhledem k tomu, že často dochází k nesouladu mezi možnostmi rozvoje obce uvedenými v územním plánu a děním v obci, je potřeba rozvoj obce v souladu s tímto plánem aktivně podporovat.⁵⁵

3.4.3.2 Strategické plánování

„Strategické plánování (z řeckého „strategos“, tj. obecný) můžeme označit jako proces zahrnující výběr cílů (na základě analýzy minulého vývoje, současné situace a možných vývojových trendů), úkolů a činností potřebných k jejich dosažení.“⁵⁶

Dobře formulovaná vize a strategie obce je to, co ji směřuje k činnosti přinášející výsledky a napomáhá jí využívat příležitosti a monitorovat její rozvoj. Strategie rovněž sděluje, jaké konkrétní potřebuje obec zdroje k dosažení cílů a jak se má ekonomicky chovat, aby vlastní finanční zdroje ušetřila a využila prozíravě cizí zdroje. Brání devastaci území na základě toho, že reaguje na jeho limity a omezení a veřejnosti umožňuje podílet na rozvoji obce.⁵⁷

Strategické plánování je formalizováno v následujících strategických dokumentech, kdy rozeznáváme jejich určitou hierarchii (důležité je jejich vzájemné sladění a provázanost na horizontální i vertikální úrovni):

- **Strategie** – jedná se o dlouhodobý dokument vymezující hlavní směr rozvoje obce ve všech zásadních oblastech v dlouhodobém horizontu.

⁵³ KOLEKTIV AUTORŮ. *Průručka pro člena zastupitelstva obce po volbách v roce 2010. Aktualizované znění 2012*, s. 69 a násl.

⁵⁴ BÍNEK, J.; SVOBODOVÁ, H.; CHABIČOVSKÁ, K. a kol. *Rozvojové možnosti obcí*, s. 11

⁵⁵ BÍNEK, J.; SVOBODOVÁ, H.; HOLEČEK, J. a kol. *Synergie ve venkovském prostoru. Přístupy k řešení problémů rozvoje venkovských obcí*, s. 104 a násl.

⁵⁶ GALVASOVÁ, I. a kol. *Spolupráce obcí jako faktor rozvoje*, s. 72

⁵⁷ KOLEKTIV AUTORŮ. *Průručka pro člena zastupitelstva obce po volbách v roce 2014*, s. 83

- **Program** – jde o střednědobý dokument, jež vychází ze strategie a navazuje na ni. Ve střednědobém období stanovuje kroky, které bude obec realizovat pro dosažení svých strategických cílů.
- **Plán** – je to prováděcí krátkodobý dokument, který vytyčuje zvolená opatření formou aktivit nebo projektů, určuje způsob financování a jeho obsahem je už harmonogram činností.⁵⁸

3.4.3.3 Participativní rozpočet

Při rozvoji obce stojí určitě zmínit pojem participativní rozpočet, který se jako jeden z možných nástrojů jejího rozvoje dostává v posledních letech do popředí.

Jelikož se jednotlivé účasti v participativním rozpočtu liší dle konkrétního místa, neexistuje jediná přesná definice tohoto pojmu. Nicméně, obecně platí, že participativní rozpočet je jakýsi mechanismus nebo proces, přes který občané na určitém místě rozhodují nebo přispívají k rozhodování o využití všech nebo jen částečně dostupných veřejných zdrojů. Konkrétněji jej můžeme označit jako proces přímé, dobrovolné a univerzální demokracie, kde občané diskutují a rozhodují o veřejných rozpočtech a politice. Účast občana v participativním rozpočtu není omezena hlasováním o volbě, může se tak tedy stát stálým protagonistou veřejné správy. Participativní rozpočet je formou participativní demokracie, znamená to, že jedná se o kombinaci prvků přímé nebo polopřímé demokracie se zastupitelskou demokracií.⁵⁹

Na portálu o participativním rozpočtu je uvedeno, že participativní rozpočet je založen „na rozvoji kultury demokracie a aktivního občanství, na vytvoření vztahu a posílení důvěry mezi zástupci/zastupiteli a členy komunity a na přesměrování finančních prostředků v souladu s veřejným míněním a ve prospěch sociálně slabších skupin obyvatel.“⁶⁰

Participativní rozpočet může sloužit k naplnění několika jednotlivých cílů, ale před samotným zavedením tohoto procesu je zapotřebí definovat otázky, jež se v tomto prostředí budou řešit a zvážit, zda možné a eventuální přínosy budou odpovídat vynaloženým zdrojům.⁶¹

⁵⁸ BÍNEK, J.; SVOBODOVÁ, H.; CHABIČOVSKÁ, K. a kol. *Rozvojové možnosti obcí*, s. 13

⁵⁹ CABANNES, Y. 72 *Frequently Asked Questions about Participatory Budgeting*, s. 20

⁶⁰ Participativní rozpočet. Portál o participativním rozpočtu. [online]. Dostupné z: <<http://participativnirazpocet.cz/o%20participativn%C3%ADm%20rozpo%C4%8Dtu>> [cit. 2017-10-14]

⁶¹ Tamtéž [cit. 2017-10-14]

4 Vlastní práce

Následující kapitola je rozdělena do dvou obsahových částí. První podkapitola nás seznamuje se základními charakteristikami a údaji o obci Štěpánkovice, zejména s její geografickou polohou v rámci České republiky, jejími symboly a velice specifickým historickým vývojem obce a celého regionu Hlučínsko od poloviny 18. stol., kam tato obec neodmyslitelně patří.

Cílem druhé podkapitoly je popsat a zanalyzovat současný stav a charakteristiky obce v sociálních a ekonomických oblastech jako je obyvatelstvo a jeho vývoj, doprava a dopravní obslužnost, infrastruktura, školství a vzdělání, zdravotní a sociální péče, kulturní a sportovní možnosti, životní prostředí, služby a podnikání, bydlení a bezpečnost.

4.1 Základní charakteristiky obce Štěpánkovice

Obec byla ve své minulosti nazývána rozličně, vždy ale podle různých jazykových podob svého jména jako Zepanovin, Sczepankowitz, Czepankowitz, Schepankowitz, Ščepankovice až po dnešní Štěpánkovice. Různorodost podob vychází z toho, že se obec nacházela na rozhraní české a německé sídelní oblasti a její název nebyl nikým po dlouhou dobu uzákoněn. Zajímavostí je, že se na Hlučínsku Štěpánkovicím neřekne jinak než „Palestina“. Toto neoficiální označení se užívá více než sto let a na to jakým způsobem vzniklo nelze odpovědět jednoznačně, jelikož existuje několik verzí, které se navzájem vyvracejí. Faktem nicméně zůstává, že jako „Štěpánkovice“ jsou jedinou obcí s tímto jménem na území naší republiky.⁶²

4.1.1 Poloha a základní údaje

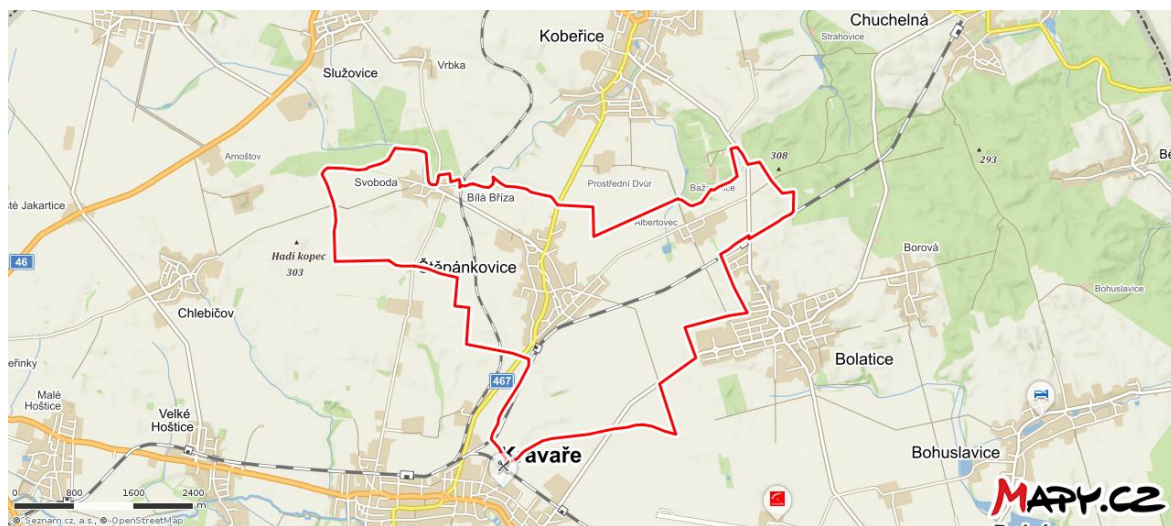
Obec Štěpánkovice, jež je součástí specifického historického regionu Hlučínsko („Prajzsko“), se nachází v Moravskoslezském kraji přibližně 13 km od okresního města Opava a 10 km od polských hranic. Z geografického hlediska se obec nachází v Hlučínské pahorkatině (severní předhůří posledních výběžků Nízkého Jeseníku) v nadmořské výšce 270 m n. m. Katastrální výměra obce činí necelých 1 253 ha (vizuálně viz obrázek č. 3). Součástí obce jsou také tři osady – směrem na východ leží bývalý velkostatek Albertovec,

⁶² BINAR, A.; JUNG, J.; MARKOVÁ, V. a kol. *Štěpánkovice*, str. 11 a násl.

západně potom osada Bílá Bříza, která přiléhá k osadě Svoboda. Všechny tři osady jsou od samotné obce vzdáleny cca 2 km.⁶³ K 1. 1. 2017 měla obec 3 216 trvale žijících obyvatel.⁶⁴

Na samosprávě obce se v současném volebním období 2014 – 2018 podílí celkem 15 členů zastupitelstva (2 uvolnění a 13 neuvolněných). Rada obce má 5 členů (2 uvolnění a 3 neuvolnění). Současným starostou obce je pan Bernard Halfar, místostarostou pan Jaromír Nevřela a radními pan Mgr. Tomáš Volný, Ing. Martin Zálaha a Ing. Miroslav Zálaha.

Obr. 3: Katastrální území obce

Zdroj: Mapy.cz. Dostupné z: <https://mapy.cz/>

4.1.2 Symboly obce

Ve své dlouhé historii neměla obec Štěpánkovice nikdy svůj obecní znak. Teprve od roku 1996 je znakem obce po rozhodnutí předsedy Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR černo-zlatě čtvercový štít s kolem sv. Kateřiny opačných barev. Podobně je tvořena i obecní vlajka, což je čtvercový černo-žlutý list (s poměrem šířky k délce 2:3), na kterém se nachází kolo sv. Kateřiny opačných barev. Tyto symboly obce (obrázek č. 4) navrhl Jan Tejkal po vzoru atributu patronky obce sv. Kateřiny, které je zasvěcen místní kostel.⁶⁵

⁶³ Obec Štěpánkovice. *Místopis*. [online]. Dostupné z:

<<http://www.stepankovice.cz/obec/mistopis/mistopis.php>> [cit. 2017-10-14]

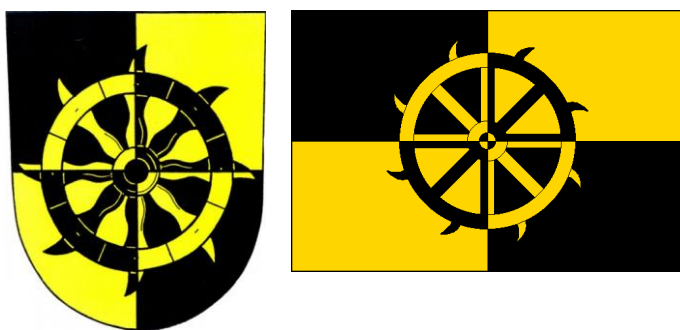
⁶⁴ Český statistický úřad. *Počet obyvatel v obcích – k 1.1.2017*. [online]. Dostupné z:

<<https://www.czso.cz/csu/czso/pocet-obyvatel-v-obcich-k-112017>> [cit. 2017-10-14]

⁶⁵ Lysá hora – královna Moravskoslezských Beskyd. *Znak obce Štěpánkovice* [online]. Dostupné z:

<<http://www.lysahora.cz/encyklopedie/objekty1.phtml?id=95103>> [cit. 2017-10-14]

Obr. 4: Znak a vlajka obce

Zdroj: Registr komunálních symbolů. Dostupné z: <https://rekos.psp.cz/detail-symbolu/id/c279660d-91b3-41cf-90d3-af9af1e7caf2>

4.1.3 Historický vývoj obce

V roce 2015 oslavila obec již své 750 výročí. Za tu dobu se z původní sídelní osady z pár obyvateli vyvinula v moderní obec s rozvinutou infrastrukturou a počtem obyvatel převyšující 3 000.⁶⁶

Výročí obce nesouvisí s jejím založením, jak tomu v mnoha případech bývá, ale s první písemnou zmínkou o obci. Do té doby bohužel žádné dochované písemné prameny o obci nejsou, takže nevíme, kdy obec přesně vznikla. Podle nálezů keramiky na katastrálním území obce se však lze domnívat, že její území bylo osídlováno již od pravěku (kultura se šňůrovou keramikou).⁶⁷

První písemná zmínka o obci tedy pochází až z druhé poloviny 13. století, kdy ji získal Herbord z Fulštejna na základě listiny vydané v Praze 3. února 1265 králem Přemyslem Otakarem II.⁶⁸ Poté obec patřila rodu pánů z Kravař, kteří ji v roce 1330 darovali opavskému klášteru klarisek. Obec se tak téměř na dvě stě let stala samostatným církevním statkem. Po soudním sporu se obec v roce 1526 stala součástí dolnobenešovského panství, když připadla pánům z Drahotuš. Na základě závěti Aleny z Drahotuš v roce 1590 pak byla obec postoupena v rámci dolnobenešovského panství Mošovským z Moravčina, kteří si celé panství následně rozdělili. Štěpánkovice tak získal v rámci „kobeřického dílu“ David Šebestián Mošovský z Moravčina.⁶⁹

⁶⁶ BINAR, A.; JUNG, J.; MARKOVÁ, V. a kol. *Štěpánkovice*, str. 187

⁶⁷ Tamtéž, str. 13 a 17

⁶⁸ Tamtéž, str. 17

⁶⁹ Tamtéž, str. 187

Od roku 1618 probíhaly v obci i jejím okolí válečné události, jež měly za následek hospodářský úpadek a smrt mnoha obyvatel. V tomto období se obec jako součást Opavska stala odloučením od moravského markrabství součástí jiné korunní země a to Slezska.⁷⁰

V roce 1712 se stal novým majitelem obce kníže Lichnovský a obec se tak stala součástí jeho rozsáhlého panství. Zásadní byl však rok 1742, kdy se pro Štěpánkovice a celý region Hlučínsko začala odvíjet zcela nová etapa jejich dějin. Po prohrané 1. slezské válce totiž připadla větší část Slezska, tedy i Hlučínska včetně Štěpánkovic Prusku. Obec tak již nebyla součástí Koruny České, ale pruského království.⁷¹

Na základě Versaillské mírové smlouvy po skončení první světové války byla celá oblast Hlučínska včetně Štěpánkovic připojena 4. února 1920 k nově vzniklé Československé republice. Další změny pro obyvatele nastaly nedlouho důsledku Mnichovské dohody. Dne 8. října 1938 připadly Štěpánkovice odtržením pohraničních částí od Československa k velkoněmecké říši. V důsledku toho musela mužská část obyvatelstva narukovat do wehrmachtu. Na různých frontách zemřelo celkem 143 mužů ze Štěpánkovic. V dubnu roku 1945 v rámci osvobozovacích bojů, když se přes obec přehnala fronta, utrpěly Štěpánkovice velké materiální škody. Vyhořelo nebo bylo poškozeno mnoho zdejších budov a domů včetně kostela, fary, školy či mlýna.⁷²

Po skončení druhé světové války se obec začala nepřerušovaně rozvíjet. Můžeme říci, že zejména velký stavební rozvoj (většina staveb byla postavena svépomocí místními) a populační vzestup určuje do značné míry její současnou podobu. Jako ostatní obce regionu Hlučínska byly i Štěpánkovice díky svému historickému vývoji od poloviny 18. století obcí se silně věřícím obyvatelstvem, a to i přes existenci ateistického komunistického režimu. Do konce osmdesátých let 20. století určovala víra a náboženství hodnotový systém obce. I když v současné době můžeme pozorovat jeho opouštění, jsou i následující generace obyvatel tímto historickým vývojem a systémem hodnot ovlivněny a většina obyvatel obce je stále silně věřící.⁷³

⁷⁰ BINAR, A.; JUNG, J.; MARKOVÁ, V. a kol. *Štěpánkovice*, str. 187

⁷¹ Obec Štěpánkovice. *Historie*. [online]. Dostupné z: <<http://www.stepankovice.cz/obec/historie/historie.php>> [cit. 2017-10-14]

⁷² Tamtéž [cit. 2017-10-14]

⁷³ BINAR, A.; JUNG, J.; MARKOVÁ, V. a kol. *Štěpánkovice*, str. 188

4.1.4 Vnější vztahy

Jelikož jsou Štěpánkovice neodmyslitelnou součástí regionu Hlučínsko, je logické, že obec spolupracuje především s ostatními obcemi z tohoto regionu ve společném sdružení, svazku a skupině za účelem společného hájení zájmů.

Prvním z nich je ***Sdružení obcí Hlučínska***, které bylo založeno již v roce 1991 a obec Štěpánkovice patří mezi jeho zakládající členy (24 obcí). Nicméně po právních změnách, které nastali o několik let později v roce 2003, muselo sdružení zaniknout a být znovu založeno. V současnosti je členem sdružení celkem 27 obcí regionu (Bělá, Bohuslavice, Bolatice, Darkovice, Dolní Benešov, Hať, Hlučín, Hněvošice, Chlebičov, Chuchelná, Kobeřice, Kozmice, Kravaře, Ludgeřovice, Markvartovice, Oldřišov, Píšť, Rohov, Služovice, Strahovice, Sudice, Šilheřovice, Štěpánkovice, Třebom, Velké Hoštice, Vřesina, Závada), tři městské části Ostravy (Petřkovice, Hošťálkovice, Lhotka), jedna městská část Opavy (Malé Hoštice) a od 1. 7. 2017 také obce Dobroslavice a Děhylov, které sice historicky do regionu nepatří, ale jsou jejími těsnými sousedy. Ze začátku usilovalo sdružení zejména o dosažení menších specifických cílů, jako byla např. plynofikace obcí.⁷⁴ V dnešní době je účelem a cílem sdružení zejména vzájemná spolupráce členů ve všech oblastech, realizace společných akcí a projektů, celkový rozvoj regionu a cestovního ruchu, podpora a udržení tradic hlučínského regionu.

Dalším je ***Svazek obcí mikroregionu Hlučínsko - západ***, jež byl založen v roce 2001 představiteli 12 zakladatelských obcí, ke kterým patřila i obec Štěpánkovice. V roce 2006 se rozrostl ještě o dva další členy, a to o obec Bolatice a Chuchelná, jež byly předtím členy Svazku obcí mikroregionu Hlučínska - východ. V současné době má tedy svazek 14 členských obcí (Bolatice, Hněvošice, Chlebičov, Chuchelná, Kobeřice, Kravaře, Oldřišov, Rohov, Služovice, Strahovice, Sudice, Štěpánkovice, Třebom a Velké Hoštice). Účelem založení tohoto svazku je především prosazovat společné zájmy a cíle, zkvalitnit spolupráci a řešit problémy ve všech důležitých oblastech (hospodářství, ochrana přírody, požární ochrana, veřejný pořádek, doprava, školství, zdravotnictví, sociální péče, kultura, cestovní ruch apod.).⁷⁵

⁷⁴ Sdružení obcí Hlučínska. [online]. Dostupné z: < <http://mapy.hlucinsko.com/sdruzeni-obci-hlucinska/> > [cit. 2017-10-14]

⁷⁵ Svazek obcí mikroregionu Hlučínska Západ. [online]. Dostupné z: < <http://www.hlucinsko-zapad.cz/> > [cit. 2017-10-14]

Místní akční skupina Hlučínsko je občanským sdružením, které založil v roce 2006 Svazek obcí mikroregionu Hlučínska - východ a Svazek obcí mikroregionu Hlučínsko - západ. Podnětem k založení této akční skupiny byla především dotační politika Evropské unie související s trvale udržitelným rozvojem venkova. Kromě 27 obcí, které jsou historicky spjaty s regionem, jsou členy akční skupiny také obce Děhylov a Dobroslavice (Svazek obcí mikroregionu Hlučínska – východ) a podnikatelské a nepodnikatelské subjekty na územní regionu Hlučínska.⁷⁶ Co se týká Štěpánkovic, tak kromě samotné obce je členem akční skupiny místní společnost Agroland spol. s r.o. podnikající v oblasti zemědělské výroby.

V rámci této kapitoly je třeba zmínit i dlouholeté přátelské vztahy, které se pojí od roku 1958 se slovenskou podtatranskou obcí Štrba. **Družba Štěpánkovice - Štrba** svou historii začala díky místním učitelům. Ze začátku docházelo pouze k výměnným pobytům učitelů a žáků základních škol ve Štěpánkovicích a Štrbě. Později se družba rozšířila i mezi ostatní občany, spolky a především i představitele obce. V roce 2018 oslaví družba již 60. výročí. Při této příležitosti se uskuteční vzájemné návštěvy zástupců obou obcí u příležitostí Dnu obcí a to 9. června 2018 ve Štěpánkovicích a 26. srpna 2018 ve Štrbě. Vztahy obou obcí probíhaly vždy zejména v kulturním, sportovním, poznávacím, vzdělávacím a rekreačním duchu. Cílem tohoto dlouholetého přátelství obou obcí je jeho upevňování při poznávání kultury země a regionu dané obce.

4.2 Sociální a ekonomické charakteristiky obce Štěpánkovice

V následujících podkapitolách se seznámíme s vývojem a současným stavem týkající se obyvatelstva, dopravy a infrastruktury, školství a vzdělání, zdravotní a sociální péče, kultury a sportovních možností, krajiny a životního prostředí, služeb a podnikání, bydlení a bezpečnosti.

4.2.1 Obyvatelstvo a jeho základní demografické údaje

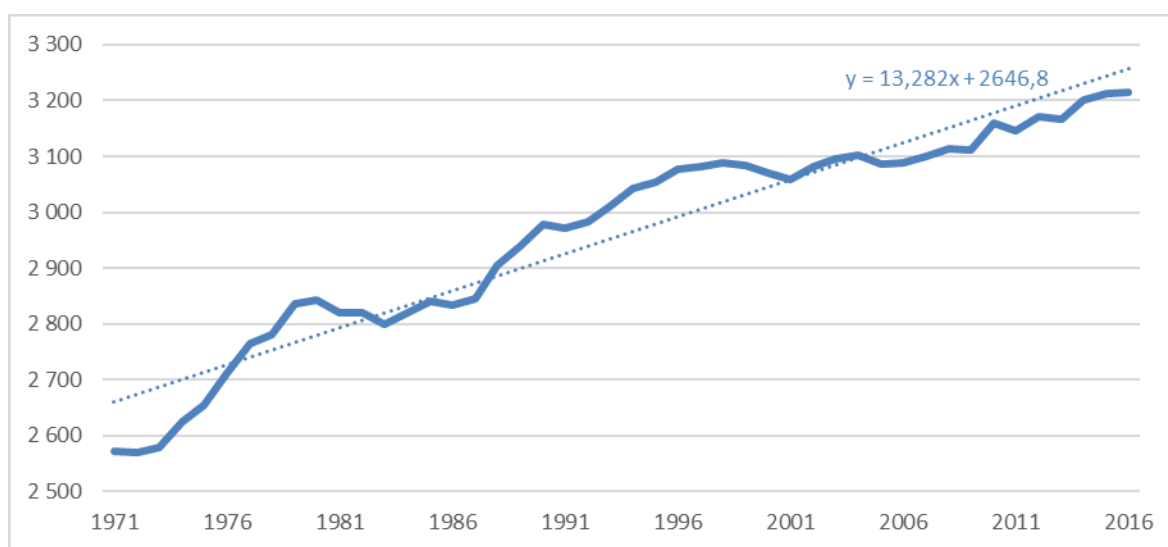
Podkladem k údajům o obyvatelstvu a jeho vývoji v této kapitole byla data přístupná na webových stránkách Českého statistického úřadu (zejména z Databáze demografických údajů za obce ČR a údaje ze Sčítání lidu, domů a bytů 2001 a 2011)⁷⁷, která byla dále vypočítána a srovnána.

⁷⁶ MAS Hlučínsko. [online]. Dostupné z: <<http://www.mashlucinsko.cz/>> [cit. 2017-10-14]

⁷⁷ Český statistický úřad. [online]. Dostupné z: <<https://www.czso.cz/>> [cit. 2017-10-14]

Vývoj počtu obyvatel v obci má od roku 1971 stoupající tendenci, čehož si můžeme všimnout v grafu č. 1. K největším poklesům počtu obyvatel docházelo v letech 1981 – 1983 (-44 obyvatel) a 1999 – 2001 (-30 obyvatel). V ostatních případech se jednalo pouze o menší jednorochní poklesy, kdy následující rok počet obyvatel opět vzrostl. Když srovnáme počet obyvatel k 31. 12. v roce 1971 (2 573) a 2016 (3 216), zvýšil se počet obyvatel obce za uplynulou dobu o 643. Stoupající počet obyvatel v obci je určitě ukazatelem pozitivního rozvoje obce za uplynulou dobu.

Graf 1: Vývoj počtu obyvatel v obci Štěpánkovice v letech 1971 – 2016 (stav k 31.12.)

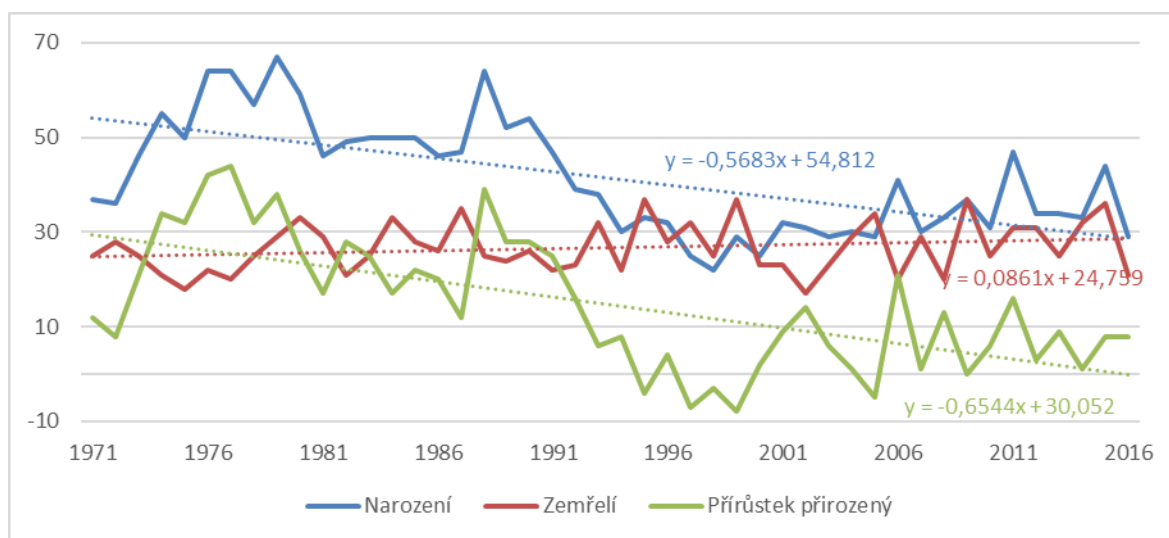

Zdroj: Vlastní zpracování dle údajů ČSÚ

Pohyb obyvatel Štěpánkovic můžeme sledovat podle jeho přirozené a mechanické změny. Jedná se o přirozený přírůstek (úbytek), tj. rozdíl mez počtem narozených a zemřelých, a migrační přírůstek (úbytek), což je rozdíl mez počtem přistěhovalých a vystěhovalých.

Co se týká přirozeného přírůstku obyvatel Štěpánkovic, ten byl od roku 1971 kromě let 1995, 1997 – 1999 a 2005 kladný. Počet narozených převažoval nad počtem zemřelých. Pouze v roce 2009 byl nulový, jelikož se ten rok narodilo a zemřelo 37 občanů. Nicméně trend nově narozených, a tedy i přirozeného přírůstku se od roku 1971 postupně snižuje. Na rozdíl toho trend zemřelých se nám začíná mírně zvyšovat. Vývoj počtu narozených, zemřelých a přirozený přírůstek nám znázorňuje graf č. 2.

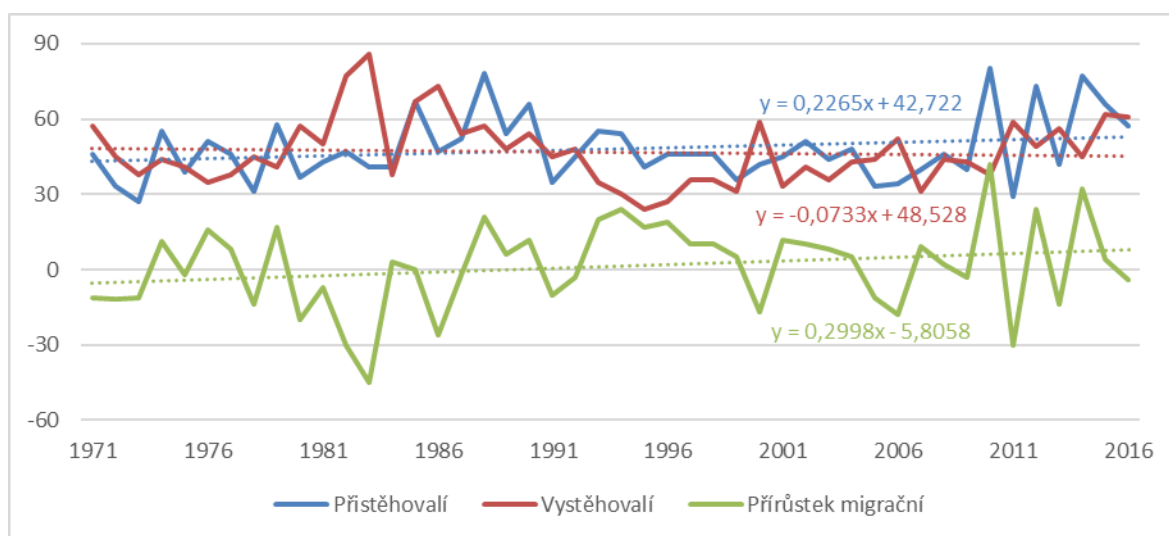
Graf 2: Přírozený přírůstek v obci Štěpánkovice v letech 1971 – 2016

Zdroj: Vlastní zpracování dle údajů ČSÚ

V grafu č. 3 si můžeme všimnout, že migrační přírůstek ve sledovaném období značně kolísá. Menší polovina sledovaných let je uvedena v záporných hodnotách. Jen v roce 1985 je migrační přírůstek nulový, počet přistěhovalých a vystěhovalých byl stejný a to 67 osob. Nicméně dle trendu vidíme, že migrační přírůstek obce se postupně zvyšuje, a to díky zvyšujícímu se trendu přistěhovalých osob, což je pro obec samozřejmě dobrá zpráva.

Graf 3: Migrační přírůstek v obci Štěpánkovice v letech 1971 – 2016

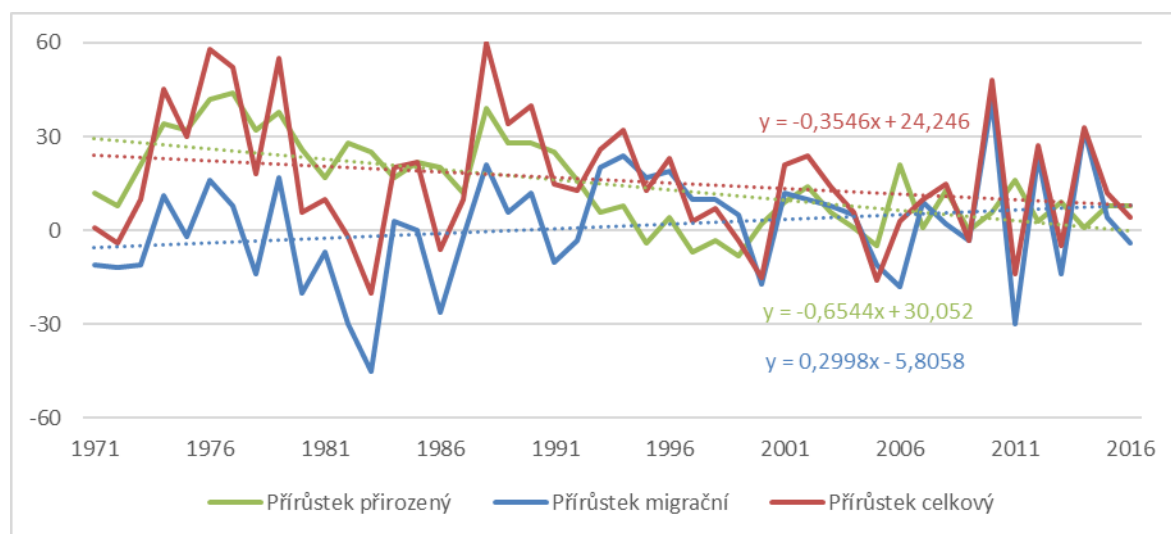

Zdroj: Vlastní zpracování dle údajů ČSÚ

Celkový přírůstek obyvatel je dle absolutních hodnot od roku 1971 ve větší míře kladný. K poklesu celkového přírůstku došlo od roku 1971 – 2016 celkem 9x a to v roce

1972, 1982, 1983, 1986, 1999, 2000, 2005 a 2011, 2013. V grafu č. 4 si však lze dle směrnice trendu všimnout, že celkový přírůstek nám postupně klesá podobně jako přirozený přírůstek.

Graf 4: Celkový přírůstek v obci Štěpánkovice v letech 1971 – 2016

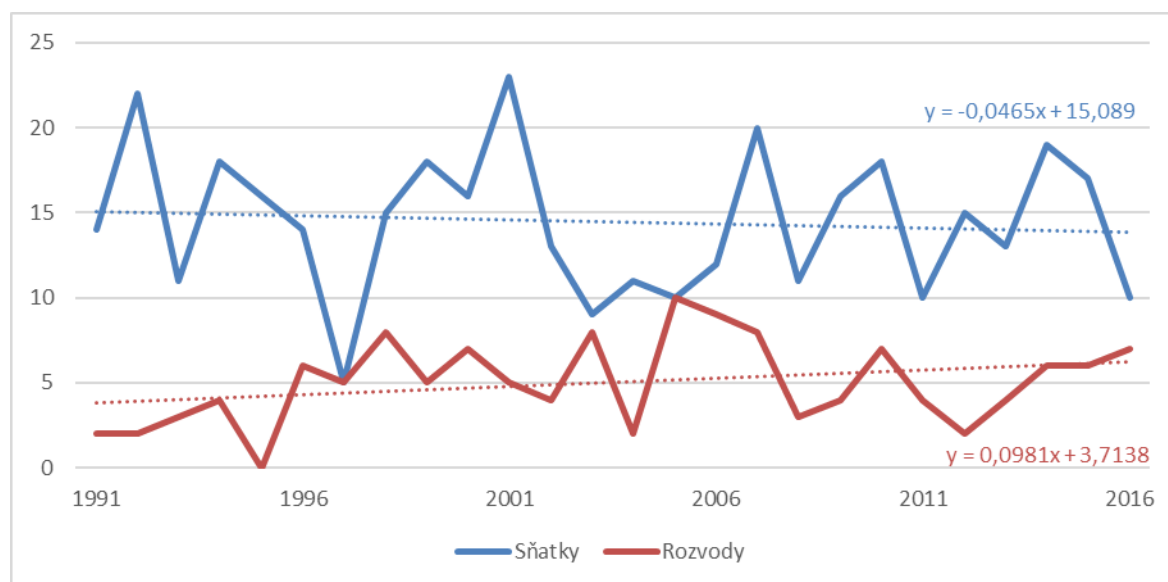

Zdroj: Vlastní zpracování dle údajů ČSÚ

Dále dle pozorování můžeme říci, že je dosud v obci stále většina obyvatel aktivně věřících, a názorově velice konzervativních, i když kulturně-sociální prostředí a náboženská víra obyvatel celého regionu Hlučínska ztrácí v čase stěžejní vliv. Pro doplnění předcházející informace je nutno dodat, že při sčítání lidu v roce 2001 se v obci Štěpánkovice hlásilo k náboženskému vyznání 89 % obyvatel (celkem 2 710 z celkového počtu 3 042). Velice obdobně na tom bylo i zbývajících 26 obcí regionu Hlučínsko. Na rozdíl toho v rámci celé republiky se k náboženskému vyznání hlásilo jen 32 % obyvatel.

To že náboženská víra a s ní související model rodiny ztrácí v čase stěžejní vliv, se promítá i do počtu sňatků a rozvodů, kdy jejich počet v obci od roku 1991 značně kolísá, čehož si můžeme všimnout v grafu č. 5. Zajímavostí je, že v roce 1997 a 2005 byl v obci uzavřen stejný počet manželství, jako proběhlo rozvodů, celkem 5 v roce 1997 a 10 v roce 2005. Nejvíce sňatků bylo v obci uzavřeno v roce 2001, kdy byl jejich počet 23. Nejhůře, co se týká počtu uzavřených manželství, byl rok 1997, kdy jich bylo uzavřeno pouhých 5. Nejkritičtějším rokem rozvodovosti od roku 1991 byl v obci rok 2005, kdy jich proběhlo 10. Na rozdíl toho o deset let dříve v roce 1995 neproběhl v obci žádný rozvod. Můžeme tedy říci, že trend sňatečnosti a rozvodovosti v obci se od zbytku republiky výrazně neliší a náboženská víra na to vliv nemá.

Graf 5: Vývoj počtu sňatků a rozvodů v obci Štěpánkovice v letech 1991 – 2016

Zdroj: Vlastní zpracování dle údajů ČSÚ

4.2.2 Doprava a dopravní obslužnost

Jak už bylo uvedeno v kapitole 4.1.1, leží obec cca 13 km od okresního města Opava. Spojení s tímto městem, ale i dalšími obcemi a městy je realizováno zejména pomocí pozemní silniční dopravy. Dopravní obslužnost v obci zajišťuje vlaková a autobusová doprava ve směru nejen do tohoto okresního města, ale rovněž v menší míře také ve směru na Hlučín a Ostravu. Veřejná doprava je realizována pomocí Integrovaného dopravního systému Moravskoslezského kraje (ODIS). V okolí obce se rovněž nachází hustá síť cyklostezek, kterými je protkán celý region Hlučínsko.

4.2.2.1 Silniční doprava

Zejména silniční automobilová doprava se v posledních letech stále zvyšuje a není tomu jinak ani v obci Štěpánkovice. Obcí prochází silnice II. třídy č. 467, která začíná v Nových Sedlicích, pokračuje přes Štítinu, Kravaře, Štěpánkovice, Kobeřice, Rohov, Sudice, Třebom až ke státní hranici s Polskem. Stav této silnice se v posledních letech po jejích opravách, kdy dostala zcela nový asfalt a zmizely tak díry a výmoly, které se každoročně po zimním období objevovaly a řešili se pouze „zalepením“ opravdu zlepšil. Především úseky mezi Štěpánkovicemi a Kobeřicemi a Štěpánkovicemi a Kravařemi, který byl v hodně špatném stavu. Spojení mezi Štěpánkovicemi a osadou Svoboda a Bílá Bříza zajišťuje silnice III. třídy č. 4672. A spojení mezi osadou Albertovec a Štěpánkovice pak pouze místní

komunikace. Přes katastrální území obce prochází také dvě silnice III. třídy a to č. 4671 (Dolní Benešov – Bolatice – Koberžice) a č. 46824 (Kravaře – Bolatice – Chuchelná).

Z Kravař je možné pokračovat na kruhovém objezdu silnicí I. třídy č. 56 směrem na Velké Hoštice a Opavu nebo opačným směrem stejnou silnicí na Hlučín a Ostravu. Pro představu cesta autem ze Štěpánkovic do Opavy je cca 13 km a trvá přibližně 15 min., cesta do Ostravy přes Hlučín je cca 30 km a trvá přibližně 30 – 40 min. Rovněž je zde možnost pokračovat přes Kravaře dále silnicí II. třídy č. 467 směrem na Štítinu a Nové Sedlice, kde je možné se napojit na silnici I. třídy č. 11 mezi Opavou a Ostravou. Směrem na Ostravu je dokonce v úseku Mokré Lazce – Krásné Pole vedena jako rychlostní silnice pro motorová vozidla. Úsek rychlostní silnice byl dokončen a otevřen v nedávných letech a i když vyústění u Ostravy a její další napojení směrem na dálnici D1 není stále dokončeno, zrychlilo se v celém okrese cestování automobilem ve směru na Ostravu i Opavu.

Obec Štěpánkovice leží rovněž nedaleko polských hranic (cca 10 km). Spojení na Polsko zajišťuje silnice I. třídy č. 46. Je možné se na ni napojit v Koberžicích a pokračovat dále přes Rohov a Sudice k polským hranicím a odtud pokračovat polskou silnicí č. 916 směrem na Ratiboř. Cesta ze Štěpánkovic do Ratiboře je pro představu cca 23 km a trvá přibližně 25 min.

I když Štěpánkovice neleží na hlavní trase mezi okresním městem Opava a krajským městem Ostrava, vzdálenost k napojení na tyto tahy nejsou daleko a umožní tak občanům dostat se do obou měst autem poměrně rychle. Díky tomu, že obec neleží na hlavním tahu k těmto městům ani na Polsko, není osobní a nákladní doprava přes obec tak silná, i když tranzit obcí se stále zvyšuje a tím i hluk a prašnost především na Hlavní ulici.

4.2.2.2 Autobusová doprava

Se silniční dopravou souvisí rovněž doprava autobusová. Na území obce se nachází čtyři autobusové zastávky. Dvě zastávky se nacházejí přímo v obci – první v centru obce u hasičské zbrojnice a druhá na konci obce ve směru na Kravaře u železniční zastávky. Třetí zastávku najdeme na Svobodě a čtvrtou na Albertovci. Autobusová doprava je však realizována v největší míře především přes samotnou obec, v menší míře zajišťují autobusy také na Svobodu a minimálně potom také na Albertovec. Zde je zajištěn především svoz dětí z těchto osad do místní základní školy a zpátky.

Autobusovou dopravu zajišťují přes obec tři linky, které jsou součástí Integrovaného dopravního systému Moravskoslezského kraje. Jedná se o linky 252, 255 a 283:

- **Linka 252** (Opava – Kobeřice – Sudice – Třebom) – je zajišťována společností TQM - holding s.r.o. z Opavy. Oproti zbylým dvěma linkám je nejfrekventovanější. Ve směru do Opavy se touto linkou obyvatelé dostanou nejvíce ráno, kdy jezdí nejčastěji. První autobus této linky odjíždí v pracovních dnech směrem na Opavu zhruba o půl páté ráno a poslední ve čtvrt na osm večer. Tato linka zajíždí také na Svobodu a Albertovec.
- **Linka 255** (Opava – Kobeřice – Chuchelná – Bělá) – je rovněž zajišťována společností TQM - holding s.r.o. z Opavy. Ve srovnání s linkou 252 je méně frekventovaná. V pracovních dnech jede první autobus směrem na Opavu přibližně o půl sedmé a poslední asi deset minut po páté odpoledne. Ve tři čtvrtě na jedenáct večer je ale možné se touto linkou dostat alespoň do Kravař, kde autobus končí.
- **Linka 283** (Ostrava – Hlučín – Štěpánkovice) – je zajišťována společností ARRIVA MORAVA a.s. z Ostravy. Tato linka jako jediná zajišťuje přímou dopravu do Hlučína a Ostravy a zajíždí také na Svobodu. V pracovních dnech se touto linkou dostanou občané přímo do Ostravy 2x a to cca pár minut po čtvrté ráno a pár minut po poledni. Zbylými pěti spojeními se dostanou občané do Hlučína, kde autobus končí, nicméně zde mají možnost na autobusovém nádraží přestoupit na městské a příměstské autobusy do Ostravy.

Autobusová doprava je využívána v největší míře především občany ze Svobody a z centrální části a severního konce obce, jelikož autobusová zastávka u hasičské zbrojnice je pro ně nejbližší. Cesta autobusem do Opavy trvá přibližně 20-25 min., do Hlučína 30 min. a do Ostravy 50 min.

4.2.2.3 Vlaková doprava

Železniční trať, která vede přes obec, existuje už více než 120 let. Byla postavena jako mezistátní trať na trase z Opavy do Ratiboře. Spojovala tak dva tehdy existující státní útvary a to Rakousko-Uhersko a Prusko. Podnět k její stavbě zadal kníže Lichnovský z důvodu pro něj lepšího obchodování. Trať byla dokončena a otevřena v říjnu 1895, kdy po ní projel první vlak. Po první světové válce však došlo k přerušení dopravy na celé trati z důvodu připojení Hlučínska k tehdejšímu Československu a poslední stanicí před hranicemi se stala

Chuchelná.⁷⁸ Ani v pozdějších letech nebyla celá trať až do Ratiboře obnovena. Sdružení obcí Hlučínska usiluje již několik let o obnovení celé trati, problémem je však úsek trati na polské straně, který by musel být zcela nově vystaven.

V současnosti je železniční trať (č. 318) vedena pouze v úseku Kravaře ve Slezsku – Chuchelná a zpět, přes zastávky Štěpánkovice a Bolatice. Jedná se o linku S12, kterou zajišťuje společnost České dráhy, a.s. Stejně jako autobusové linky i tato linka je součástí Integrovaného dopravního systému Moravskoslezského kraje. V Kravařích je pak možno přestoupit na vlak směrem do Opavy nebo do Hlučína. Jedná se o linku S11 (Opava východ – Kravaře ve Slezsku – Hlučín).

Vlaková doprava je z veřejných doprav realizovaných přes obec nejvíce frekventovaná, jelikož vlak směrem na Kravaře i Chuchelnou jezdí každou hodinu, a to 19x denně. Jedinou nevýhodou pro některé občany může být to, že je vlaková zastávka na konci obce a může tak pro ně být příliš daleko. Cesta vlakem do Kravař trvá 4 min., cesta s přestupem do Opavy 24 min. a cesta s přestupem do Hlučína 31 min.

4.2.2.4 Cyklistická doprava

Cyklistická doprava je rozšířená a oblíbená především v samotné obci. Občané všech věkových kategorií jezdí na kole zejména do místních obchodů nakoupit, do kostela, na hřbitov, k vlakové zastávce, někteří do práce, děti do školy, do kroužků a ke kamarádům a známým. Kolo je oblíbeným dopravním prostředkem hlavně v letním období. Občané, kteří pracují v sousedních obcích, dojíždějí většinou přes letní sezónu do práce na kole.

Přes obec vedou také dvě oficiální cyklotrasy a to č. 554 s názvem „Prajzská cesta“ a č. 6092. Celý region Hlučínsko je protkán hustou sítí cyklotras a cyklistická doprava je zde populární především jako možnost trávení volného času s cílem podívat se po krásách regionu, a přitom si zasportovat.

4.2.3 Infrastruktura a inženýrské sítě

Štěpánkovice patří jako většina okolních obcí k těm, co mají technickou infrastrukturu a inženýrské sítě na velmi dobré úrovni. Celá obec je elektrifikována, a to včetně všech osad. Samozřejmostí je také veřejné osvětlení, které se každoročně kontroluje, a vyměňují se nevyhovující svítidla. V letech 1992 až 1997 byla samotná obec včetně osady Svobody plynofikována. V osadě Albertovec byl dobudován plynovod až v roce 2004.

⁷⁸ HINČICA, J. *O stavbě trati Ratiboř - Opava...*, str. 3 - 40

Obec disponuje dvěma čistírnami odpadních vod, které byly zbudovány v letech 2008 až 2010. Větší z nich se nachází na konci obce směrem na Kravaře u vlakové zastávky a jsou zde čištěny odpadní vody obyvatel Štěpánkovic. Druhá, která je daleko menší, je umístěna před začátkem osady Albertovec ze směru od Štěpánkovic a slouží k čištění odpadních vod obyvatel Albertovce. Podle slov starosty zbývá ještě vyřešit čištění odpadních vod v osadě Svoboda a Bílá Bříza, jenž se v současnosti připravuje.

Kanalizace v obci má jednotnou síť pro dešťové i odpadní vody. Každoročně je postupně kontrolována, čištěna a rekonstruována, jsou opravovány zborcené kanalizační vpusti a šachty. Při větším úhrnu dešťových srážek, zejména v nejnižších částech obce, se stává, že se kanalizace ucpává a nestíhá odvádět vodu. Bohužel za problémem ucpávání kanalizace většinou stojí dle slov starosty nezodpovědní občané, kteří do kanalizace vylévají oleje z fritovacích hrnců, barvy po malování či zbytky betonu a kamení ze staveb. Po dobudování čistíren odpadních vod se jednalo zejména o postupné napojování rodinných domů do systému kanalizace, která je odváděna do čistírny odpadních vod.

Rovněž místní komunikace jsou postupně od roku 2004 rekonstruovány. Zejména ulice Hlavní, kde byl společně se Správou silnic Moravskoslezského kraje vyměněn asfaltový koberec. Vzhledem k délce ulice Hlavní probíhala tato rekonstrukce ve dvou etapách. Rovněž byly rekonstruovány (některé jen provizorně) k ní přilehlé ulice. Dále prošla rekonstrukcí rovněž ulice Svobody až na Svobodu a ulice Jasanová od začátku obce až na Albertovec. Rekonstrukce je plánována také na ulici Rybniční, Mlýnská a Slezská, jejichž opravy jsou zatím každoročně řešeny formou „lepení“ prasklin, výtluků a děr.

Vodovod byl v obci dokončen v roce 1992. Obecní vodojem neboli „koule“, jak je místními nazýván pro svůj vzhled, slouží obci již od roku 1981. O té doby prošel několika rekonstrukcemi, kdy byla vyměněna elektroinstalace, vnitřní vedení vody a samotný plášť „koule“. V roce 2004 dostala obec povolení k provozování vodovodního řadu. Vodovodní řad je od roku 2007 rozdělen v obci na 4 úseky a je prováděno pravidelné odkalování, jsou vyměňovány uliční ventily a vodoměry v domech.

Obec rovněž od roku 2004 provozuje bezdrátovou počítačovou síť pro připojení k internetu. Postupně byly budovány další vysílací body a došlo k jejich propojení pomocí optokabelu, čímž došlo ke zkvalitnění příjmu. V roce 2011 bylo k obecní síti připojeno cca 450 uživatelů. V současné době je počet uživatelů zhruba o sto méně.

4.2.4 Školství a vzdělání

Ve Štěpánkovicích se nachází jak základní, tak mateřská škola. Historie školního vzdělání v obci sahá až do konce 18. stoléní, kdy byla vybudována první školní budova vedle kostela sv. Kateřiny v centru obce na Hlavní ulici. První budova však postupem času velikostně nevyhovovala počtu žáků a v polovině 19. stoléní musela být rozšířena. Rovněž bylo v pozdějších letech dobudováno i druhé patro. Vývoj školní výuky v obci byl složitější. Nejprve existovala v nově postavené školní budově pouze jednotřídka, po rozšíření školy již měla třídy čtyři. Je důležité zmínit, že na Svobodě a Bílé Bříze existovala od roku 1929 do roku 1973 (vyjma období okupace a druhé světové války a let 1952 – 1959) samostatná dvoutřídní obecná škola. Školní výuka v obci byla do roku 1951 pouze do 5. ročníku. Starší žáci ze Štěpánkovic a Albertovce musely docházet do školy v Kravařích, ze Svobody a Bílé Břízy pak do školy v Kobeřicích. I když byla poté zřízena škola pro všechny ročníky, potýkala se škola s nedostatkem prostoru a pro vyšší stupeň musela být zbudována provizorní budova na ulici Zahradní. V roce 1973 se rozhodlo vybudovat novou školní budovu. Jelikož nová škola byla budována na stejném místě jako provizorní budova pro vyšší stupeň, byly jednotlivé třídy až do otevření nové školní budovy v roce 1985 rozmístěny po různých budovách v obci. Stavba nové školní budovy trvala celkem 6 let.⁷⁹

Původní školní budova u kostela sloužila svému účelu do otevření nové školní budovy, poté byla pronajímána soukromníkům a prodána do soukromého vlastnictví. Po obdržení dotace na odkup staré školní budovy a okolních pozemků byla budova v roce 2011 zdemolována a na jejím místě vzniklo parkoviště u kostela, bezbariérový přístup do kostela a parčík.

Existence mateřské školy v obci byla zaznamenána v kronice poprvé v roce 1928. Ze začátku byla školka umístěna v domech a statečích místních občanů a fungovala pouze dopoledne, od roku 1945 potom celodenně. V šedesátých letech minulého století vyvstala potřeba díky větší zaměstnanosti žen k umístění daleko většího počtu dětí do školky. V nově zbudovaném kulturním domě se tedy otevřely dvě nové třídy. Kapacita však stále nepostačovala a do školky bylo přijímáno méně dětí, než se hlásilo. Čtyři roky po otevření

⁷⁹ ZŠ a MŠ Štěpánkovice. *Historie školy*. [online]. Dostupné z: <<http://www.zsstepankovice.cz/zakladni-skola/historie-skoly/>> [cit. 2017-11-17]

nové budovy základní školy, byla vedle otevřena také nová budova mateřské školy a mohly tak být do školky poprvé přijaty všechny přihlášené děti.⁸⁰

Od roku 1985 tedy v obci funguje nová budova základní školy od roku 1989 i nová budova mateřské školy. *Základní a mateřská škola Štěpánkovice* se nachází na ulici Zahradní č. 408/10 a tvoří jeden školní komplex, jelikož jsou obě budovy propojeny spojovací chodbou. Základní škola má půdorys písmene „H“ a je rozdělena na čtyři pavilony. Mateřská škola je rozdělena na 4 samostatné třídy ve dvou patrech. Obě budovy prošly od roku 2007 postupně celkovou rekonstrukcí zevnitř i zvenku. Došlo především díky poskytnuté dotaci k výměně oken a zateplení fasády, dále také k rekonstrukci sociálních zařízení, opravě šaten, tělocvičen a vybudování výtahu v základní škole, který spojuje přízemí s prvním patrem všech pavilonů. Na střeše jednoho pavilonu byly namontovány fotovoltaické panely pro získávání elektrické energie. Díky novému zateplení, oknům a fotovoltaické elektrárně se výrazně snížily náklady na provoz školy. Rovněž byl upraven vstup a cesta do školy a zbudováno parkoviště před základní školou. Součástí základní školy je také školní hřiště. Venku u školního hřiště se nachází obecní sportovní areál a uvnitř základní školy nad tělocvičnami nově zbudovaná posilovna, gymnastický sál a sauna. Sportovní areál a fitness centrum provozuje přímo obec, v rámci školní výuky jej však mohou využívat žáci.

Na začátku nového století docházelo také postupně k modernizaci výuky a tříd. Klasické černé školní tabule, kde se psalo křídou, byly postupně nahrazeny bílými tabulemi na fixy, přibýly také interaktivní tabule a rozšířily se počítačové učebny. Díky grantovému projektu se škola zaměřila na rozvoj interaktivní výuky s využitím informačních technologií.

Ve školním roce 2016/2017 navštěvovalo mateřskou školu 110 dětí ve čtyřech třídách a základní školu 283 žáků ve 13 třídách. Historicky nejvíce žáků měla základní škola ve školním roce 1965/1966, kdy bylo v obci včetně Svobody celkem 495 žáků.⁸¹

V souvislosti se vzděláním je třeba zmínit i *Obecní knihovnu*, která dříve fungovala v prostorách kulturního domu ve dvou malých místnostech a postupně přestala kapacitně vyhovovat. Od roku 2004 se nachází v nově zrekonstruovaných prostorách základní školy. Došlo tak k propojení školní a obecní knihovny v jednu. Knihovna od té doby slouží jak veřejnosti, tak hlavně žákům základní školy, kdy v dopoledních hodinách je otevřená pouze

⁸⁰ ZŠ a MŠ Štěpánkovice. *Historie MŠ*. [online]. Dostupné z: <<http://www.zsstepankovice.cz/matrska-skola/historie-ms/>> [cit. 2017-11-17]

⁸¹ ZŠ a MŠ Štěpánkovice. [online]. Dostupné z: <<http://www.zsstepankovice.cz/>> [cit. 2017-11-17]

pro ně a v odpoledních hodinách pro širokou veřejnost. Rovněž se stala centrem kultury a vzdělání v obci, jelikož se zde během celého roku koná spousta besed, přednášek, výtvarných dílen a akcí pro děti i dospělé.

4.2.5 Zdravotní a sociální péče

V centru obce v ulici Lipová č. 243/2 se nachází Zdravotní středisko, které bylo zbudováno v 70. letech minulého století. V současné době v budově ordinuje praktický lékař pro dospělé MUDr. Jana Hrubá a nachází se zde ordinace praktických zubních lékařů MUDr. Elfrídy Hahnové a jejího syna MUDr. Vítězslava Hahna, kterou provozuje jejich společnost HAHN-DENT s.r.o.

Do roku 2012 se zde nacházela rovněž ordinace praktického lékaře pro děti a dorost místní občanky MUDr. Daniely Švachové. Bohužel po jejím odchodu do penze není místo pediatra stále obsazeno, a to ani po zbudování zcela nové ordinace v budově místní základní školy v roce 2013. Absence dětského lékaře v obci se stala dlouhodobým problémem, který se snaží obec řešit s Ministerstvem zdravotnictví a zdravotními pojišťovnami, nicméně stále neúspěšně.

Dle pozorování můžeme rovněž říci, že v obci chybí lékárna. Ta zde však historicky nikdy nebyla. Obyvatelé obce si tak pro své léky museli a musejí dojíždět do lékáren v okolních obcích. Nejbližší lékárny se nacházejí v sousedních Kobeřicích (1) a v Kravařích (2).

V rámci sociální péče zajišťuje obec v současné době rozvoz obědů ze školní jídelny především pro seniory, ale i další občany. Současné vedení obce však uvažuje o vybudování domu s pečovatelskou službou či domovu pro seniory. Dokonce k tomuto účelu by byly již k dispozici dva různé pozemky nacházející se v centru obce. Jedná se však o velmi nákladné a důležité rozhodnutí a toto téma je zatím stále předmětem úvah a jednání zastupitelstva obce.

V sociální oblasti obec spadá pod obec s rozšířenou působností Kravaře a její odbor sociálních věcí. V Kravařích se nachází i nejbližší domov pro seniory, který je však stále plně obsazen. Pečovatelskou službu v obci pro seniory a dospělé osoby se zdravotním postižením zajišťuje Charita Opava a DomA - domácí asistence, z.s.

4.2.6 Kulturní a sportovní možnosti

Štěpánkovice jsou obcí, ve které se po celý rok koná mnoho kulturních i sportovních akcí. Velkou zásluhu na tom mají jednotlivé spolky, které je v průběhu roku pořádají nejen

pro své členy, ale širokou veřejnost. Obec má rovněž velmi dobré kulturní, společenské i sportovní zázemí.

Za společenská a kulturní centra v obci se považují zejména Obecní knihovna v prostorách místní základní školy a kulturní dům, který byl vystaven v 60. letech 20. století a jehož součástí je kromě Obecního úřadu, zasedacího a společenského sálu a místní hospody také kinosál. Nachází se zde jedno z nejstarších dodnes promítajících kin v okolí. Jelikož zájem o promítání v místním kině není v současné době veliký, jsou zde promítány filmy pro děti a dospělé jen párkrát ročně, zejména v zimním období. Nicméně hlavní výhodou kinosálu je jeho využívání při dalších kulturních akcích např. koncertech či divadelních představeních, které se zde v průběhu celého roku konají. Celý kulturní dům včetně kinosálu prošel od roku 2003 postupně rekonstrukcí. Pro pořádání plesů v obci je využíván prostor bývalého tanečního klubu Cobra. Venkovní společenské akce jsou pořádány v atriu základní školy nebo zahrádkářském areálu „U Vrby“.

Ze společenských a kulturních akcí konajících se v obci každoročně můžeme zmínit např. tradiční Den obce, Setkání seniorů, kulturní odpoledne ke Dni matek, Vítání občánků, Vánoční koncert v kulturním domě, Adventní koncert v kostele, Maškarní ples dětí základní a mateřské školy, Hasičský ples, Sportovní ples, Zahrádkářský ples či Noc s Andersenem a Pasování prvňáčků v knihovně. V kulturní a společenské oblasti fungují v obci tyto spolky a sdružení:

- Divadelní spolek Štěpánkovický ochotnický soubor
- Český zahrádkářský svaz Štěpánkovice
- Chovatelé poštovních holubů
- Klub důchodců Svoboda
- Klub maminek
- Klub přátel Německa
- Mladší chrámový sbor
- Modeláři
- Myslivecké sdružení – Štěpánka
- Národopisný folklórní soubor Srubek
- Sdružení rodičů, přátel a dětí školy
- Svaz tělesně postižených Štěpánkovice
- Včelaři

Co se týká sportu a možnosti sportovních aktivit obec nezaostává. Kromě fotbalového hřiště TJ Sokol, je k dispozici také menší školní hřiště, ale především od roku 2005 Obecní sportovní areál u základní školy. Ve sportovním areálu je k dispozici hřiště na plážový volejbal, dva tenisové kurty, které je možné využít také na nohejbal a univerzální hřiště využitelné na volejbal či basketbal. Uvnitř základní školy je možné si pronajmout v odpoledních hodinách či o víkendech obě tělocvičny, čehož využívají především jednotlivé sportovní spolky na tréninky a zápasy. Rovněž se v prostorách základní školy od roku 2014 nachází nově zbudované Fitness-centrum Štěpánkovice, jehož součástí je posilovna, gymnastický sál a sauna. Provozovatelem sportovního areálu a fitness centra je samotná obec.

Také sportovních akcí se v průběhu roku koná mnoho. Kromě celoročních utkání fotbalových oddílů TJ Sokol Štěpánkovice a Štěpánkovické fotbalové ligy neregistrovaných hráčů, jsou to také Sportovní slavnost na hřišti TJ Sokol, voltížní závody na Albertovci a volejbalové, florbalové, tenisové, nohejbalové, badmintonové a další turnaje. V oblasti sportu fungují v obci tyto spolky:

- Badmintonový klub Štěpánkovice
- Florbalový oddíl FBC Štěpánkovice
- Hokejový klub HC Štěpánkovice
- Jezdecký klub Cipísek
- Klub tenisové čtyřhry, nohejbal
- Lehkoatletický oddíl – běžecký klub
- Oddíl stolního tenisu
- Oddíl šachu
- Rebels hokej
- Sdružení dobrovolných hasičů Štěpánkovice
- Sdružení dobrovolných hasičů Svoboda
- Štěpánkovická fotbalová liga neregistrovaných hráčů
- Tělovýchovná jednota Sokol Štěpánkovice z.s.
- Turistický spolek HITA
- Volejbalový oddíl
- Voltíž Albertovec

Přehled konaných společenských, kulturních a sportovních akcí v roce 2017 je zobrazen v příloze č. 1.

4.2.7 Krajina a životní prostředí

Na území obce se nenachází žádný národní park, chráněná krajinná oblast, přírodní rezervace, krajinná památková zóna či jinak chráněné krajinné území. Dokonce zde nenajdeme ani žádný památný strom. Území obce není považováno za záplavovou oblast ani není oblastí těžby nerostných surovin. Celá oblast obce patří do krajinné oblasti H Opavsko s typem krajiny „polní krajina“ a „sídelní krajina“. Podle zákona o ochraně přírody a krajiny jsou na území obce významným krajinným prvkem nivy vodotečí Oldřišovský potok (Bílá voda) a Štěpánka. Významné vodní plochy se v katastru obce nenacházejí. Menší vodní plochy zde tvoří především rybníky na Svobodě a Albertovci a požární nádrž v obci. Zdrojem pitné vody pro obec je prameniště Velké Hoštice a vodní zdroj v Bolaticích.⁸²

Jak již bylo uvedeno v kapitole 4.1.1, obec se z geografického hlediska nachází v mírně zvlněné krajině Hlučínské pahorkatiny v nadmořské výšce 270 m n. m. Katastrální výměra obce činí necelých 1 253 ha. Podrobnější členění druhů pozemků dle katastrální výměry je uvedeno v tabulce č. 1 a vizuálně potom v grafu č. 6.

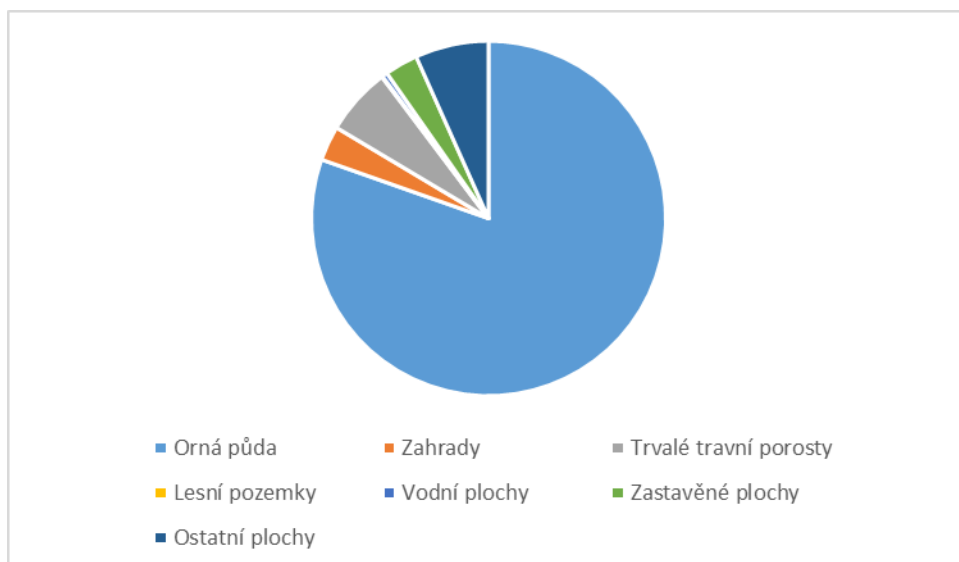
Tab. 1: Druhy pozemků dle katastrální výměry v obci Štěpánkovice k 31. 12. 2016

Druh	v ha	v %
Orná půda	1 007,04	80,38
Zahrady	39,68	3,17
Trvalé travní porosty	77,06	6,15
Lesní pozemky	0,98	0,08
Vodní plochy	6,09	0,49
Zastavěné plochy	37,90	3,03
Ostatní plochy	84,04	6,71
Celkem	1 252,79	100,00

Zdroj: Vlastní zpracování dle údajů ČSÚ

⁸² Obec Štěpánkovice. *Vyhodnocení vlivů územního plánu na udržitelný rozvoj území*. [online]. Dostupné z: <http://stepankovice.cz/uzemni_plany/uzemni_plany.php> [cit. 2017-12-21]

Graf 6: Druhy pozemků dle katastrální výměry v obci Štěpánkovice k 31. 12. 2016

Zdroj: Vlastní zpracování dle údajů ČSÚ

Jak si můžeme všimnout, tak 89,7 % výměry tvoří zemědělská půda (orná půda, zahrady a trvalé travní porosty), 10,3 % potom půda nezemědělská (lesní pozemky, vodní, zastavěné a ostatní plochy). V zemědělském půdním fondu převažuje kvalitní orná půda, na které se pěstují především obiloviny, cukrová řepa, kukuřice a řepka olejná. Většinu zemědělské půdy vlastní soukromé osoby a obhospodařují ji zemědělské podniky.

Štěpánkovice se nacházejí v oblasti, kde převažují kvalitní půdy, není tedy možné se v budoucnu vyhnout záboru této půdy pro nové návrhové plochy. Pro zábor jsou v územním plánu navrženy půdy I., II. a III. třídy ochrany. 95,32 % záboru, což je 29,89 ha činí půdy I. a II. třídy ochrany, zbývajících 4,68 % je navrženo na půdách III. třídy ochrany.⁸³

V rámci této kapitoly je třeba zmínit to, že se obec každý rok stará o údržbu zeleně v obci a jejím okolí. Jedná se zejména o údržbu stromořadí, jednotlivých stromů a trávníků a ve spolupráci s Mysliveckým sdružením zajišťuje také výsadbu nových stromů.

V kapitole 4.2.3 bylo zmíněno, že odpadní vody jsou likvidovány ve dvou mechanicko-biologických čistírnách odpadních vod (v obci a na Albertovci). Pouze na Svobodě nebyla ještě likvidace odpadních vod dořešena. Odpadní vody se tam zatím řeší decentralizovaně.

Obec má rovněž zavedený systém třídění odpadů pro plasty, kovové obaly, nápojové kartony (tetrapack), sklo, papír, textil, elektroodpad, bioodpad a komunální odpad.

⁸³ Obec Štěpánkovice. *Územní plán Štěpánkovice (textová část)*. [online]. Dostupné z: <http://stepankovice.cz/uzemni_plany/uzemni_plany.php> [cit. 2017-12-21]

Komunální a bioodpad dávají obyvatelé do dvou různých popelnic, jejichž obsah pak odváží a likviduje odpadová firma Marius Pedersen a.s. Plasty, kovové obaly a nápojové kartony sbírají občané společně do jednoho plastového pytle. Naplněné pytle pak rovněž sváží uvedená odpadová firma. Pro sklo, textil a elektroodpad jsou v obci rozmístěny zvony a kontejnery, které se po naplnění svážejí.

Po získání dotace byl v obci v roce 2014 vybudován odpadový dvůr na místě dřívější sběrný kovových odpadů v areálu Střediska služeb Štěpánkovice, který se nachází na ulici Jasanová u hřbitova. Kromě stávajícího systému třídění odpadů mohou občané v obci využívat také tento odpadový dvůr. Ve dvoře mohou zanechat velkoobjemové a nebezpečné odpady, elektrospotřebiče ale také plasty, papír, sklo, textil a biologicky rozložitelný odpad. Sběrna kovových odpadů fungovala v areálu sběrného dvora pouze do konce dubna 2017, v současné době mohou železo a barevné kovy odvézt občané do nejbližší sběrný, která se nachází v Kravařích.

Vzhledem k tomu, že množství odpadu se každoročně zvyšovalo, zvyšoval se postupně i roční poplatek pro obyvatele za svoz a likvidaci odpadů. Pro srovnání v roce 2002 činil poplatek na osobu 250 Kč, pro rok 2018 bylo rozhodnuto o částce 550 Kč na osobu (stejná výše jako v roce 2017). Pro lepší představu se v tabulce č. 2 nachází porovnání produkce odpadů v obci za období leden – říjen v roce 2016 a 2017.

Tab. 2: Porovnání produkce odpadů v obci Štěpánkovice za období leden - říjen v roce 2016 a v roce 2017 (údaje jsou uvedeny v tunách)

Komodita	2016	2017
Plasty	66,65	68,42
Papír	24,08	29,14
Sklo	49,12	52,42
Biologicky rozložitelný odpad	422,90	393,24
Směsný komunální odpad	657,92	653,40
Objemný odpad	117,30	116,48

Zdroj: Obec Štěpánkovice, Štěpánkovický zpravodaj č. 4 (prosinec 2017)

Každý týden se pracovníci Střediska služeb starají o čistotu v obci a jejím nejbližším okolí. Je také takovou každoroční tradicí, že žáci místní základní školy u příležitosti Dnu země uklízejí okolí obce od odpadků a pomáhají tak zlepšit životní prostředí v jejím okolí.

Co však lze ze života v obci vypožorovat je, že někteří občané hlavně v zimních měsících zhoršují kvalitu ovzduší a životního prostředí topením nevhodnými palivy

v domácích topeništích. V letních měsících se pro změnu jedná většinou o spalování zahradního a bioodpadu. Tento nešvar se však netýká pouze obce Štěpánkovice, ale lze vypořádat i v okolních obcích. V celé oblasti Moravskoslezského kraje se vyskytuje zhoršená kvalita ovzduší.

4.2.8 Služby a podnikání

Jako ve většině ostatních měst a obcí se také služby a soukromé podnikání v obci začalo naplno rozvíjet po roce 1991, kdy vznikly podniky, z nichž některé fungují do současnosti. K největší změně však došlo u zemědělského družstva, které se na základě transformačního zákona transformovalo na společnost s ručením omezeným (nyní AGROLAND spol. s r.o.). Obdobně na tom byl také Plemenářský podnik Albertovec zaměřující se na chov ušlechtilých koní, odkud pocházeli také tři vítězové Velké pardubické (nyní Hřebčín Albertovec s.r.o.).

Při velkém stavebním rozvoji obce, který probíhal od 60. let minulého století, byly postaveny čtyři moderní prodejny Jednoty (dvě přímo v obci a jedna na Svobodě a na Albertovci). Z uvedených čtyř funguje v současnosti pouze „nákupní středisko“ v centru obce na ulici Hlavní, kde se nachází prodejna COOP a je v obci největší prodejnou. Budova prodejny byla v nedávných letech rozšířena, zrekonstruována a byla zbudována rampa pro bezbariérový přístup. Přímo v obci se pak nacházejí ještě tři menší prodejny s potravinami, cukrárna, pekařství, prodejna masa a uzenin, prodejna drogerie a průmyslového zboží, prodejna zboží z Německa, prodejna oděvů, květinářství, zlatnictví a trafika. V obci rovněž najdeme pobočku České pošty, která má otevřeno od pondělí do pátku v pracovní dny. V současné době v obci fungují pouze tři hospody (Na Statku, Na Hřišti a Sněhurka). V nedávné době ukončila činnost hospoda U Hoňka, kde dlouhou dobu fungoval také taneční club Cobra. Hlavní ulice je tepnou obce, proto se zejména na ni a v centrální části obce nachází nejvíce obchodů a provozoven. Na Svobodě funguje v nově zrekonstruované hasičské zbrojnici od čtvrtka do neděle hospoda, před zavedením EET fungovala vedle také prodejna smíšeného zboží. Na Albertovci v areálu zrekonstruovaného hřebčína se nachází penzion a restaurace, která je využívána především pro konání svateb a rodinných oslav. V minulosti se zde nacházel hotel, ten byl ale při postupném rekonstruování areálu zbořen. Přehled fungujících prodejen a podniků v obci a jejích částech zobrazuje tabulka č. 3.

Tab. 3: Přehled fungujících prodejen a podniků v obci Štěpánkovice k 31. 12. 2017

Název provozovny	Provozovatel	Popis	Adresa
COOP TUTY	TEMPO, obchodní družstvo	prodej potravin a smíšeného zboží	Hlavní 227/74
Smíšené zboží u Stoška	Ing. Jan Stošek	prodej potravin a smíšeného zboží	Hlavní 33/90
Zlatnictví	Hubert Harasim	prodej a opravy šperků a hodinek	Hlavní 123/73
Květiny	Marcela Smolková	prodej květin a dekorací	Hlavní 126/69
Vanessa Outfit	Šárka Křištofová	prodej oděvů (second hand)	Hlavní 126/69
Cukrárna Donato	Emil Kurka	prodej zákusků, dortů a cukrovinek	Hlavní 219/64
Kurka	Emil Kurka	prodej drogerie, papíru, hraček, elektra a domácích potřeb	Hlavní 81/66
Pekařství	AZPEK s.r.o.	prodej pekařských výrobků	Hlavní 188/60
Trafika	Eva Theuerová	prodej novin, časopisů, cigaret a tabáku	Hlavní, parcela 1031/1
Smíšené zboží	Kamil Steuer	prodej potravin a smíšeného zboží	Hlavní 156/33
Pošta Štěpánkovice	Česká pošta, s.p.	poštovní, peněžní a kurýrní služby	Poštovní 364/1
Řeznictví a uzenářství na Statku	Lukáš Gebauer s.r.o.	prodej masa a uzenin	Lipová 223/19
Hospoda Na Statku	Milena Ondrufová-Dostálová	pohostinství	Lipová 5/17
Theuerland	Eva Theuerová	prodej potravin, drogerie a zboží z Německa	Lipová 244/4
Hospoda Sněhurka	Jana Stromská	pohostinství	Slezká 520/13
Hospůdka u Eriška a Messiho (Hospoda Na Hřišti)	Erich Stošek	pohostinství	Rybniční 558/28
Večerka	Ladislav Židek	prodej potravin a smíšeného zboží	Rybniční 386/33
Hospoda Svoboda	Zdenek Pavlík	pohostinství	Oldřišovská 282/14
Restaurace a penzion Albertovec	JOSH trade s.r.o.	pohostinství a ubytovací služby	Albertovec 297

Zdroj: Vlastní zpracování

V obci podniká řada dalších živnostníků a společností, kteří nabízejí své služby v různých oblastech. Jedná se o kadeřnické, kosmetické či manikúrní služby, ubytovací služby pro domácí mazlíčky, krejčovské služby, stavební a pozemní práce, řemeslné činnosti apod. Přehled nejznámějších podnikatelských subjektů v obci zobrazuje tabulka v příloze č. 2.

Můžeme říci, že nabídka různorodých služeb v obci je velká a poptávka obyvatel po základních věcech může být uspokojena přímo v obci. Nicméně existují i věci, které v obci oblasti služeb chybí, a to je lékárna, restaurace s celodenní nabídkou jídel či bankomat.

V obci působí daleko více podnikatelských subjektů, než zobrazuje tabulka č. 3. Dle ČSÚ bylo k 31. 12. 2017 nejvíce podnikatelských subjektů se zjištěnou aktivitou ve stavebnictví a průmyslu. Podnikatelské subjekty v obci podle převažující činnosti zobrazuje tabulka č. 4.

Tab. 4: Podnikatelské subjekty v obci Štěpánkovice k 31. 12. 2017 podle převažující činnosti

	Registrované podniky	Podniky se zjištěnou aktivitou
Celkem	652	341
A Zemědělství, lesnictví, rybářství	36	25
B-E Průmysl celkem	105	52
F Stavebnictví	178	91
G Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	99	48
H Doprava a skladování	11	10
I Ubytování, stravování a pohostinství	24	14
J Informační a komunikační činnosti	7	3
K Peněžnictví a pojišťovnictví	22	3
L Činnosti v oblasti nemovitostí	5	3
M Profesionální, vědecké a technické činnosti	58	28
N Administrativní a podpůrné činnosti	2	1
O Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení	3	3
P Vzdělávání	5	5
Q Zdravotní a sociální péče	5	3
R Kulturní, zábavní a rekreační činnosti	12	5
S Ostatní činnosti	53	32

Zdroj: Veřejná databáze ČSÚ. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/>

4.2.9 Bydlení

Štěpánkovice mají charakter venkovské obce s venkovskou strukturou osídlení. Převažují zde jedno i více generační rodinné domy, jejichž výstavba svépomocí se začala v obci postupně naplno rozvíjet od 50. let minulého století. Postupem času vlivem

modernizace a vzniku nových technologií docházelo u starších domů k rekonstrukcím a dovybavením např. instalace ústředního topení, vodovodu, kanalizace apod.

Dle posledního SLDB v roce 2011 bylo v obci evidováno celkem 720 domů, z toho 98 % tvořily rodinné domy a 93 % obydlené rodinné domy. Bytových domů bylo pouze 10 a všechny byly obydlené. Podrobnější rozložení domovního fondu zobrazuje tabulka č. 5.

Tab. 5: Domovní fond v obci Štěpánkovice dle SLDB 2011

		Celkem	rodinné domy	bytové domy	ostatní budovy
Domy úhrnem		720	708	10	2
Domy obydlené		685	673	10	2
z toho podle vlastnictví domu	fyzická osoba	660	654	5	1
	obec, stát	1	1	-	-
	bytové družstvo	-	-	-	-
	spoluvlastnictví vlastníků bytů	18	14	4	-
z toho podle období výstavby nebo rekonstrukce domu	1919 a dříve	43	40	2	1
	1920 - 1970	232	226	5	1
	1971 - 1980	136	135	1	-
	1981 - 1990	138	137	1	-
	1991 - 2000	84	83	1	-
	2001 - 2011	47	47	-	-

Zdroj: Veřejná databáze ČSÚ. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/>

Z hlediska bytového fondu bylo při SLDB 2011 v obci evidováno 1 205 bytů, z čehož 96 % tvořily byty v rodinných domech a 88 % jich bylo obydlených. Obydlené byty podrobněji rozděluje tabulka č. 6.

Tab. 6: Obydlené byty podle právního důvodu užívání a počtu obytných místností v obci Štěpánkovice dle SLDB 2011

		Celkem	rodinné domy	bytové domy	ostatní budovy
Obydlené byty celkem		1 061	1 015	44	2
z toho právní důvod užívání bytu	ve vlastním domě	729	725	3	1
	v osobním vlastnictví	17	-	17	-
	nájemní	49	35	13	1
	družstevní	-	-	-	-
z toho s počtem obytných místností	1	12	10	2	-
	2	63	59	3	1
	3	209	195	13	1
	4	315	304	11	-
	5 a více	409	406	3	-

Zdroj: Veřejná databáze ČSÚ. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/>

Volné pozemky vhodné pro výstavbu rodinných domů nacházející se v přímo v obci patří ve většině případů soukromým majitelům. Obec se však snaží pozemky, které získá do majetku většinou odkoupením původní zchátralé nemovitosti a její následnou demolicí po pozemkových úpravách prodat formou obálkové metody, kdy pozemek získá nabídka s nejvyšší cenou. Zájemců o tyto pozemky je hodně. V posledních letech prodala obec pozemky např. v areálu U Dvora, v lokalitě bývalé pekárny, čímž vznikla i nová ulice U Pekaře, v ulici Na Kopečku, Jasanová či Mlýnská, kde stávala stolárna. Kromě ulice U Pekaře vznikla s rozšiřující se výstavbou v obci i ulice Větrná. Na většině těchto prodaných pozemků už stojí nové rodinné domy, či s výstavbou rodinných domů noví majitelé začínají. Stavební činnost po větším útlumu probíhá v současnosti také v osadě Svoboda a rovněž také na Albertovci, čímž dochází ke změně historické tváře této části obce.

Dle územního plánu je pro rozvoj funkce bydlení navrženo dohromady 42 zastavitelných ploch v okrajových částech obce a jejich tří částí o celkové výměře 22,91 ha, na kterých je možné vystavět maximálně 176 nových rodinných domů. Zájem o stavební parcely pro výstavbu rodinných domů a trvalé bydlení se dá předpokládat nejen z řad místních obyvatel, ale také z širšího okolí.⁸⁴

4.2.10 Bezpečnost

Bezpečnost v obci je pro její obyvatele důležitým ukazatelem. Obec nemá zřízenou obecní policii. Bezpečnost a pořádek na území obce je zajištěna státní policií – obvodním oddělením PČR v Kravařích, do jejíž územní působnosti Štěpánkovice patří a soukromou bezpečností agenturou.

Dle statistik PČR bylo na územní obce v roce 2016 spácháno 63 přestupků a 14 trestných činů. Oproti předcházejícímu roku klesl počet trestných činů o 9. Pachatel byl zjištěn pouze u tří trestných činů, kdy celková škoda činila dohromady 259 700 Kč. Z hlediska dopravy došlo na území obce k 7 dopravním nehodám a 45 dopravním přestupkům. Čtyři osoby pod vlivem návykových látek byly zadrženy při řízení motorového vozidla. K projednávání přestupků spáchaných v katastru obce má obec zřízeno jako zvláštní orgán obce tříčlennou komisi k projednávání přestupků, jež se usnází většinou hlasů.

⁸⁴ Obec Štěpánkovice. *Územní plán Štěpánkovice (textová část)*. [online]. Dostupné z: <http://stepankovice.cz/uzemni_plany/uzemni_plany.php> [cit. 2017-12-21]

Předsedou této komise je osoba s právnickým vzděláním. V roce 2016 obdržela komise 9 oznámení o přestupku.⁸⁵

Z hlediska bezpečnosti v obci je třeba zmínit také Sdružení dobrovolných hasičů Štěpánkovice, jejichž členové asistují jako bezpečnostní dohled u některých pořádaných akcí v obci a rovněž pomáhají odstraňovat následky některých vzniklých nebezpečných stavů a událostí např. požáry, spadlé stromy, nánosy bahna, vosí a sršní hnízda.

⁸⁵ Obec Štěpánkovice. *Štěpánkovický zpravodaj č. 1 (březen 2017)*. [online]. Dostupné z: <http://stepankovice.cz/zpravodaj/zpravodaj_pdf/zpravodaj_17_1.pdf> [cit. 2017-12-21]

5 Vyhodnocení uskutečněného šetření

Dotazníkové šetření probíhalo od poloviny října 2017 do konce prosince 2017. Byli osloveni především občané Štěpánkovic, ale také osoby, které v obci nežijí, ale např. pracují nebo se zde jinak každodenně zdržují a o dění a životě v obci mají povědomí. U volby respondentů nebyla upřednostňována žádná dílčí skupina, např. dle pohlaví, věku, ekonomické aktivity apod.

V dotazníku (jeho podoba viz příloha č. 3) byly použity především uzavřené, polootevřené a otevřené otázky. V uzavřených otázkách byly respondentům nabídnuty veškeré možné varianty odpovědí, které se týkají základních demografických údajů a dané místní problematiky a sociálního a ekonomického rozvoje obce. U polootevřených a otevřených otázek byla respondentům nabídnuta možnost vlastní odpovědi.

Ve spolupráci s obecním úřadem byly respondentům dotazníky zaslány emailem s odkazem pro možné vyplnění dotazníku online doma na počítači. Odkaz s prosbou o vyplnění dotazníku byl vyvěšen také přímo na webových stránkách obce (viz příloha č. 4). Vzhledem k tomu, že většina starších občanů internet nevyužívá, byly jim dotazníky rozdány v tištěné podobě, aby mohla být v šetření zastoupena také tato věková kategorie občanů. Dotazníky v papírové podobě byly k dispozici na obecním úřadě, kde je mohli respondenti také zanechat.

Za dobu, kdy dotazníkové šetření probíhalo se vrátilo celkem 142 vyplněných dotazníků. Z toho 21 v papírové podobě a 121 bylo vyplněno přímo online. U některých otázek především v papírových dotaznicích bohužel některý respondent občas nevyplnil některou z odpovědí nebo si vymyslel svou. Tyto dotazníky byly rovněž zapracovány do celkového vyhodnocení, jelikož se jedná jen o ojedinělé případy, které by na celkovém vyhodnocení dané otázky nic výrazně nezměnily. U vyhodnocení jednotlivých otázek je na tyto případy poukázáno.

Pro snadnější vyhodnocení a následnou analýzu byly dotazníky vyplněné v papírové podobě převyplněny do online podoby, tak aby všechna data byla ve stejné podobě připravena ke zpracování. V následující analýze dat z dotazníkového šetření byl použit především program Google Forms, přes který byly dotazníky online vyplňovány a který rovnou výsledky pomocí grafů v základní podobě vyhodnotil. Pro podrobnější vyhodnocení potom také program MS Excel pomocí tabulek a grafů.

V souvislosti s dotazníkovým šetřením byl osloven i starosta obce pan Bernard Halfar k zodpovězení několika otázek týkajících se rozvoje obce. Odpovědi pana starosty budou

sloužit k závěrečnému vyhodnocení a vzájemnému srovnání uskutečněného šetření. Položené otázky a odpovědi pana starosty jsou uvedeny v příloze č. 5.

5.1 Základní vyhodnocení první části dotazníku

V první části dotazníku byly otázky týkající se základních demografických údajů pro lepší identifikaci respondentů jako je pohlaví, věk, rodinný stav, ekonomická aktivita apod. Vizualně je vyhodnocení jednotlivých otázek zobrazeno grafech č. 1 – 11 v příloze č. 6.

Přes 50 % respondentů tvořily ženy (celkem 73 žen a 69 mužů). Rozdíl mezi pohlavími tedy není velký, takže můžeme říci, že zastoupení respondentů z hlediska pohlaví bylo v dotazníkovém šetření vyrovnané. Z hlediska věku byli zastoupeni respondenti všech uvedených věkových kategorií. Nejvíce respondentů bylo však v kategorii 21 – 30 let (53).

Celkem vyrovnaně tvoří nejvíce domácnost respondentů 2, 3 nebo 4 osoby. Čtvrtou nejpočetnější skupinou je pak 5 osob. Na otázku o počtu dětí neodpovědělo 6 respondentů. Bohužel tyto respondenti otázku o počtu dětí nevyplnily a to nejspíše proto, že v jejich domácnosti žádné dítě do 18 let nežije a místo „0“ nechali políčko volné. Dále také mohli otázku přehlédnout nebo nechtěli údaj uvést. Nicméně u 75 respondentů (55,1 %), kteří na otázku odpověděli, nežije v domácnosti dítě do 18 let. U 33 (24,3 %) respondentů pak jedno dítě a u 22 (16,2 %) dvě děti.

Na otázku ohledně přibližného měsíčního příjmu celé domácnosti také neodpovědělo všech 142 respondentů. Tři osoby odpověď nevyplnily, protože nechtěly nejspíše daný údaj uvést. Přibližný měsíční příjem v domácnosti respondentů, kteří na otázku odpověděli je přes 50 % v rozmezí 20 000 – 40 000, přes 25 % v rozmezí 40 000 – 60 000.

Přes 55 % respondentů bylo ženatých (34) či vdaných (45). Druhou početnou skupinou jsou svobodní respondenti, kterých bylo 52 (31 mužů, 21 žen). Z hlediska nejvyššího dosaženého vzdělání má nejvíce respondentů střední školu s maturitou (55) a vysokoškolské vzdělání (47). Z hlediska ekonomické aktivity uvedlo nejvíce respondentů, že jsou zaměstnanci (79). Další čtyři skupiny (OSVČ/podnikatel, v důchodu, na mateřské/rodičovské dovolené, student/žák), jsou celkem vyrovnané, nejsou mezi nimi markantní rozdíly. Důležité je také zmínit, že z nabízených možností v dotazníku nevybral žádný respondent možnost nezaměstnaný a v domácnosti. Zajímavostí je, že skupinu OSVČ/podnikatel tvořily pouze samí muži a skupinu na mateřské/rodičovské dovolené pouze samé ženy.

Téměř všichni respondenti jsou se svým životem buď spokojeni či spíše spokojeni. Pouhých 5 respondentů (3,5 %) uvedlo, že je se svým životem spíše nespokojeno

a 1 respondent, že je nespokojen (0,7 %). Můžeme se domnívat, že na spokojenosti respondentů se svým životem hraje určitou roli také obec a okolí, kde žijí a tráví svůj čas.

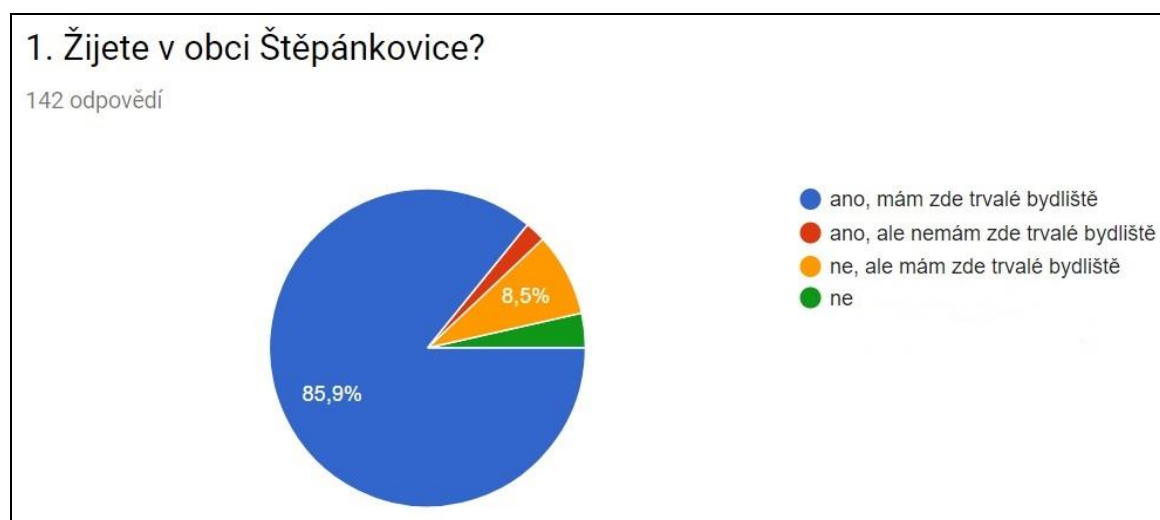
I když byla obec a její občané ve své historii vždy silně věřící, v dnešní době už není víra tak podstatná jako v minulosti. Větší polovina respondentů sice uvedla, že jsou aktivními/praktikujícími věřícími, ale rozdíl oproti nevěřícím či nepraktikujícím není tak veliký. Vzhledem k tomu, že otázka byla položena na aktivní/praktikující věřící, můžeme se domnívat, že některá část respondentů je věřící, ale aktivně svoji víru nepraktikují nebo se k ní veřejně nehlásí, proto označila za odpověď „ne“. Pokud pracujeme s tezí, že více nevěřících/nepraktikujících bude zastoupeno zejména v mladší věkové kategorii, tak nemůžeme tuto tezi potvrdit, jelikož mladší respondenti do 40 let jsou zastoupeni v obou odpovědích vyrovnaně.

Téměř všichni respondenti (134) používají internet aktivně. Pouhých 8 respondentů uvedlo, že internet aktivně nepoužívá (většinou starší respondenti nad 51 let).

5.2 Základní vyhodnocení druhé části dotazníku

Druhá část dotazníku bylo jeho samotné tělo, které obsahovalo otázky týkající se přímo samotné obce Štěpánkovice a jeho dílčích oblastí jako zdravotnické a sociální služby, sportovní a kulturní vyžití, doprava, bezpečnost apod. U jednoduchých otázek je uveden graf (v jednom případě tabulka) s počtem odpovědí respondentů a relativním a někde také absolutním vyhodnocením. Pod každým grafem jsou hodnoty komentovány.

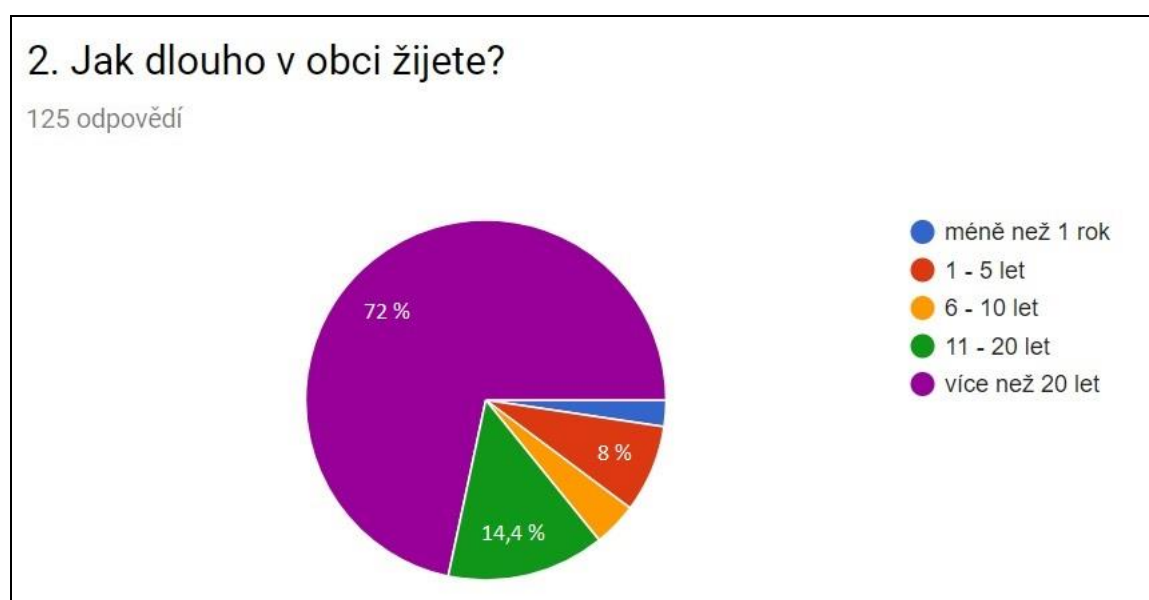
Graf 7: Respondenti žijící v obci dle trvalého bydliště v %

Zdroj: Vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

V grafu č. 7 vidíme, že většina respondentů v obci žije (88 %, 122 osob), kromě tří respondentů zde mají všichni trvalé bydliště. Pro lepší přehlednost nejsou v grafu zobrazeny hodnoty u odpovědi „ano, ale nemám zde trvalé bydliště“ (2,1 %) a odpovědi „ne“ (3,5 %). Můžeme si všimnout, že se o obec zajímají také respondenti, kteří sice v obci nežijí, ale mají zde trvalé bydliště (12) a rovněž v menší míře respondenti, kteří zde nežijí (5). S největší pravděpodobností se jedná o osoby, které v obci tráví hodně času ať už z pracovních, rodinných, rekreačních či jiných důvodů. Pro lepší představu se jedná o jednoho muže (16 – 20 let), jednu ženu a dva muže (21 – 30 let) a jednoho muže (51 – 30 let).

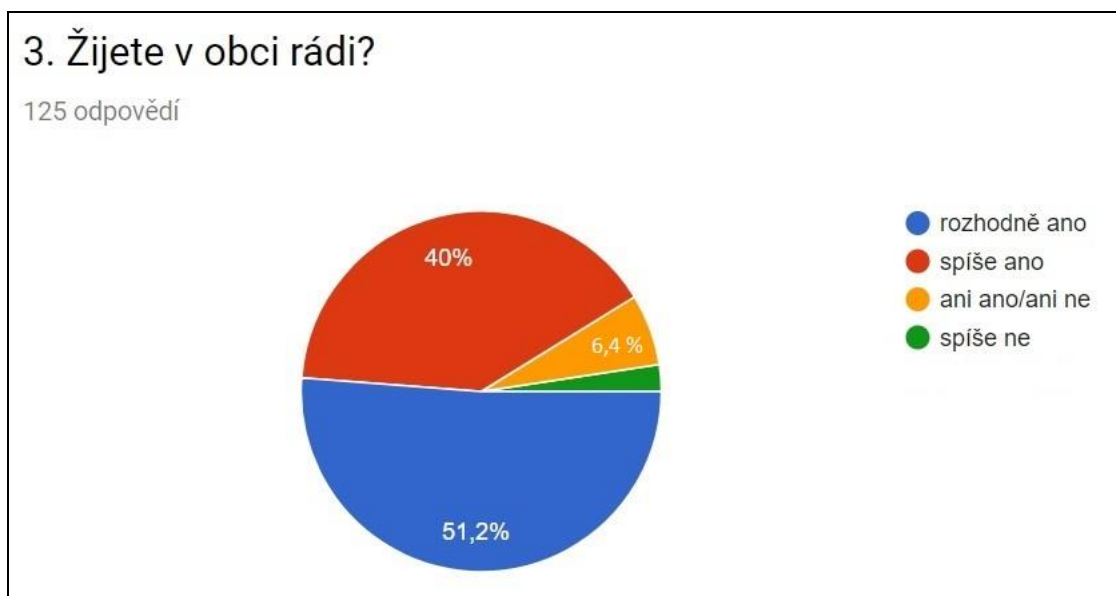
Graf 8: Časové období respondentů žijících v obci v %

Zdroj: Vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Jelikož byla předchozí otázka filtrovací a respondenti, kteří odpověděli, že v obci nežijí, tuto otázku přeskočili (17), odpovědělo na ni 125 respondentů. V grafu č. 8 nejsou pro větší přehlednost uvedeny hodnoty, které nepřesahují 5 % – méně než jeden rok (1,6 %) a 6 – 10 let (4 %). Většina respondentů, která v obci žije, zde žije více než 20 let (celkem 90). Druhou nejpočetnější skupinou jsou respondenti, kteří v obci žijí 11 – 20 let. Třetinu těchto respondentů však tvoří osoby ve věkové kategorii do 20 let.

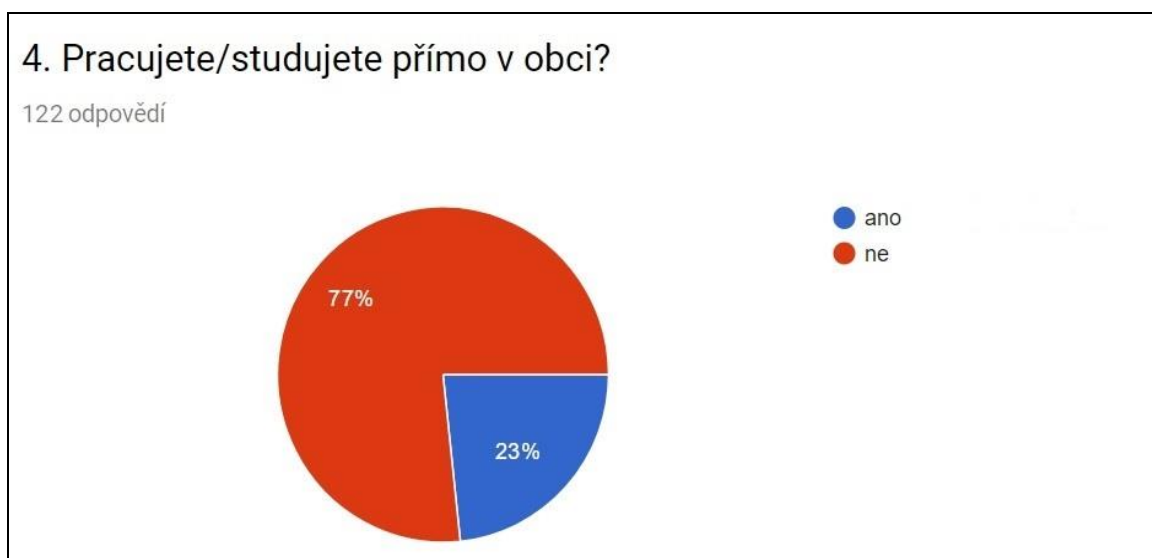
Graf 9: Respondenti žijící v obci rádi v %

Zdroj: Vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Ze 125 respondentů, kteří v obci žijí, jich přes 90 % žije rádo, což je pro obec bezesporu pozitivní výsledek. 8 respondentů zvolilo neutrální možnost „ani ano/ani ne“ a 3 respondenti (2,4 %) v obci spíše rádi nežijí. Je nutné podotknout, že z nabízených variant odpovědí nevybral žádný respondent poslední možnost „rozhodně ne“, proto také v grafu č. 9 uvedena není.

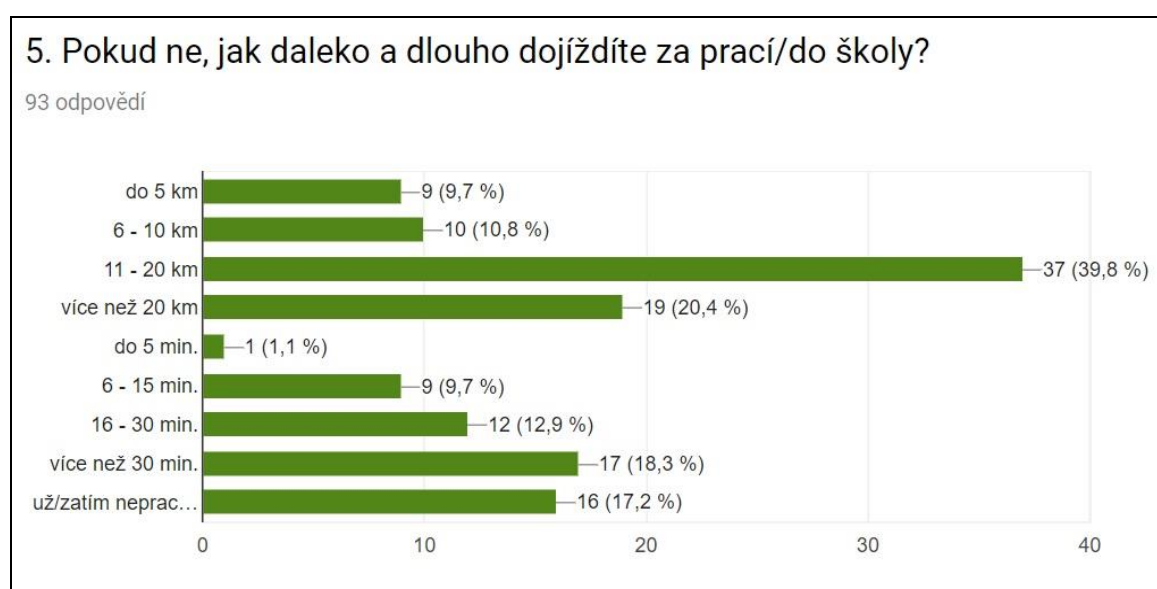
Graf 10: Respondenti pracující/studující přímo v obci v %

Zdroj: Vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Z grafu č. 10 je patrné, že ze 125 respondentů, kteří měli na otázku dle předchozího filtrování odpovědět, tři svou odpověď bohužel neuvedli. Vzhledem k tomu, že se jedná o osoby nad 71 let ekonomicky neaktivní (v důchodu), dá se předpokládat, že by jejich odpověď byla „ne“. Většina respondentů, která v obci žije, v ní nepracuje či nestuduje (celkem 94). 28 respondentů uvedlo, že v obci pracuje či studuje. Z těchto 28 respondentů tvoří přes polovinu osoby zaměstnané (16), dále pak čtyři osoby podnikající, čtyři žáci a rovněž tři ženy na mateřské/rodičovské dovolené a jeden muž v důchodu, kteří si nejspíše v obci přivydělávají.

Graf 11: Vzdálenost a čas dojíždějících respondentů v %

Zdroj: Vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Na tuto otázku se rovněž odpovídalo na základě filtru předcházející otázky. Z 94 respondentů, kteří na ni měli odpovědět, ji jeden vůbec neoznačil (muž, 41 – 50 let, OSVČ/podnikatel). Bohužel spousta respondentů otázku nejspíše nepochopila, jelikož většina z nich označila pouze jeden údaj, a to jen ve sloupci se vzdáleností, 2 respondenti pouze s časem. Oba údaje vyplnilo pouze 37 respondentů, odpovědi se vzdáleností a časem tedy nejsou kompletní. Za odpovídající můžeme brát poslední možnost odpovědi „už/zatím nepracuji/nestuduji a nikam nedojíždím“, na kterou odpovědělo 16 respondentů (ženy na mateřské/rodičovské dovolené a osoby v důchodu). Rovněž první část grafu, tj. údaje se vzdáleností, bychom mohli považovat za vypovídající, jelikož kromě dvou respondentů, kteří zvolili pouze údaj s časem (více než 30 min.), jej označili všichni zbývající (38). Nejvíce byla

zastoupena hodnota 11 – 20 km, což odpovídá vzdálenosti do okresního města Opava a jeho vzdálenějšího okolí.

Graf 12: Respondenti registrující změny v obci za poslední rok

Zdroj: Vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Většina respondentů na otázku č. 6 odpověděla, že v obci za poslední rok neregistrovala žádné významnější změny. Ti kteří odpověděli, že nějaké změny zaregistrovali, měli ke své odpovědi uvést jaké. Z těchto 58 respondentů konkrétní změny uvedlo 43 (většina více než jednu změnu). Nejvíce tyto respondenti zmiňovali opravy cest a komunikací včetně kanalizací, rozšíření a úpravy hřbitova (nový vstup a oplocení, nové náhrobky pro uložení uren, výstavba garáže pro historický pohřební vůz), rekonstrukce parku u hřbitova a vznik nového parčíku v centru obce. V menší míře byly zmíněny opravy chodníků, vznik nových stavebních míst a rodinných domů, rekonstrukce dětských hřišť a výsadba zeleně. Ostatní odpovědi už mají pouze individuální četnost např. oprava zastávek a okolí, rekonstrukce mateřské a základní školy, nové fitness centrum a další.

Graf 13: Názor respondentů na řízení obce v %

Zdroj: Vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Se současným řízením (samosprávou) obce je téměř 80 % respondentů spokojeno (87 spíše spokojeno a 26 spokojeno). Zbýlých 20 % je spíše nespokojeno (22) a nespokojeno (7). Pro větší přehlednost není v grafu uveden údaj odpovědi „jsem nespokojen/a“ (4,9 %). Nespokojené respondenty zastupují tři muži (2x 21 – 30 let, 31 – 40 let) a čtyři ženy (2x 21 – 30 let, 31 – 40 let, 51 – 60 let). Respondenti, kteří zvolili možnost „jsem spíše nespokojen/a“ a „jsem nespokojen“ měli rovněž uvést důvod proč. Ani jeden z těchto 29 respondentů však důvod nevedl.

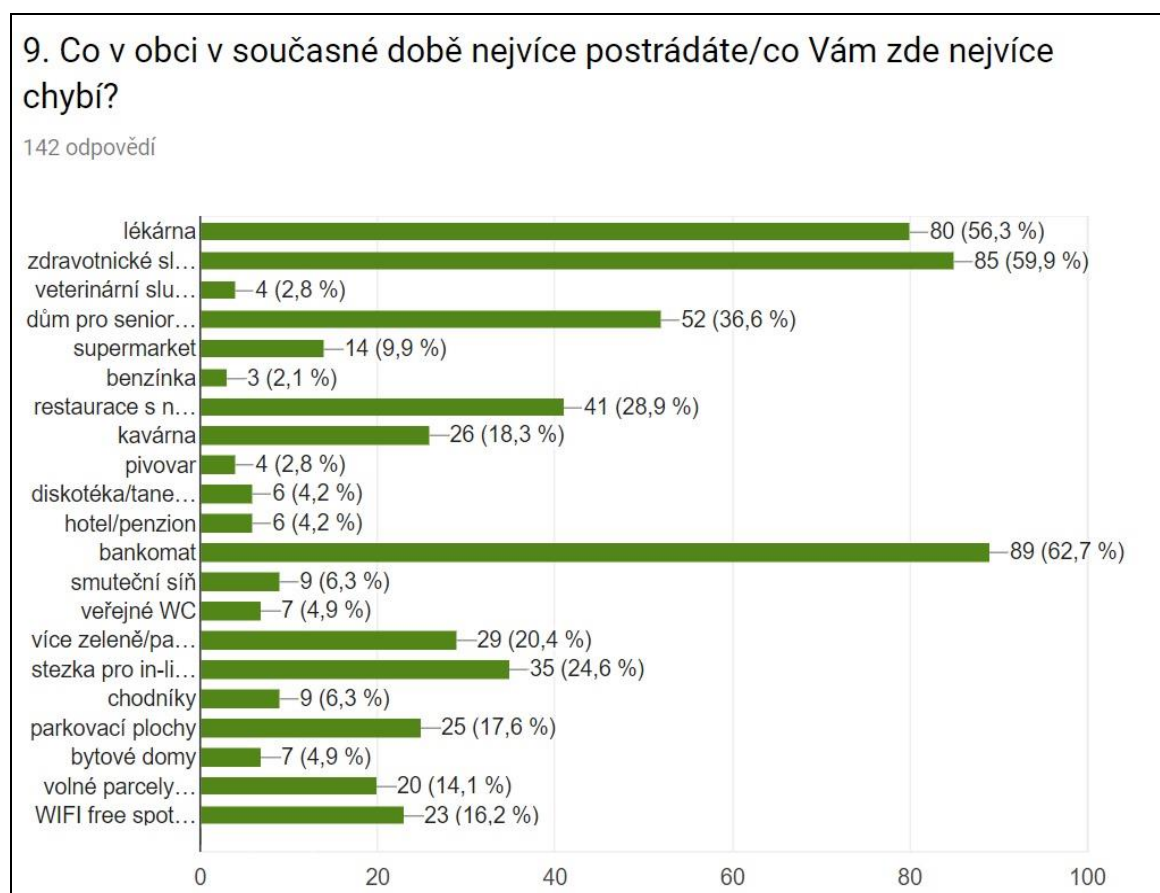
Tab. 7: Priority respondentů dle otázky č. 8

Oblast	Priorita					Průměr
	1	2	3	4	5	
klidné/hezké prostředí obce	1	5	11	51	74	4,4
dobré životní prostředí	3	4	14	36	84	4,4
čistota obce	4	4	11	53	70	4,3
bezpečnost v obci	4	3	8	27	100	4,5
řízení/samospráva obce	6	10	28	42	55	3,9
možnosti kulturního vyžití	4	18	53	36	30	3,5
možnosti sportovního vyžití	8	9	40	48	37	3,7
dopravní dostupnost/obslužnost	7	6	28	41	59	4,0
dobré mezilidské/sousedské vztahy	6	8	23	39	66	4,1
možnosti pro podnikání	7	23	57	31	22	3,3
pracovní možnosti	15	21	48	32	25	3,2
existence MŠ a ZŠ	11	6	8	13	104	4,4
dobré nákupní možnosti	5	11	50	39	36	3,6
dostupnost různorodých služeb	3	22	52	37	27	3,4
dostupnost zdrav. a soc. péče	11	9	26	29	66	3,9
dostupnost pozemků pro výstavbu	12	19	60	23	28	3,3
existence místních spolků a sdružení	7	18	51	34	32	3,5
specifičnost regionu Hlučínska	11	24	50	32	25	3,3

Zdroj: Vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

V tabulce č. 7 jsou zobrazeny priority respondentů, týkající se 18 různých bodů souvisejících se životem v obci. Jedná se o otázku č. 8 „Co považujete pro Váš život v obci za podstatné a důležité?“. U jednotlivých bodů přiřazovali respondenti důležitost 1 - 5, kdy 1 = nejméně důležité a 5 = nejvíce důležité. U každého bodu a priority jsou uvedeny počty respondentů, kteří danou prioritu zvolili. V poslední sloupci je pak vypočítán u každého bodu průměr zvolení. Vizualně jsou odpovědi v absolutních i relativních hodnotách zobrazeny v grafech č. 12 – 29 v příloze č. 7. Jako u některých ostatních otázek ne vždy u každého bodu odpovědělo všech 142 respondentů. Někteří respondenti u některých bodů neuváděli žádnou prioritu a to nejspíše z důvodu, že ji uvést nechtěli nebo bod při vyplňování jen přehlédli. Můžeme si všimnout, že průměrné hodnoty nejsou nižší než 3,2 a vyšší než 4,5. Nejvyšší průměrnou hodnotu 4,5 obdržel bod „bezpečnost v obci“, dále pak s hodnotou 4,4 skončily tři body a to „klidné/hezké prostředí obce“, „dobré životní prostředí“ a „existence mateřské a základní školy“. U těchto čtyř bodů zvolilo také tu nejvyšší důležitost (5) přes 50 % respondentů. Naopak nejmenší průměrnou hodnotu měl bod „pracovní možnosti“ (3,2) a „možnosti pro podnikání“, „dostupnost pozemků pro výstavbu“ a „specifičnost regionu Hlučínska“ (3,3).

Graf 14: Co respondentům v současné době v obci nejvíce chybí

Zdroj: Vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

V otázce č. 9 měli respondenti vybrat z nabízených možností max. pět odpovědí, popř. vypsát vlastní odpověď, co v obci v současné době nejvíce postrádají. Většina z nich zvolila více než jednu možnost. Jednu možnost zvolilo pouze 8 respondentů (4 muži a 4 ženy) z toho jeden napsal svou vlastní odpověď. Na rozdíl toho 16 respondentů zvolilo více než pět možností. Vzhledem k tomu, že dotazník byl anonymní a priority jednotlivých respondentů nejsou známy, nebyla jakákoliv zvolená možnost navíc vyloučena z konečného vyhodnocení. U těchto respondentů můžeme předpokládat, že max. 5 zvolených možností pro ně bylo málo a měli potřebu jich zvolit více, aby na nějaký chybějící aspekt v obci svou volbou upozornili. Pro lepší představu 6 možností zvolilo osm respondentů, 7 možností dva respondenti a 8 možností čtyři respondenti. Největší odchylku měli dva respondenti, kdy jeden zvolil 12 možností (muž, 41 – 50 let, ženatý, zaměstnanec, žijící v obci s trvalým bydlištěm) a druhý 14 možností (muž, 21 – 30 let, svobodný, zaměstnanec, žijící v obci s trvalým bydlištěm). Oba tyto respondenti na otázku, zda v obci žijí rádi shodně uvedli „rozhodně ano“, mladší z nich je však nespokojen s řízením/samosprávou obce. Možnost vlastní

odpovědi využilo pouze 5 respondentů, kteří uvedli tyto odpovědi: „odpadkové koše, osvětlení na cestě k nádraží (od Bartošovce)“, „volně dostupné kontejnery na papír a plasty“, „cyklostezka/chodník mezi Svobodou a Štěpánkovicemi“ a „sportovní vyžití“. Jeden z těchto pěti respondentů uvedl pouze svou možnost odpovědi: „Jiný druh zeleně, než udržované parky. Např. louka kosená 2-3x ročně, vzdálenější od komunikací, kde jezdí auta. Prostě klidný kout, ne neustálé kosení a řvoucí sekačky – mnohdy není ani co kosit, ale kosí se! A dodatek postrádám sekačky s poněkud tišším režimem – je to stále horší.“ Z grafu č. 14 je patrné, že nejvíce respondentům chybí v obci tři věci, které získali přes 80 hlasů (bankomat, zdravotnické služby – pediatr a lékárna). Naopak nejméně byla zvolena možnost „benzínka“, „pivovar“ a „veterinární služby“.

Graf 15: Prvky občanské vybavenosti a infrastruktury, které jsou podle respondentů v nevyhovujícím stavu

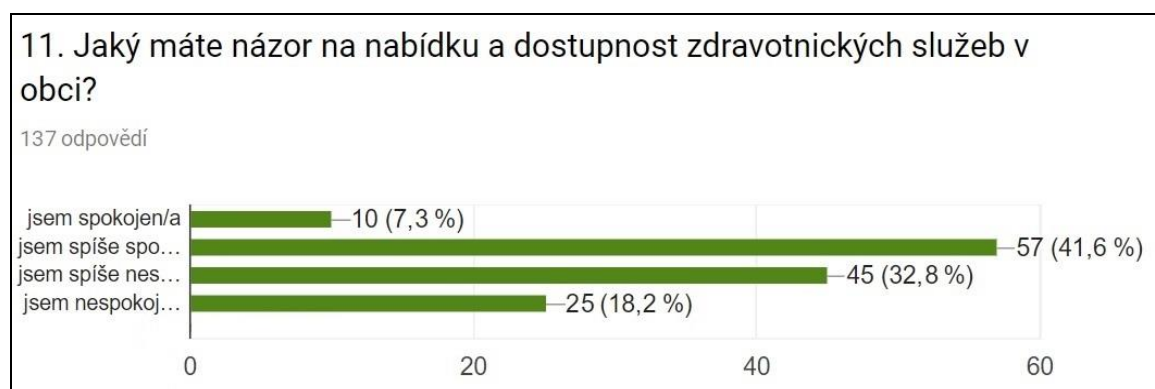

Zdroj: Vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

V grafu č. 15 si můžeme všimnout že na otázku č. 10 odpovědělo 127 respondentů ze 142. Důvodem nezvolení žádné z nabízených možností ani uvedení své vlastní odpovědi může být skutečnost, že těchto 15 respondentů (8 mužů a 7 žen) neshledává žádný prvek občanské vybavenosti a infrastruktury v obci v nevyhovujícím stavu. Rovněž se můžeme domnívat, že některý z respondentů svou odpověď uvést nechtěl nebo otázku při vyplňování

nevědomky přeskočil. Více než dvě možnosti zvolilo 84 respondentů (66 %), jednu možnost zvolilo 43 respondentů, z toho 3 z nich uvedli pouze svou vlastní odpověď. Stejně jako u předchozí otázky měli respondenti zvolit max. 5 možností. Pouze dva respondenti uvedli více než 5 odpovědí (6 a 7). Ani zde nebyla jakákoliv možnost navíc vyloučena z konečného vyhodnocení, jelikož můžeme předpokládat, že tito respondenti měli potřebu zvolit více než pět odpovědí, aby na nějaký prvek v nevyhovujícím stavu v obci svou volbou upozornili. Možnost uvést svou odpověď využilo jen 6 respondentů (3 z nich uvedli pouze tu svou): „pediatr“, „dostupnost volných nebo i placených parkovacích ploch“, „rozhlas“, „dětské hřiště“, „cesta kolem obecního úřadu“ či „žádné“. Nejvíce respondentů zvolilo jako prvek v nevyhovujícím stavu „komunikace“ a poté s větším odstupem „kanalizace“. Naopak nikdo s respondentů nezvolil možnost „rozvody plynu“ a „hřbitov“. S minimálním počtem zvolení skončili tyto možnosti: „čistírna odpadních vod“, „rozvody elektřiny“, „obecní úřad/kulturní dům“, „základní škola“, „park u obecního úřadu“ a „sběrný dvůr“.

Graf 16: Názor respondentů na zdravotnické služby v obci

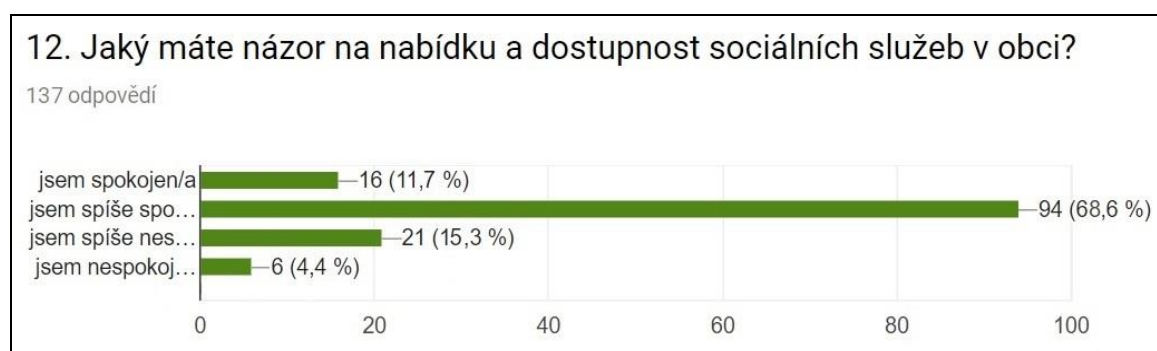

Zdroj: Vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Na otázku č. 11 odpovědělo ze 142 respondentů zvolením nabízené možnosti 137. Dva respondenti na otázku neodpověděli vůbec (muž, 31 – 40 let, ženatý, zaměstnanec a žena, 21 – 30 let, svobodná, zaměstnanec). Můžeme se domnívat, že svou odpověď uvést nechtěli, otázku přehlédli při vyplňování nebo zdravotní služby v obci nevyužívají, proto na ně nemají žádný názor. Tři respondenti (dvě ženy ve věku 21 – 30 let a jeden muž ve věku 41 – 50 let) uvedli pouze svou odpověď bez označení nabídnuté možnosti s vyjádřením názoru: „chybí dětský lékař“, „nevyužívám je“ a „místní zdravotní služby nevyužívám“. U vdané ženy (21 – 30 let), která uvedla jen odpověď „chybí dětský lékař“ a v jejíž domácnosti žije jedno dítě do 18 let se můžeme domnívat, že je se zdravotnickými službami

v obci „spíše nespokojena“ či „nespokojena“. Respondenti, kteří zvolili možnost „spíše nespokojen/a“ a „nespokojen/a“ měli uvést důvod proč. Z těchto celkem 70 respondentů neuvedlo důvod 11. U 59 respondentů, kteří uvedli důvod (někteří i více než jeden) své nespojenosti byla nejčastější odpověď ta, že chybí dětský lékař (48). 12 respondentů vyjádřilo svou nespokojenost se současnou obvodní praktickou lékařkou a to především s její kvalitou a profesionalitou (dodržování ordinační doby a přístup k pacientům). V menší míře pak respondenti uvedli důvod, že chybí lékárna a širší nabídka lékařů jako např. gynekolog a druhý kvalitnější obvodní lékař. Pokud pracujeme s tezí, že důvod nespokojenosti „absence pediatra“ uvedli nejvíce především respondenti v jejichž domácnosti žije dítě do 18 let, tak tuto tezi potvrdit nemůžeme, jelikož rozdíl s respondenty, v jejichž domácnosti žádné dítě do 18 let nežije, není tak veliký, jak se očekávalo.

Graf 17: Názor respondentů na sociální služby v obci

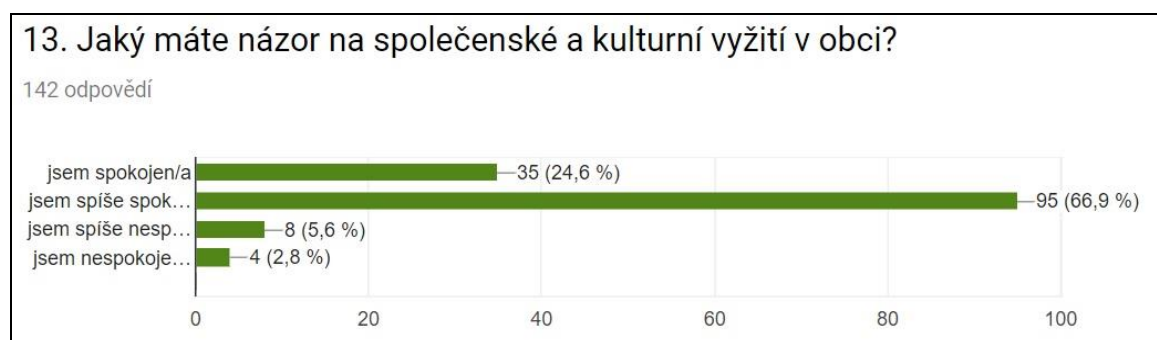

Zdroj: Vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Rovněž na otázku č. 12 odpovědělo 137 respondentů ze 142. V tomto případě jeden respondent na tuto otázku vůbec neodpověděl (muž, 21 – 30 let, svobodný, zaměstnanec). Vzhledem k jeho věku se můžeme domnívat, že sociální služby v obci zatím nepotřebuje a nevyužívá, proto na ně nemá nejspíše názor a na otázku neodpověděl nebo otázku při vyplňování přehlédl. Čtyři respondenti (jeden muž ve věku 41 – 50 let a tři ženy ve věku 0 – 15 let, 21 – 30 let a 51 – 60 let) uvedli jen svou odpověď bez označení nabídnuté možnosti s vyjádřením názoru: „nevyužívám soc. služby“, „nevím“, „neumím posoudit“ a „o žádných nevím“. Respondenti, kteří zvolili možnost „spíše nespokojen/a“ a „nespokojen/a“ měli také uvést důvod proč (celkem 27). Z těchto respondentů důvod své nespokojenosti neuvedlo 10. U 17 respondentů, kteří důvod uvedli, bylo nejčastější odpovědí to, že v obci chybí dům s pečovatelskou službou/denní stacionář/domov pro seniory (11). Ostatní respondenti byli nespokojení s tím, že v obci prakticky žádné sociální služby (kromě rozvozu obědů)

neexistují, či neví, že by nějaké existovaly. Pokud budeme pracovat s tezí, že důvod nespokojenosti „absence domu s pečovatelskou službou/denního stacionáře/domu pro seniory“ uvedli nejvíce především starší respondenti, tak tuto tezi potvrdit můžeme, jelikož tento důvod uvedlo přes 70 % respondentů ve věku nad 41 let. Z grafu č. 17 je nicméně patrné, že většina respondentů je s nabídkou a dostupností sociálních služeb „spíše spokojena“.

Graf 18: Náзор respondentů na společenské a kulturní vyžití v obci

Zdroj: Vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

V grafu č. 18 můžeme vidět, že většina respondentů je se společenským a kulturním vyžitím v obci „spíše spokojena“ a „spokojena“. Respondentů, kteří jsou „spíše nespokojeni“ a „nespokojeni“ je minimum. Těchto 12 respondentů mělo ke své odpovědi uvést také důvod nespokojenosti, důvod však uvedla pouze polovina z nich a každý důvod byl zcela jiný: „málo společenských akcí, akcí pro děti“, „spíše vydlácké akce a po uzavření Cobry není skoro kam zajít“, „kinosál by mohl být lepší“, „nic se zde nekoná“, „žádné kulturní vyžití“, „chybí akce typu dožínky, vánoční trhy, tradice kolem sv. Martina“. Poznámku (důvod) uvedli také dva respondenti, kteří zvolili možnost „jsem spíše spokojen/a“ a to „chybí restaurace“ a „spolky by se měli dohodnout a na tom na čem se dohodnout tak dodržovat a možná spolupracovat více“. Pokud pracujeme s tezí, že více budou „spíše nespokojeni“ či „nespokojeni“ zejména mladší respondenti do 30 let, nemůžeme tuto tezi potvrdit, jelikož rozdíl oproti starším respondentům není tak převážný, jak se očekávalo.

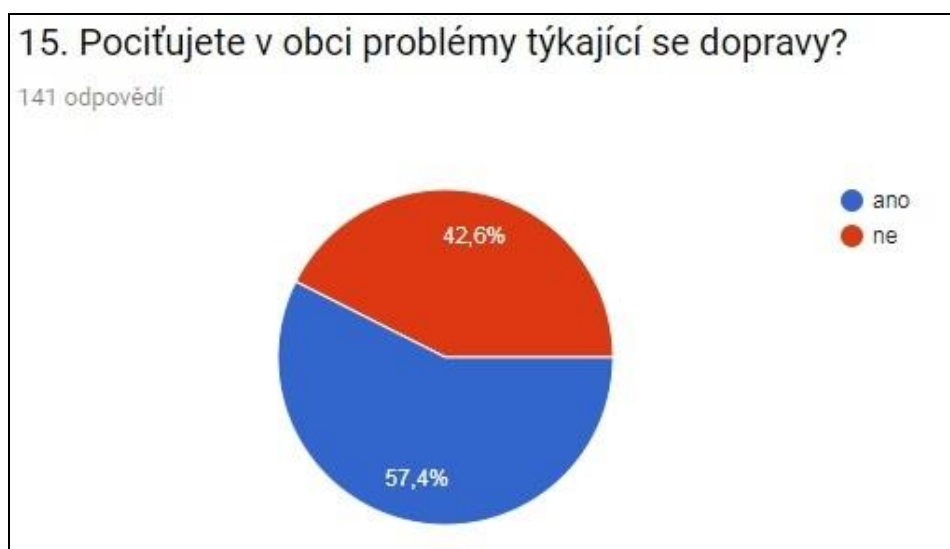
Graf 19: Názor respondentů na sportovní vyžití v obci

Zdroj: Vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Můžeme si všimnout, že na otázku č. 14 odpovědělo 139 respondentů. Tři respondenti (dva muži ve věku 31 – 40 let a 51 – 60 let a jedna žena ve věku 21 – 30 let) uvedli jen svou vlastní odpověď bez označení nabídnuté možnosti s vyjádřením názoru: „je mi to jedno“, „nezajímám se“ a „nedokážu posoudit“. Jako u předešlých otázek měli respondenti kteří jsou „spíše nespokojeni“ a „nespokojeni“ uvést důvod. Z těchto 6 respondentů důvod uvedl pouze jeden a to: „kvalita sportovního areálu šla dolů“. Většina respondentů je však se sportovním vyžitím v obci „spíše spokojena“ a „spokojena“, což můžeme vidět v grafu č. 19.

Graf 20: Respondenti pociťující problémy týkající se dopravy v %

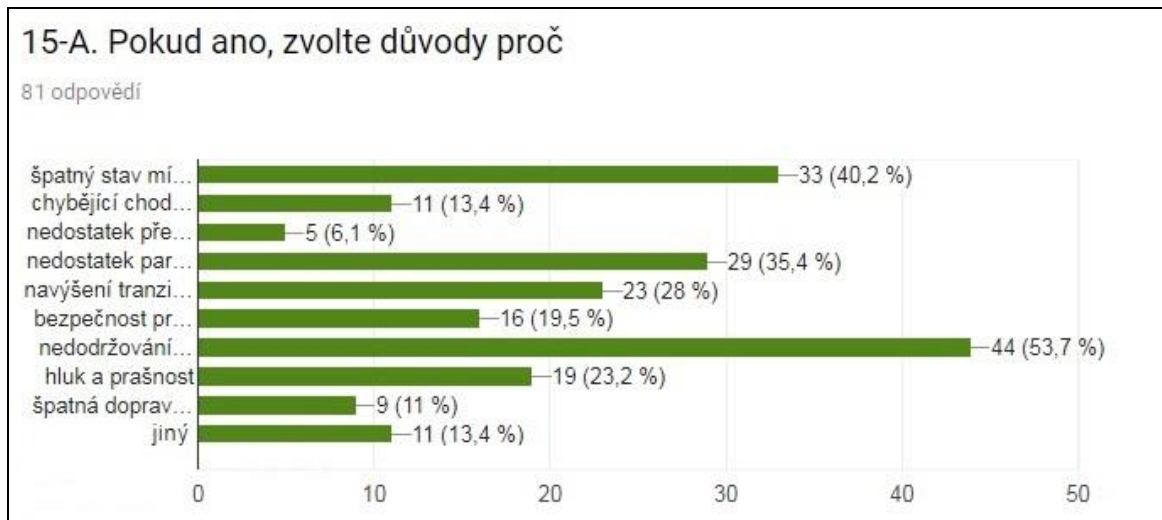

Zdroj: Vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Z grafu č. 20 je patrné, že na otázku č. 15 neodpověděl jeden respondent (muž, 61 – 70 let, ženatý, v důchodu, trvale žijící v obci). Můžeme se domnívat, že na otázku odpovědět

nechtěl či nepocítuje problémy v oblasti dopravy, proto svou odpověď neuvedl nebo ji jen při vyplňování přehlédl. V grafu rovněž vidíme, že více než polovina respondentů pocítuje v obci problémy týkající se dopravy, celkem 81. Tito respondenti měli z nabízených možností vybrat důvody nebo vypsát vlastní odpověď, proč tyto problémy pocítují. Vyhodnocení těchto důvodů je uvedeno v následujícím grafu.

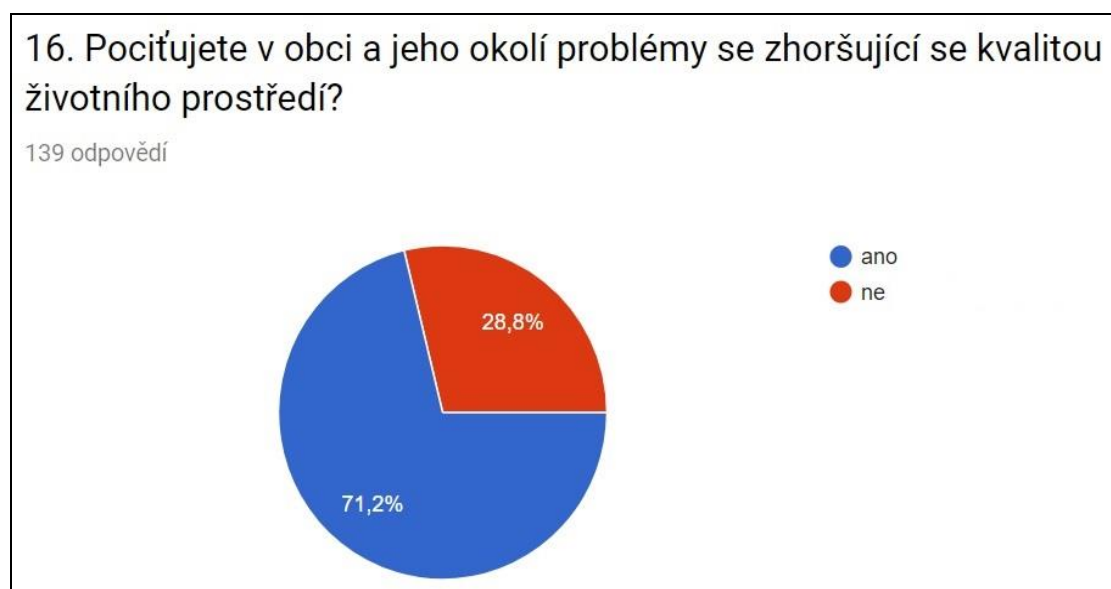
Graf 21: Důvody, proč pocítují respondenti problémy týkající se dopravy

Zdroj: Vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Graf č. 21 zobrazuje výsledky zvolených možností v případě, že respondenti pocítují v obci problémy týkající se dopravy. Alespoň jednu možnost zvolilo všech 81 respondentů. Respondenti v tomto případě nebyli limitováni počtem zvolených odpovědí (většina zvolila tři možnosti, nejvíce bylo zvoleno šest) a kromě nabízených možností odpovědi mohli uvést svou vlastní. Tuto možnost využilo 11 respondentů, tři z nich uvedli dokonce pouze svou vlastní. Nejvíce respondenti ve své odpovědi uváděli „parkování aut na chodnicích a komunikacích“. Další odpovědi byly pouze individuální.

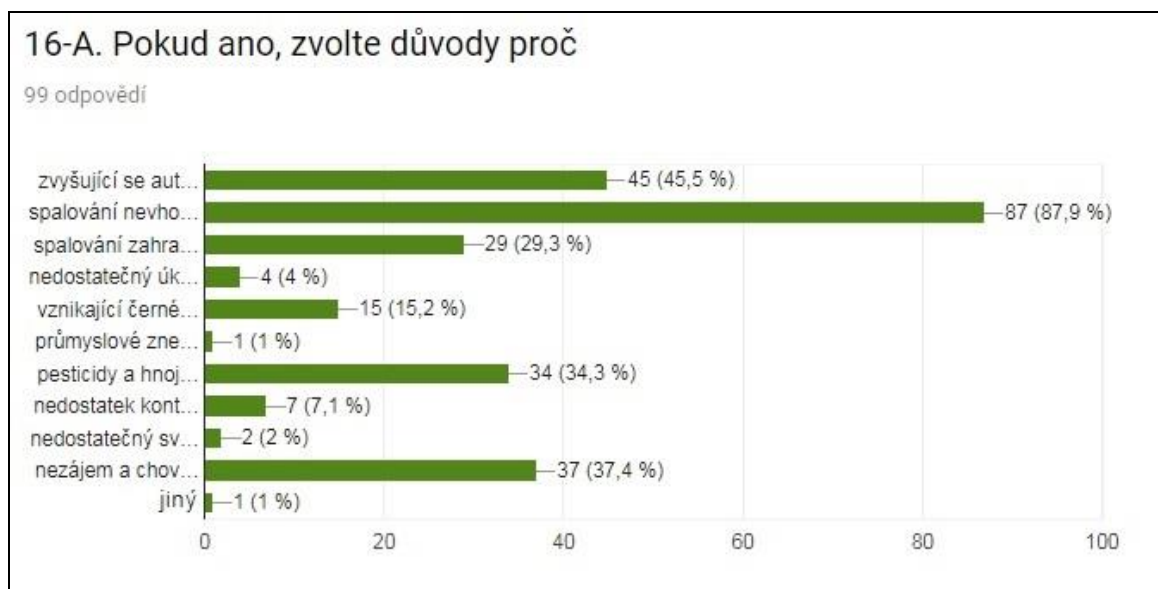
Graf 22: Respondenti pociťující problémy s kvalitou životního prostředí v %

Zdroj: Vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Na otázku č. 16 odpovědělo 139 respondentů, 3 respondenti bohužel na otázku neodpověděli (3 vdané ženy, 2x 21 – 30 let a 31 – 40 let, trvale bydlící v obci). Můžeme se domnívat, že na otázku odpovědět nechtěly či nepociťují problémy se zhoršující se kvalitou životního prostředí v obci a jeho okolí, proto svou odpověď neuvedly nebo ji jen při vyplňování přehlédly. Z grafu č. 22 je patrné, že většina respondentů pociťuje v obci a jeho okolí problémy v oblasti životního prostředí, celkem 99. Tito respondenti měli také z nabízených možností vybrat důvody nebo vypsát vlastní odpověď, proč tyto problémy pociťují. Vyhodnocení těchto důvodů je uvedeno v následujícím grafu.

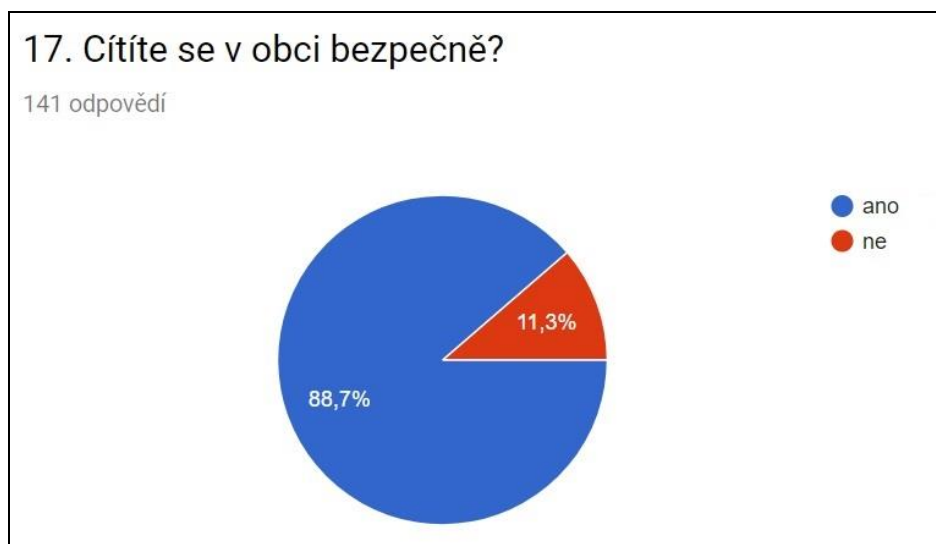
Graf 23: Důvody proč pociťují respondenti problémy s kvalitou životního prostředí

Zdroj: Vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

V grafu č. 23 jsou zobrazeny výsledky zvolených možností v případě, že respondenti pociťují v obci a jeho okolí problémy se zhoršující se kvalitou životního prostředí, kdy alespoň jednu možnost zvolilo všech 99 respondentů. Respondenti ani v tomto případě nebyli limitováni počtem zvolených odpovědí (většina zvolila tři možnosti, nejvíce bylo zvoleno pět) a kromě nabízených možností odpovědi mohli uvést také svou vlastní. Tuto možnost využil pouze jeden respondent (žena, 51 – 60 let, vdaná, trvale žijící v obci). Její odpověď se však týkala volně pobíhajících psů a nesouvisela s danou otázkou.

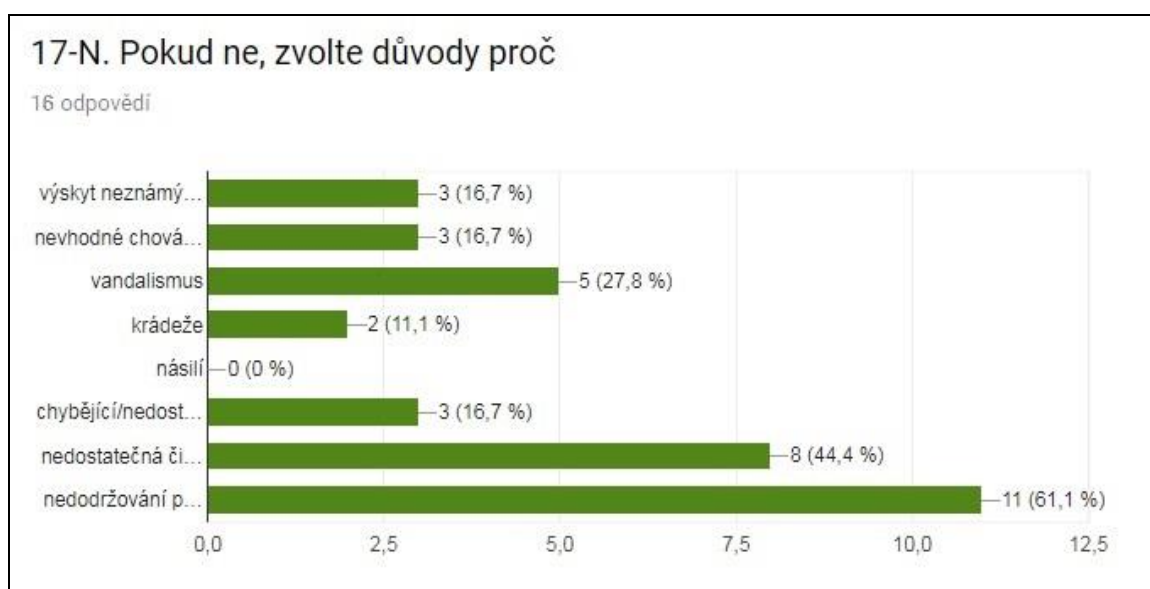
Graf 24: Respondenti cítící se v obci bezpečně v %

Zdroj: Vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Na otázku č. 17 měli respondenti odpovědět, zda se cítí v obci bezpečně. Jeden respondent svou odpověď bohužel neuvedl (muž, 41 – 50 let, ženatý, trvale žijící v obci). Můžeme se domnívat svou odpověď uvést nechtěl nebo otázku při vyplňování přehlédl. V grafu č. 24 vidíme, že většina respondentů se v obci cítí bezpečně (125), zbylých 16 respondentů mělo rovněž z nabízených možností vybrat důvody (popř. vypsát vlastní), proč se v obci bezpečně necítí. Toto vyhodnocení je uvedeno v následujícím grafu.

Graf 25: Důvody, proč se respondenti necítí v obci bezpečně

Zdroj: Vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Graf č. 25 zobrazuje výsledky zvolených možností v případě, že se respondenti necítí v obci bezpečně. Respondenti ani v tomto případě nebyli limitováni počtem zvolených odpovědí a všech 16 respondentů zvolilo alespoň jednu možnost (většina zvolila dvě možnosti, nejvíce bylo zvoleno pět). Kromě nabízených možností odpovědi mohli respondenti uvést svou vlastní, tuto možnost však nikdo z nich nevyužil.

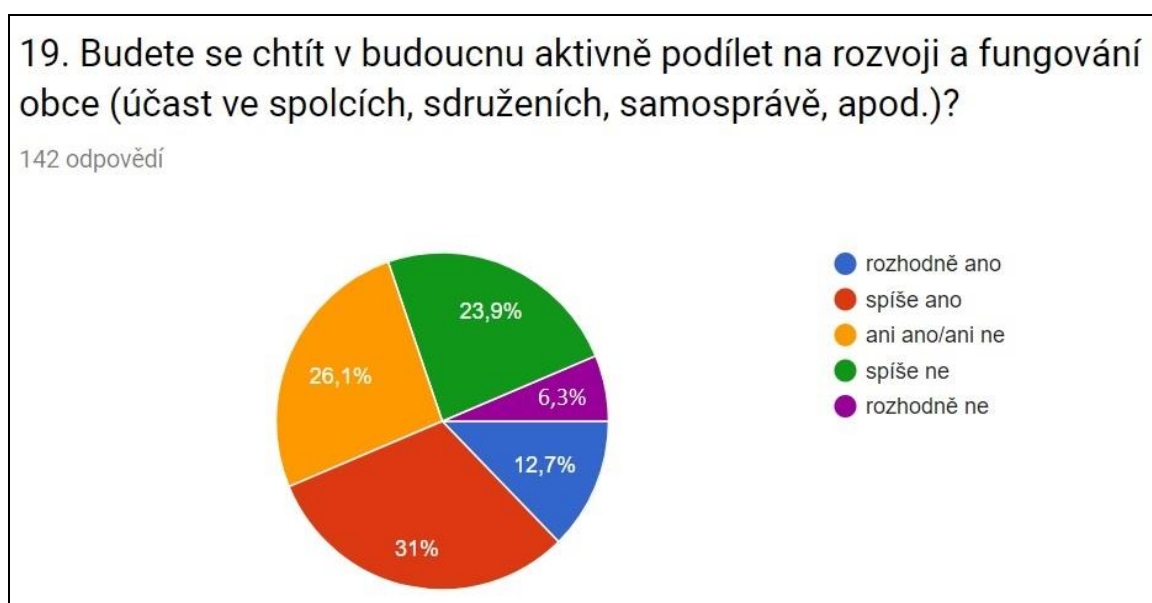
Graf 26: Respondenti podílející se aktivně na životě v obci

Zdroj: Vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

V grafu č. 26 jsou zobrazeny výsledky odpovědí na otázku č. 18. Na tuto otázku odpovědělo 141 respondentů, jeden respondent svou odpověď neuvedl (muž, 61 – 70 let, ženatý, v důchodu, trvale žijící v obci). Můžeme se domnívat, že svou odpověď, uvést nechtěl nebo jen otázku při vyplňování přehlédl. Většina respondentů odpověděla, že se aktivně na životě v obci nepodílí/není členem nějakého místního spolku či sdružení. Respondenti, kteří zvolili možnost „ano“, měli rovněž uvést jak se podílí, popř. kterého spolku či sdružení jsou členy. Ze 44 respondentů neuvedlo odpověď 6. Nejvíce odpovědí se týkalo jednotlivých spolků a sdružení, kdy nejvíce byly zmíněny tyto – TJ Sokol Štěpánkovice, hasiči (SDH Štěpánkovice + SDH Svoboda) a zahrádkáři. Další odpovědi byly obecné, že se respondenti aktivně podílejí na organizaci obecních akcí a akcí pro děti.

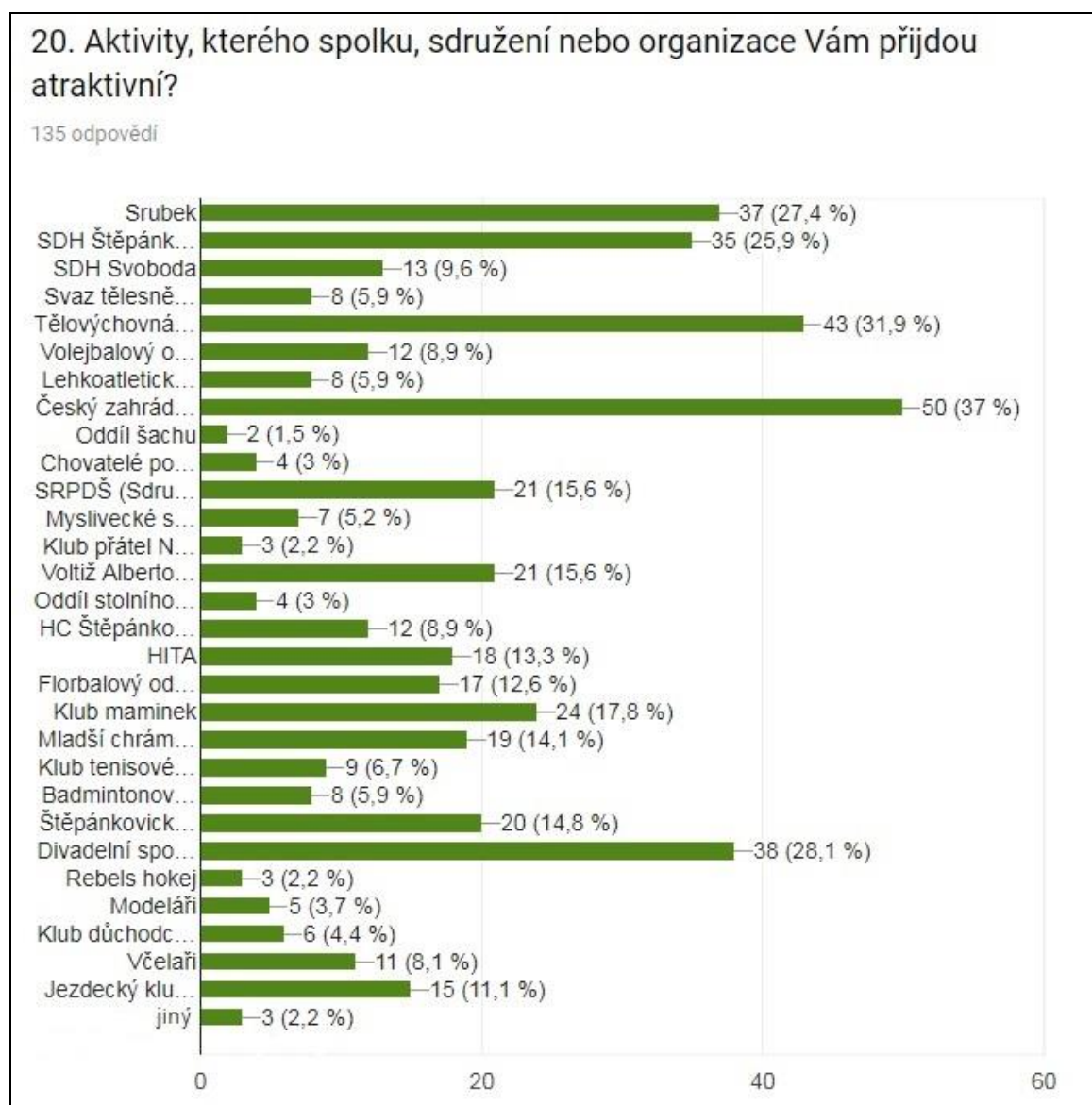
Graf 27: Zájem respondentů podílet se aktivně na životě v obci v %

Zdroj: Vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Ze 142 respondentů se jich přes 43 % (62) chce v budoucnu aktivně podílet na rozvoji a fungování obce, což je více, než těch, kteří se podílet nechtějí (43, cca 30 %). Nicméně poměrně dost respondentů (37) zvolilo neutrální možnost „ani ano/ani ne“. Můžeme předpokládat, že tito respondenti ještě netuší, jestli se v budoucnu aktivně zapojí nebo ne. Pokud pracujeme s tezemi, že většina respondentů, která zvolila první dvě možnosti odpovědi („rozhodně ano“ a „spíše ano“), tak se již v současné době aktivně podílí na životě v obci a zároveň většina respondentů, která zvolila poslední dvě možnosti („spíše ne“ a „rozhodně ne“) se v současnosti aktivně na životě v obci nepodílí, můžeme obě tyto teze potvrdit. Přibližně 61 % respondentů, kteří zvolili první dvě možnosti, se v současné době na životě v obci již aktivně podílí a zároveň cca 98 % respondentů, kteří zvolili poslední dvě možnosti, se na životě v obci v současnosti aktivně nepodílí. Zajímavostí je také fakt, že žádný ze 44 respondentů, který v předešlé otázce odpověděl „ano“ nezvolil v této otázce odpověď „spíše ne“ a „rozhodně ne“.

Graf 28: Spolky a sdružení, které připadají respondentům atraktivní

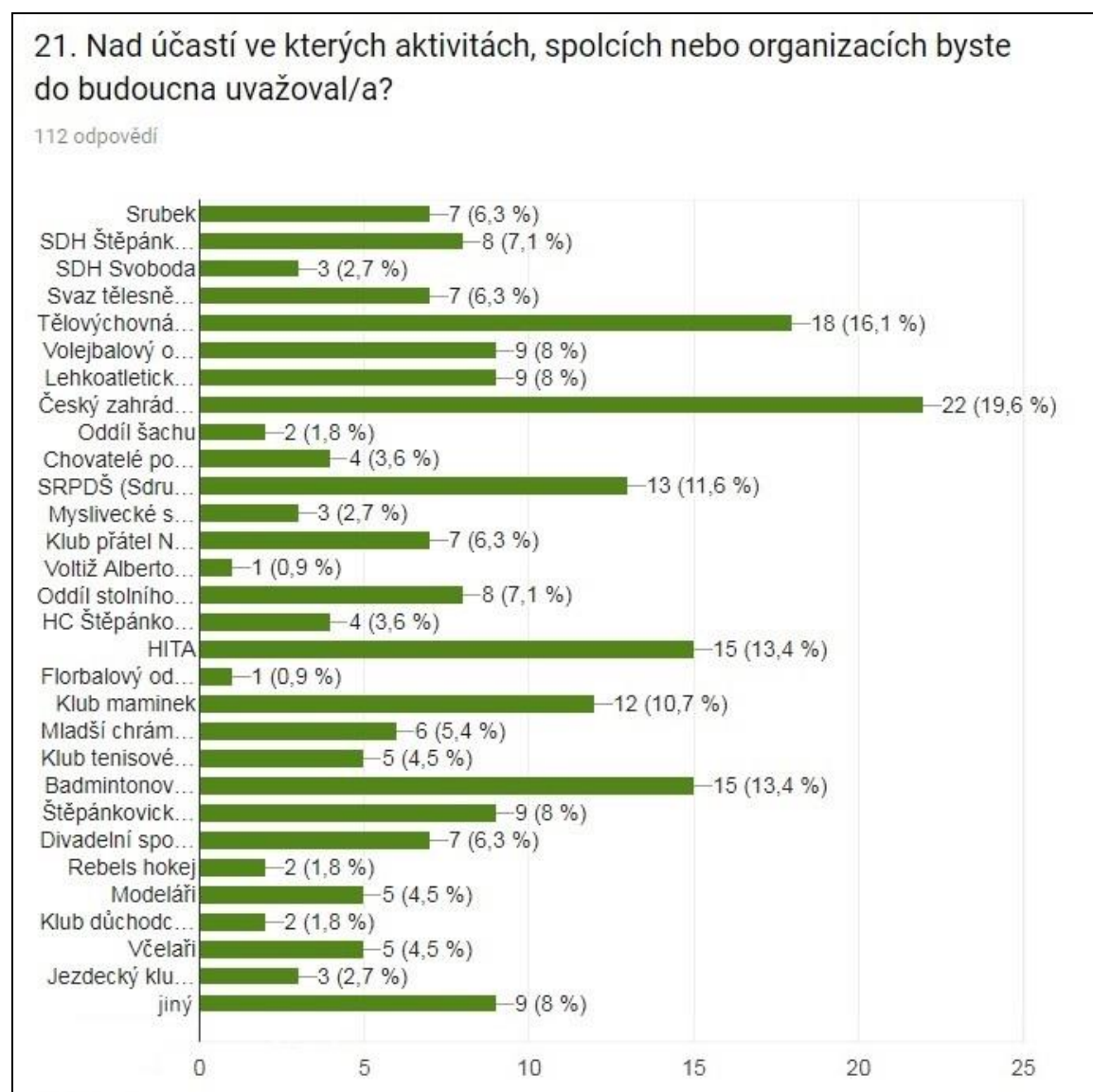

Zdroj: Vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Můžeme si všimnout, že na otázku č. 20 nevedlo odpověď 7 respondentů. Jednalo se o dva svobodné muže (21 – 30 let a 31 – 40 let), mladší z nich v obci nežije, ale má zde trvalé bydliště a starší v obci žije trvale. Dále pak o 5 žen trvale žijících v obci (3x 21 – 30 let, 41 – 50 let a 61 – 70 let). Můžeme se domnívat, že tito respondenti svou odpověď nevedli, jelikož jim aktivity žádného spolku, sdružení nebo organizace nepřijdou atraktivní, někteří z nich mohli také otázku při vyplňování přehlédnout. Dle instrukcí měli respondenti odpovídající na otázku vybrat z nabízených možností tři. Většina odpovídajících respondentů (108) uvedla tři odpovědi. 10 respondentů uvedlo pouze jednu odpověď, z toho 2 pouze svou vlastní. 24 respondentů uvedlo více jak tři odpovědi. Vzhledem k tomu, že dotazník byl

anonymní a priority jednotlivých respondentů nejsou známy, nebyla jakákoliv zvolená možnost navíc vyloučena z konečného vyhodnocení. U těchto respondentů můžeme předpokládat, že činnost těchto zvolených organizací jim přijde také atraktivní. Největší odchylku měl respondent, který označil 26 možností (kromě Oddíl šachu, Chovatelé poštovních holubů, Sdružení rodičů a přátel školy a jiné) se v současnosti aktivně podílí na životě v obci a do budoucna se „rozhodně“ chce podílet na rozvoji. Pro lepší představu se jednalo o vdanou ženu na mateřské/rodičovské dovolené ve věku 21 – 30 let, která žije trvale v obci. Svou vlastní odpověď uvedli pouze tři respondenti, kdy se jednalo 2x o Hospodu Sněhurka (akce které pořádá pro veřejnost) a školní sbor.

Graf 29: V jakých spolcích či sdružení by respondenti uvažovali svou účast

Zdroj: Vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Z grafu č. 29 je patrné, že na otázku č. 21 odpovědělo jen 112 respondentů, 30 respondentů (15 mužů a 15 žen) bohužel nezvolilo žádnou možnost odpovědi. Vzhledem k tomu, že se jednalo o otázku, v jakých spolcích či sdružení by respondenti uvažovali do budoucna svou účast, můžeme se domnívat, že tito respondenti se nechtějí v budoucnu ničeho účastnit, proto svou odpověď neuvedli. Tuto domněnku potvrzuje i fakt, že 9 respondentů, kteří zvolili svou vlastní odpověď, uvedlo: „zatím nevím“ „nic“, „nikde“, „žádné“, „neuvažuji“, „spíše nemám zájem“ či „nechci být členem“. Také u této otázky měli odpovídající respondenti vybrat z nabízených možností tři, těchto respondentů bylo 43. Více respondentů (48) uvedlo pouze jednu odpověď, z toho 9 pouze svou vlastní. Více jak tři odpovědi (4) uvedl pouze jeden respondent (muž, 16 – 20 let, svobodný, student/žák), zajímavostí je, že v obci nežije. Ani odpovědi tohoto respondenta nebyly z konečného hodnocení vyloučeny.

Graf 30: Povědomí respondentů o participativním rozpočtu v %

Zdroj: Vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

V grafu č. 30 si můžeme všimnout, že většina respondentů (118) se s pojmem participativní rozpočet ještě nesešla. Zbýlých 24 respondentů již o tomto pojmu slyšelo. Z hlediska pohlaví o pojmu slyšelo více mužů (13) než žen (11), rozdíly jsou však minimální. Co se týká věku, tak více mají povědomí o tomto pojmu mladší respondenti do 40 let (15) než ti nad 41 let (9). Dále můžeme říci, že se s tímto pojmem setkala daleko více respondentů (22, cca 92 %), kteří mají střední vzdělání s maturitou a vyšší.

Graf 31: Zájem respondentů o zapojení do participativního rozpočtu v %

Zdroj: Vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Co se týká zájmu respondentů o zapojení do participativního rozpočtu, tak odpovědi jsou vyrovnané, což můžeme v grafu č. 31 vidět. Polovinu respondentů tvoří ti, kteří zájem o zapojení mají (35) a nemají (36). Druhá polovina respondentů (71) uvedla odpověď „nevím/nejsem si jistý/á“. Z těchto 71 respondentů jich 64 v předchozí otázce uvedlo, že se s pojmem ještě nesetkalo. Můžeme se tedy domnívat, že tyto respondenty o participativním rozpočtu nemají dostatek informací, proto zvolili tuto možnost odpovědi.

Graf 32: Informovanost respondentů o dění v obci v %

Zdroj: Vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Na otázku č. 24 neuvedl odpověď jeden respondent (žena, 21 – 30 let, svobodná, v obci žije méně než 1 rok a nemá zde trvalé bydliště). Můžeme se domnívat, že svou odpověď uvést nechtěla, vzhledem k tomu, že zde nežije dlouho nebo jen otázku při vyplňování přehlédla, jelikož v následující otázce zvolila z jakým zdrojů získává nejvíce informací. Z grafu č. 32 je patrné, že většina respondentů (111) je o dění v obci dostatečně informována. Zbylých 30 respondentů si myslí, že informováni dostatečně nejsou. Nicméně v nějaké míře informace získávají, protože v následující otázce zvolili z jakých zdrojů informace nejvíce získávají.

Graf 33: Zdroj informovanosti respondentů o dění v obci

Zdroj: Vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

V otázce č. 25 měli respondenti vybrat z nabízených možností max. tři odpovědi, popř. vypsát vlastní odpověď, z jakého zdroje získávají nejvíce informací. Většina z nich zvolila více než jednu možnost (110). Jen jednu možnost zvolilo 32 respondentů. Na rozdíl toho 10 respondentů zvolilo více než tři možnosti. Vzhledem k tomu, že dotazník byl anonymní a priority jednotlivých respondentů nejsou známy, nebyla jakákoliv zvolená možnost navíc vyloučena z konečného vyhodnocení. U těchto respondentů můžeme předpokládat, že max. tři zvolené možnosti pro ně byly málo a měli potřebu jich zvolit více, protože informace získávají se všech zdrojů vyrovnaně. Nejvíce zvolených možností bylo šest (u dvou respondentů). Možnost vlastní odpovědi využil pouze jeden respondent, který uvedl: „přímo na OÚ“.

Graf 34: Zájem respondentů o zapojení se do společné skupiny občanů na sociální síti v %

Zdroj: Vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Z hlediska zájmu o zapojení respondentů do společné skupiny na sociální síti za účelem sdílení a zjišťování informací nejsou odpovědi zcela jednoznačné. 56 respondentů uvedlo, že by se do společné skupiny na sociální síti zapojilo. Z těchto 56 respondentů uvedlo 55, že aktivně používá internet a 18 respondentů si myslí, že není dostatečně informováno. 42 respondentů by se do společné skupiny na sociální síti nezapojilo (35 z nich si myslí, že je dostatečně informováno) a 44 respondentů neví nebo si nejsou jistí.

5.3 Třídění druhého stupně

Při sekundárním vyhodnocení dotazníku byly nejprve vybrány některé body (oblasti) z otázky č. 8 („Co považujete pro Váš život v obci za podstatné a důležité?“), kterým respondenti přiřadili podle škály tu největší důležitost (5). Kritérium bylo nastaveno na více než 50 % odpovídajících respondentů a tito respondenti byli podrobněji zanalyzováni a dáni do souvislosti s podobnými otázkami. Jednalo se o tyto body z otázky č. 8:

- klidné/hezké prostředí obce – celkem 74 respondentů (52,1%),
- dobré životní prostředí – celkem 84 respondentů (59,6%),
- bezpečnost v obci – celkem 100 respondentů (70,4%),
- existence mateřské a základní školy – celkem 104 respondentů (73,2%).

Při srovnání dle demografického ukazatele „věku“ bylo zjištěno, že věk respondentů u těchto bodů nehrál až tak zásadní roli a víceméně kopíroval jejich věkové rozložení (viz tabulka č. 8). Žádná věková skupina nebyla signifikantně rozdílná. Nicméně za zmínku stojí

věková skupina 31 – 40 let, kdy zastoupení respondentů, kteří kladou význam bodu „klidné/hezké prostředí“ je 9,5 % a bodu „dobré životní prostředí“ je 20,2 % na rozdíl od demografického rozložení respondentů ve stejné věkové kategorii v dotazníkovém šetření (16,9 %).

Tab. 8: Zhodnocení věkového rozložení respondentů pro vybrané oblasti

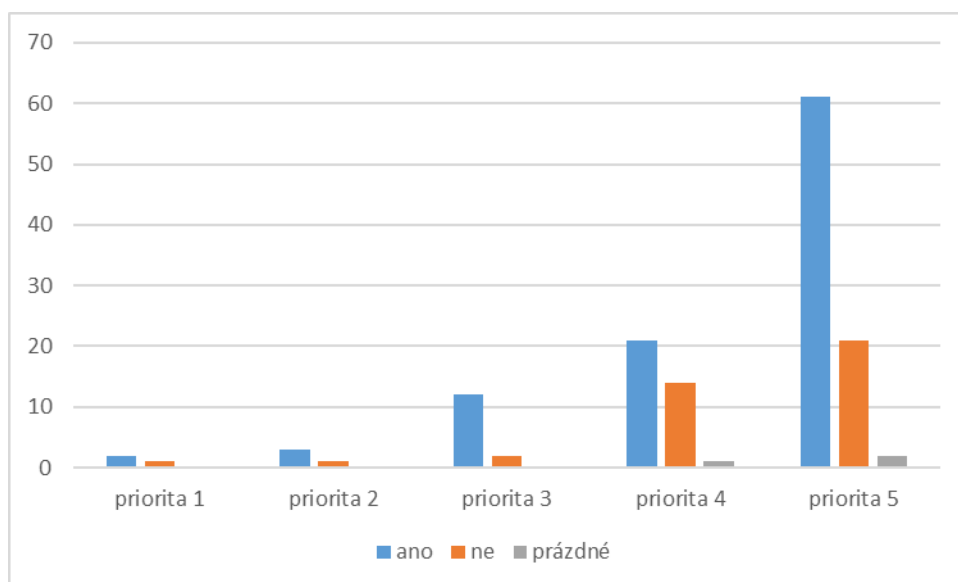
Oblast	Věkové rozložení							
	0 - 15	16 - 20	21 - 30	31 - 40	41 - 50	51 - 60	61 - 70	nad 71
klidné/hezké prostředí	5,4%	5,4%	39,2%	9,5%	12,2%	17,6%	6,8%	4,1%
dobré životní prostředí	4,8%	4,8%	35,7%	20,2%	11,9%	15,5%	4,8%	2,4%
bezpečnost v obci	5,0%	4,0%	39,0%	16,0%	12,0%	15,0%	7,0%	2,0%
existence MŠ a ZŠ	4,8%	5,8%	35,6%	18,3%	11,5%	14,4%	5,8%	3,8%
demografické rozložení	3,5%	4,2%	37,3%	16,9%	11,3%	16,9%	6,3%	3,5%

Zdroj: Vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

U bodů „klidné/hezké prostředí“, „dobré životní prostředí“ a „bezpečnost v obci“ nebyl očekáván výrazný rozdíl dle věkového rozložení. Rozdíl byl však očekáván u bodu „existence mateřské a základní školy“, kde původní předpoklad byl, že tuto otázku budou poměrově více upřednostňovat respondenti ve věku do 40 let vzhledem k častějšímu využívání těchto institucí, což se při srovnání nepotvrdilo a tento bod je pravděpodobně pro respondenty důležitý napříč celým věkovým spektrem.

Dále byli respondenti, kteří považují dobré životní prostředí za prioritu dání do souvislosti s otázkou č. 16 („Pocitujete v obci a jeho okolí problémy se zhoršující se kvalitou životního prostředí?“). Předpoklad, že většina těchto respondentů pocítuje problémy se zhoršující se kvalitou životního prostředí v obci, můžeme potvrdit. Z 82 (dva odpověď neuvodli) respondentů, kteří na tuto otázku odpověděli, jich cca 74 % odpovědělo „ano“ a cca 26 % „ne“. Zároveň můžeme říci, že mezi nejnižšími dvěma prioritami a tím, zda respondenti pocítují problémy s životním prostředím, či ne není veliký. Podrobněji toto srovnání zobrazuje graf č. 35.

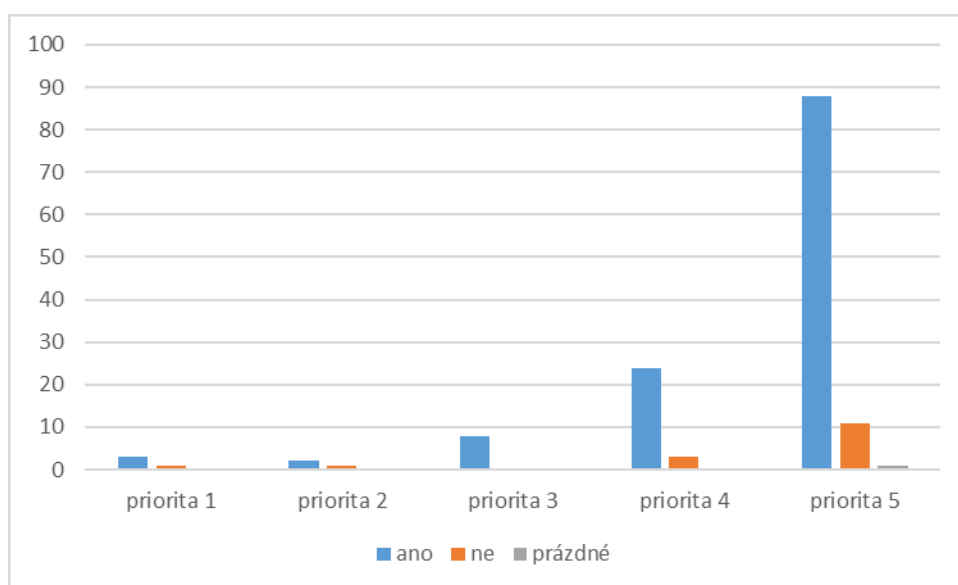
Graf 35: Priority respondentů týkající se ŽP v souvislosti s tím, zda pocítují v obci problémy s ŽP

Zdroj: Vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Respondenti, kteří přiřazovali priority v bodu bezpečnost v obci, byli dáni do souvislosti s otázkou č. 17 („Cítíte se v obci bezpečně?“). Předpoklad, že respondenti, kteří se v obci necítí bezpečně, nebudou přiřazovat bezpečnosti nejnižší priority, se potvrdil jen částečně. Tito respondenti byli pouze dva, ale očekávalo se, že nebude žádný. Rovněž je zajímavé, že tito dva respondenti, jež se necítí v obci bezpečně, zvolili nejnižší důležitost u této oblasti (viz graf č. 36).

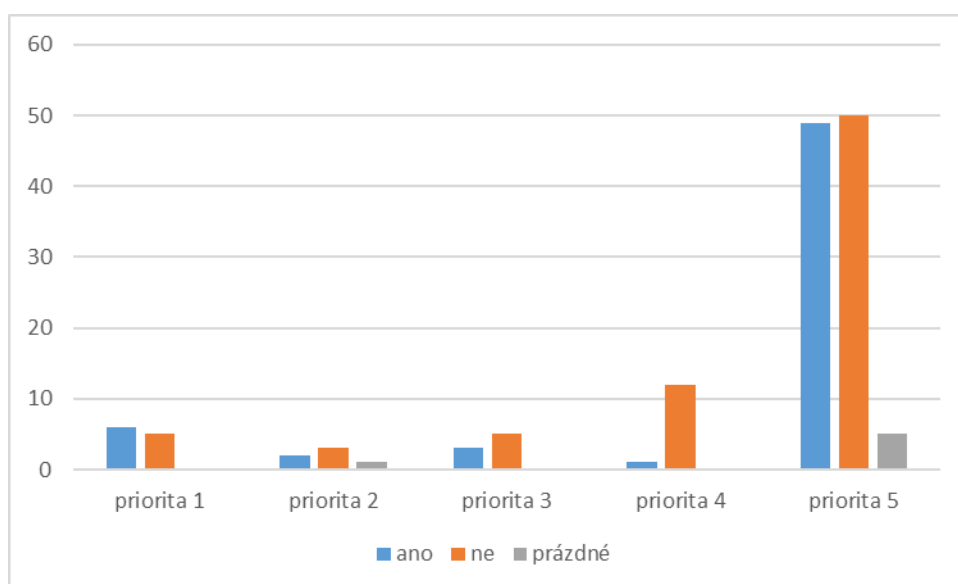
Graf 36: Priority respondentů týkající se bezpečnosti v souvislosti s tím, zda se cítí v obci bezpečně

Zdroj: Vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Jako poslední byli dáni do souvislosti respondenti považující existenci mateřské a základní školy za prioritu s tím, zda u nich v domácnosti žije alespoň jedno dítě do 18 let. Předpoklad, že daleko více respondentů, u nichž v domácnosti žije, alespoň jedno dítě do 18 let přiřadilo největší důležitost této oblasti, se nepotvrdil. Respondenti, u nichž žádné dítě do 18 let nežije, je mírně převažovali, nicméně rozdíly jsou minimální. Obě skupiny respondentů tedy považují existenci mateřské a základní školy za nejdůležitější (viz graf č. 37). Zajímavé také je, že pět respondentů, kteří odpověď o počtu dětí neuvedli, považují rovněž existenci mateřské a základní školy za nejdůležitější.

Graf 37: Priority respondentů týkající se existence MŠ a ZŠ v souvislosti s tím, zda v jejich domácnosti žije dítě do 18 let

Zdroj: Vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

K těmto čtyřem prioritním bodům dle volby respondentů se rovněž v některých otázkách vyjádřil pan starosta, kde uvádí, že zajištění dobře fungující školy je jednou z priorit a směřování obce. Zároveň uvedl, že školství a vzdělání je v obci dle jeho názoru na solidní úrovni, nicméně také vyjádřil pochybnost s tím, že čím víc peněz se vloží do školství, tím bude naše školství lepší. V oblasti bezpečnosti v obci pak pan starosta vnímá jako nedostatek nefunkčnost základních povinností Policie ČR, řešení dopravních přestupků a porušování nočního klidu. V oblasti životního prostředí vidí slabou stránku v nerozumně vypsáném dotačním programu na pořizování kotlů na hnědé uhlí, které ničí životní prostředí v obcích a způsob jakým je obdělávána zemědělská půda.

6 Zhodnocení výsledků a doporučení

V předcházejících kapitolách byla provedena analýza vývoje, současného stavu a charakteristik obce v sociálních a ekonomických oblastech jako je obyvatelstvo a jeho vývoj, doprava a dopravní obslužnost, infrastruktura, školství a vzdělání, zdravotní a sociální péče, kulturní a sportovní možnosti, životní prostředí, služby a podnikání, bydlení a bezpečnost. Rovněž bylo provedeno mezi občany obce dotazníkové šetření zaměřené na to, zda jsou s těmito charakteristikami spokojeni, jaký na ně mají názor a jaké oblasti pro jejich život v obci pokládají za důležité. Byla zde také položena otázka ohledně povědomí a zájmu o zapojení do participativního rozpočtu. Pro lepší přehlednost jsou výsledky analýz a dotazníkového šetření a následná doporučení prezentovány v jednotlivých oblastech, které jsou rozděleny v následujících podkapitolách.

6.1 Obyvatelstvo

Z provedených demografických analýz týkajících se obyvatelstva obce bylo zjištěno, že vývoj počtu obyvatel od roku 1971 má stoupající tendenci, což můžeme považovat za výhodu pro následující rozvoj obce. Z hlediska přirozeného přírůstku obyvatel dochází od roku 1971 k postupnému snižování, trend nově narozených se snižuje a trend zemřelých se začíná mírně zvyšovat. U migračního přírůstku dochází k mírnému nárůstu, trend přistěhovalých se mírně zvyšuje, zatímco trend vystěhovalých se začíná postupně snižovat. Obec tedy zatím netrpí výraznějším odlivem obyvatel (např. do větších měst), což je pro některé obce zvláště v Moravskoslezském kraji v posledních letech dosti podstatný problém, se kterým se obcím nedaří vypořádat.

Dle dotazníkového šetření bylo zjištěno, že většina respondentů, jež v obci žije, zde žije rádo, což můžeme považovat za silnou stránku pro budoucí udržitelný rozvoj obce.

6.2 Doprava a dopravní obslužnost

Dopravní obslužnost je v obci zajištěna dobře skrze pravidelné vlakové a autobusové spojení. Poloha obce z hlediska dopravního spojení směrem na Opavu, Ostravu a Polsko je dobrá. Výhodou je, že obec neleží na hlavním silničním tahu na tyto směry. Nejdůležitější komunikace z obce a hlavní ulice byly v minulých letech rekonstruovány a méně využívané ulice z hlediska dopravy jsou postupně také rekonstruovány.

V dotazníkovém šetření se více než polovina respondentů vyjádřila, že v oblasti dopravy pociťuje v obci problémy a to nejčastěji s nedodržováním povolené rychlosti,

špatným stavem místních komunikací a nedostatkem parkovacích míst. Obec si problém s dodržováním povolené rychlosti v obci uvědomuje, jelikož byly v posledních letech naistalovány na začátku obce na ulici Hlavní ze směru od Kravař a Kobeřic měřiče okamžité rychlosti vozidel a zpomalovací retardéry na ulici Jasanová. Absence parkovacích míst mohou občané pociťovat zejména v centru obce, kde se shlukuje také nejvíce obchodů a jiných služeb. Celoobecním nešvarem se však stává parkování aut na komunikacích, chodnících a vegetaci. Dle slov pana starosty však tyto problémy souvisejí i s nedostatečnou činností Policie ČR.

Z hlediska dodržování povolené rychlosti v obci je možné doporučit naistalování zpomalovacích retardérů také na začátku ulice Hlavní při vjezdu do obce ze směru od Kravař a Kobeřic, popř. v centrální části obce od kostela po pekařství a opačně, kde se pohybuje také nejvíce chodců nebo zónové snížení rychlosti dle dopravních značek. Z hlediska parkování by bylo vhodné, aby obec vyčlenila v centrální části obce místo pro zbudování dalších parkovacích míst. Vzhledem k domovní zástavbě se to však jeví, jako určitý problém. Jedno z vhodných míst, kde by to bylo možno realizovat je část pozemku v centru obce, na kterém stojí statek, který obec zakoupila pro realizaci na dům služeb.

6.3 Infrastruktura

Infrastruktura je v obci na velmi dobré úrovni. Kromě stavu některých ulic v obci včetně kanalizací a chybějící čistírny odpadních vod v části Svoboda je zde vše (komunikace, plynofikace, elektrifikace, vodovody, kanalizace, ČOV). Z hlediska infrastruktury je klíčové vyřešit čištění odpadních vod v části Svoboda, kde se v současnosti nachází pouze dešťová kanalizace a odpadní vody jsou řešeny individuálně, tedy decentralizovaně např. pomocí domovních čistíren odpadních vod. V budoucnu se počítá s tím, že se odpadní vody budou řešit centralizovaně napojením na čistírnu odpadních vod ve Štěpánkovicích pomocí tlakové kanalizace nebo jiným centralizovaným řešením přímo v rámci osady Svoboda. Rovněž je důležité rekonstruovat jednotlivé ulice v obci včetně kanalizací, což v posledních letech postupně probíhá. V roce 2018 bude rekonstruována např. ulice Slezská.

Z hlediska infrastruktury v dotazníkovém šetření uvedlo přes 50 % odpovídajících respondentů, že považuje v obci v současné době v nevyhovujícím stavu komunikace, přes 30 % kanalizace a přes 15 % veřejné osvětlení.

V rámci této oblasti lze obci doporučit, aby i nadále nepolevovalo její snažení v postupných rekonstrukcích komunikací a kanalizací a kontrole veřejného osvětlení, jelikož

tyto prvky infrastruktury byly v dotazníkovém šetření nejvíce zmíněny. Určitě by stálo se zamyslet, dle konkrétního vyjádření jednoho respondenta, nad instalací veřejného osvětlení na cestě od ulice U Bartošovce směrem k vlakové zastávce.

6.4 Školství a vzdělání

Z hlediska školství a vzdělání můžeme říci, že existence mateřské a základní školy v obci je její silnou stránkou. Ostatně to potvrdili i respondenti dle dotazníkového šetření, jelikož tento bod označili dle počtu zvolení a priorit za nejdůležitější a to bez ohledu na to, zda v jejich domácnosti žije dítě do 18 let. Nejenom, že se v mateřské a základní škole mají možnost vzdělávat místní děti a nemusí dojíždět do okolních obcí, stala se budova v posledních letech určitým multifunkčním prostorem jak z hlediska kultury a společenských akcí (Obecní knihovna, atrium ZŠ), tak sportu (tělocvičny, Fitness centrum, obecní sportovní areál). Dle slov pana starosty i obec vnímá zajištění dobře fungující školy jako svou prioritu, ale zároveň také navrhuje výstavbu zařízení pro volnočasové aktivity.

Obec by si měla při svém budoucím strategickém plánování uvědomit, jak důležitým prostředkem pro její rozvoj je škola na ose úřad – škola – obyvatelé a měla by integrovat hlubší spolupráci s tím subjektem. Bylo by vhodné prozkoumat potenciál, jaký školní budova ještě může nabídnout (i vzhledem k tomu, že se počet žáků postupně snižuje), ještě před tím, než se začne budovat nové zařízení pro volnočasové aktivity občanů. Delegování těchto zamýšlených aktivit na tuto instituci by totiž mohlo přinést toužený synergický efekt.

6.5 Zdravotní a sociální péče

V oblasti zdravotní a sociální péče se v obci vyskytují problémy a mezery. V obci sice ordinuje praktický lékař pro dospělé a dva zubní lékaři, nicméně zde od roku 2012 chybí pediatr. Maminky s malými dětmi a dospívající musí dojíždět k lékaři do okolních obcí. Z hlediska toho, co jim v obci nejvíce v současné době chybí to potvrzují také respondenti v dotazníkovém šetření. Sociální služby (kromě rozvozu obědů) v obci prakticky neexistují. Dle dotazníkového šetření je však většina respondentů s nabídkou a dostupností těchto služeb „spíše spokojena“. Nicméně podle toho, co respondentům v obci v současné době nejvíce chybí se na čtvrtém místě umístil „dům pro seniory/dům s pečovatelskou službou“.

Obec by se měla dále snažit (např. formou pobídky) o to aby v obci začal ordinovat dětský lékař a měla zintenzivnit své snažení ohledně vybudování domu pro seniory či domu s pečovatelskou službou, jelikož v obci dosud prakticky žádné sociální služby neexistují.

Pozemek a prostor, který má obec v současné době k dispozici pro plánovaný dům služeb by bylo možná vhodnější využít k tomuto účelu.

6.6 Kulturní a sportovní možnosti

Co se týká společenského, kulturního a sportovního vyžití má obec svým občanům určitě, co nabídnout (jednotlivé akce, subjekty i prostory), což potvrzuje i většina respondentů, která se v dotazníkovém šetření vyjádřila, že je se společenským, kulturním a sportovním vyžitím v obci „spokojena“ či „spíše spokojena“. Množství jednotlivých spolků, které v obci působí rovněž poukazuje na velkou rozmanitost v těchto oblastech. Za nejvíce atraktivní přijdou respondentům aktivity České zahrádkářského svazu Štěpánkovice, TJ Sokol Štěpánkovice a divatelního spolku (Štěpánkovický ochotnický soubor). K tématu jednotlivých spolků se vyjádřil i pan starosta, který za největší úspěch za posledních 5 let s ohledem na rozvoj obce považuje právě počet společenských, kulturních a sportovních spolků, které v obci působí.

Pro další potenciál k růstu jednotlivých spolků a tím pádem zapojení občanů do aktivního života v obci určitě existuje ještě prostor. V dotazníkovém šetření totiž většina respondentů uvedla, že se aktivně na životě v obci nepodílí či není členem žádného místního spolku či sdružení. V další otázce pak 31 % respondentů zvolilo možnost „spíše ano“ a čtvrtina neutrální možnost „ani ano/ani ne“, zda se v budoucnu bude chtít aktivně podílet na rozvoji a fungování obce např. účastí ve spolcích či sdruženích. Tito respondenti mohou představovat část nerozhodnutých občanů, které by bylo možné přesvědčit a dát jim počáteční impulz pro participaci na aktivním životě v obci. Navrhují proto např. prezentaci jednotlivých spolků při obecních akcích. Jako nejvhodnější se jeví Den obce, kde by se mohli občané pobavit se stávajícími členy spolků a sdružení a pokud je to možné tak jednotlivé aktivity (zejména sportovní) rovnou i vyzkoušet. Obec by v tomto případě mohla např. zajistit zázemí v podobě jednotlivých stanů pro prezentaci spolků a přispět z rozpočtu na jejich propagaci.

6.7 Životní prostředí

Životní prostředí a jeho kvalita je pro občany důležitá, což potvrzuje skutečnost, že většina respondentů v dotazníkovém šetření tento bod označila dle počtu zvolení a priorit za nejdůležitější. Rovněž většina respondentů pociťuje problémy se zhoršující se kvalitou životního prostředí v obci a jejím okolí a to nejvíce z důvodu spalování nevhodných paliv

v domácích topeništích. Celý Moravskoslezský kraj je na tom z hlediska kvality ovzduší (zejména v zimním období) velmi špatně a obec Štěpánkovice nevyjímaje. Podle vyjádření pana starosty za to může také nerozumně a nekoncepčně vypsany dotační program na pořizování kotlů na hnědé uhlí (tzv. „Kotlíková dotace“), který ke zlepšení stavu ovzduší nepřispívá, ba právě naopak.

Znečištěné ovzduší v obci je komplexním problémem, na jehož řešení se musí podílet především samotní občané obce svým uvědomělým chováním. Obec by zkrze své komunikační kanály mohla více zdůraznit vliv špatného ovzduší na lidské zdraví. V tomto případě je možné komunikační kanály obce ještě více rozšířit např. o společnou skupinu občanů na sociální síti (k zapojení této skupiny se kladně vyjádřilo téměř 40 % respondentů), kde by mohla obec dávat mimo jiné příspěvky týkající se tohoto problému a rozvinout s občany širší diskuzi a osvětu. Za úvahu určitě stojí využívání mobilní zdarma dostupné aplikace „Lepší místo“ nebo „Čistý komín“, které jsou v současné době velice populární a pomáhají již nyní v jiných obcích zlepšovat komunikaci mezi občany a místní samosprávou. Do budoucna bude zajímavé také sledovat, zda bude mít na kvalitu ovzduší v obcích vliv novela zákona o ochraně ovzduší (tato nově umožňuje kontroly domácích topenišť).

6.8 Služby a podnikání

Podnikatelská činnost v obci existuje a je zastoupena základní nabídkou poskytovaných služeb většinou drobnými živnostníky ze strany občanů. Co však v obci v současné době chybí je lékárna a bankomat, což většina respondentů v dotazníkovém šetření uvedla. V menší míře zvolili také restauraci s nabídkou jídel, jelikož v obci fungují v současné době pouze tři hospody, které normálně nevaří, toto je však dáno trhem a obec to bohužel ovlivnit nemůže.

Co však obec může, je vyčlenit prostor pro bankomat a lékárnu např. v plánovaném domu služeb, který je zamýšlen v centru obce z bývalého statku. Lékárna by také mohla vzniknout např. v části bývalé ordinace a čekárny pediatra v prostorách zdravotního střediska, budova je však již v rukou soukromých majitelů. Příklad potenciálního soukromého subjektu se záměrem výše zmíněných služeb by měla obec určitě podpořit.

6.9 Bydlení

Z hlediska bydlení převažují v obci jednoznačně rodinné domy nad bytovými, kterých je jen pár, čímž si obec zachovává svůj venkovský ráz. Problém s vybydlením či gentrifikací se v obci nevyskytuje. Obec se snaží poskytovat k prodeji volné pozemky ke stavbě rodinných domů, které získá do svého majetku. V územním plánu se také počítá s novou výstavbou rodinných domů zejména v okrajových částech obce. V dotazníkovém šetření respondenti uvedli jen ve velmi malém zastoupení, že v obci chybí volné parcely pro stavbu rodinných domů a bytové domy. Většina respondentů tedy nepovažuje tyto věci za ty, co by jim v obci chyběly. Nicméně dle vyjádření pana starosty je vizí obce výstavba obecních bytových domů s nájemními byty.

6.10 Bezpečnost

Bezpečnost v obci je rovněž další důležitou oblastí, což bylo potvrzeno v dotazníkovém šetření. Většina respondentů tento bod označila dle počtu zvolení a priorit za nejdůležitější. Silnou stránkou obce je určitě fakt, že většina respondentů se v obci cítí bezpečně, i když na území obce v průběhu roku dojde ke spáchání několika trestných činů a přestupků. Dle slov pana starosty je problémem v oblasti bezpečnosti v obci nedostatečná činnost Policie ČR. Částečně je tedy její činnost nahrazována soukromou bezpečnostní agenturou, která na základě smlouvy v obci zajišťuje základní dohled nad dodržováním pořádku zejména v nočních hodinách.

Pro zlepšení bezpečnosti bychom mohli využít synergie s nově navrhovaným komunikačním kanálem (společná skupina občanů na sociální síti), kde by se občané navzájem rychle a flexibilně informovali o případných hrozbách nebo bezpečnostních rizicích např. výskyt neznámých podezřelých osob, podvodní podomní prodejci, vandalismus apod.

6.11 Participativní rozpočet

V rámci dotazníkového šetření byla také položena respondentům otázka ohledně povědomí a zapojení do participativního rozpočtu. Jedním z cílů bylo představitelům obce v případě zájmu navrhnout zapojení občanů do tohoto projektu. Dle dotazníkového šetření se však většina respondentů s tímto pojmem ještě nesetkala. V další otázce ohledně zájmu o zapojení se čtvrtina respondentů má zájem zapojit, čtvrtina nemá zájem o zapojení a polovina respondentů neví nebo si není jistá. Ohledně stanoviska obce, dle vyjádření pana starosty, nejsou k tomuto návrhu současní představitelé obce momentálně nakloněni.

V tomto případě lze nyní obci pouze doporučit, aby zahájila věcnou debatu s občany ohledně participativního rozpočtu ke zvýšení povědomí o tomto přístupu k obecnímu rozpočtu. Poté by bylo vhodné na základě např. provedené ankety provést hlubší systematický průzkum mezi občany, zda by opravdu o toto zapojení měli vážný zájem a následně podniknout další kroky. Vzhledem k tomu, jaký důraz obec klade na vzájemnou spolupráci občanů např. v rámci spolků a sdružení, mohl by se stát právě participativní rozpočet jedním z nástrojů, který by podpořil aktivní zájem obyvatel obce o zapojení do jejího rozvoje a o dění v místní samosprávě. Mohlo by tím také dojít k upevnění vzájemného vztahu a důvěry mezi představiteli obce a místní komunitou.

7 Závěr

Tato diplomová práce se zabývala problematikou sociálního a ekonomického rozvoje obce Štěpánkovice nacházející se v Moravskoslezském kraji nedaleko svého okresního města Opava. I když počet obyvatel v současné době převyšuje tři tisíce není obec městem a stále si zachovává svůj venkovský ráz a specifickou identitu, jež vyplývá se složitého historického vývoje regionu Hlučínsko, kam tato obec patří.

Cílem této diplomové práce bylo zanalyzovat a zhodnotit jednotlivé oblasti sociálního a ekonomického rozvoje této obce (obyvatelstvo a jeho vývoj, doprava a dopravní obslužnost, infrastruktura, školství a vzdělání, zdravotní a sociální péče, kulturní a sportovní možnosti, životní prostředí, služby a podnikání, bydlení a bezpečnost) a to včetně názoru místních občanů na současný rozvoj této obce v rámci uskutečněného dotazníkového šetření. Na základě provedených analýz v jednotlivých oblastech, shromážděných dat z dotazníkového šetření a jejich následného srovnání byly identifikovány některé nedostatky, ale také přednosti rozvoje a doporučila jsem představitelům obce jednotlivé návrhy pro zlepšení rozvoje obce v těchto oblastech. Zároveň jsem navrhla možnosti pro lepší informovanost občanů o participativním rozpočtu, který by mohl v případě jejich zájmu přispět k jejich přispění rozvoje obce. Výsledky šetření a doporučení budou sloužit představitelům obce k jejímu dalšímu rozvoji. S panem starostou jsem v aktivním kontaktu a všechny výsledky návrhy mu budou prezentovány.

Obec se v současné době velmi dobře rozvíjí a závažné nebo neřešitelné problémy či nedostatky nemá. Některé problémy např. s absencí dětského lékaře a kvality ovzduší bohužel výrazně ovlivnit nemůže, nicméně snaha ze strany obce o zlepšení této situace je intenzivní. Obec disponuje výborným potenciálem pro svůj další rozvoj a růst. Vzhledem k tomu, že v letošním roce (2018) se budou konat volby do obecních zastupitelstev, je důležité, aby i nově zvolení členové měli rovněž zájem o rozvoj obce a pokračovali či rozvinuli koncepční a cílevědomou práci, která zde byla v posledních letech započata jejich předchůdci.

Největším bohatstvím obce jsou především samotní občané, kteří zde žijí velmi rádi a často se na aktivním životě v obci podílejí. Bude tedy záležet především na nich jakou stopu po sobě zanechají pro následující generace.

8 Seznam použitých zdrojů

8.1 Knižní publikace a tištěné brožury

- BINAR, Aleš; JUNG, Jiří; MARKOVÁ, Veronika a kol. *Štěpánkovice*. 1. vyd. Štěpánkovice: Obec Štěpánkovice, 2016. 319 s. ISBN 978-80-270-0813-1.
- BÍNEK, Jan; SVOBODOVÁ, Hana; CHABIČOVSKÁ, Kateřina a kol. *Rozvojové možnosti obcí*. 1. vyd. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2010. 52 s. ISBN 978-80-87147-29-0.
- BÍNEK, Jan; SVOBODOVÁ, Hana; HOLEČEK, Jan a kol. *Synergie ve venkovském prostoru. Přístupy k řešení problémů rozvoje venkovských obcí*. 1. vyd. Brno: GaREP Publishing, 2010. 120 s. ISBN 978-80-904308-4-6.
- ČMEJREK, Jaroslav; KOPŘIVA, Radek. *Základy veřejné správy*. 1. vyd., dotisk. Praha: ČZU PEF, 2007. 124 s. ISBN 978-80-213-1626-3.
- FALTOVÁ LEITMANOVÁ, Ivana; KLUFOVÁ, Renata; FRIEBELOVÁ, Jana; KLICNAROVÁ, Jana. *Regionální rozvoj – přístupy a nástroje*. 1. vyd. Praha: Alfa Nakladatelství, 2012. 198 s. ISBN 978-80-87197-58-5.
- GALVASOVÁ, Iva a kol. *Spolupráce obcí jako faktor rozvoje*. 1. vyd. Brno: Georgetown, 2007. 140 s. ISBN 80-251-20-9.
- HINČICA, J. *O stavbě trati Ratiboř - Opava....* 1. vyd. Opava, 1995. 44 s.
- HOLEČEK, Jan; BÍNEK, Jan; GALVASOVÁ, Iva a kol. *Obec a její rozvoj v širších souvislostech*. 1. vyd. Brno: GaREP Publishing, 2009. 74 s. ISBN 978-80-904308-2-2.
- KADEŘÁBKOVÁ, Jaroslava; PEKOVÁ, Jitka. *Územní samospráva - udržitelný rozvoj a finance*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2012. 300 s. ISBN 978-80-7357-910-4.
- KOLEKTIV AUTORŮ. *Příručka pro člena zastupitelstva obce po volbách v roce 2010*. 1. vyd. Praha: Svaz měst a obcí České republiky, 2010. 184 s. ISBN 978-80-254-8660-3.
- KOLEKTIV AUTORŮ. *Příručka pro člena zastupitelstva obce po volbách v roce 2010. Aktualizované znění 2012* 1. vyd. Praha: Svaz měst a obcí České republiky, 2012. 189 s. ISBN 978-80-905421-0-5.
- KOLEKTIV AUTORŮ. *Příručka pro člena zastupitelstva obce po volbách v roce 2014*. 1. vyd. Praha: Svaz měst a obcí České republiky, 2014. 191 s. ISBN 978-80-905421-3-6.
- MATES, Pavel; WOKOUN, René a kol. *Malá encyklopedie regionalistiky a veřejné správy*. 1. vyd. Praha: Prospektrum, 2001. 200 s. ISBN 80-7175-100-6.

- PONIKELSKÝ, Petr a kol. *Organizace regionálního rozvoje*. 1. vyd., Praha: Vysoká škola regionálního rozvoje, s.r.o., 2011. 126 s. ISBN 978-80-87174-10-4.
- REKTORŮK, Jaroslav; ŠELEŠOVSKÝ, Jan. *Příručka pro zastupitele měst a obcí: Územní samospráva v ČR, SR a Rakousku*. Brno: Masarykova univerzita, 1999. 174 s. ISBN 80-210-2254-X.
- WOKOUN, René; MALINOVSKÝ, Jan; DAMBORSKÝ, Milan a kol. *Regionální rozvoj (Východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování)*. Praha: Linde, 2008. 475 s. ISBN 978-80-7201-699-0.
- WOKOUN, René; MATES, Pavel; KADEŘÁBKOVÁ, Jaroslava a kol. *Základy regionálních věd a veřejné správy*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2011. 474 s. ISBN 978-80-7380-304-9.
- ŽEHROVÁ, Jana; PFEIFEROVÁ, Daniela. *Finance municipalit*. 2. vyd., 2. dotisk. Praha: ČZU PEF, 2014. 166 s. ISBN 978-80-213-2024-6.

8.2 Elektronické zdroje

- CABANNES, Yves. *72 Frequently Asked Questions about Participatory Budgeting* [online]. Kenya: UN-HABITAT, 2004. ISBN: 92-1-131699-5. (PDF). [cit. 2017-10-14]. Dostupné z WWW: <<https://www.internationalbudget.org/themes/PB/72QuestionsaboutPB.pdf>>
- Český statistický úřad. [online]. [cit. 2017-10-14]. Dostupné z WWW: <<https://www.czso.cz/>>
- Lysá hora – královna Moravskoslezských Beskyd. *Znak obce Štěpánkovice* [online]. [cit. 2017-10-14]. Dostupné z WWW: <<http://www.lysahora.cz/encyklopedie/objekty1.phtml?id=95103>>
- MAS Hlučínsko [online]. [cit. 2017-10-14]. Dostupné z WWW: <<http://www.mashlucinsko.cz/>>
- Ministerstvo vnitra České republiky. *Katalog činností vykonávaných obcemi v jednotlivých kategoriích* [online]. [cit. 2016-10-22]. Dostupné z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/katalog-cinnosti-vykonavanych-obcemi-v-jednotlivych-kategoriich.aspx>>
- Obec Štěpánkovice [online]. [cit. 2017-10-14]. Dostupné z WWW: <<http://www.stepankovice.cz/>>
- Participativní rozpočet. Portál o participativním rozpočtu [online]. [cit. 2017-10-14]. Dostupné z WWW: <<http://www.participativnirozpocet.cz/>>
- Sdružení obcí Hlučínska [online]. [cit. 2017-10-14]. Dostupné z WWW: <<http://mapy.hlucinsko.com/sdruzeni-obci-hlucinska/>>

Svazek obcí mikroregionu Hlučínska Západ [online]. [cit. 2017-10-14]. Dostupné z WWW:
<<http://www.hlucinsko-zapad.cz/>>

Ústava České republiky (Ústavní zákon č. 1/1993 Sb.) [online]. [cit. 2016-10-15]. Dostupné z
WWW: <<http://www.psp.cz/docs/laws/constitution.html>>

Zákon o obcích (Zákon č. 128/2000 Sb.) [online]. [cit. 2016-10-22]. Dostupné z WWW:
<<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128>>

ZŠ a MŠ Štěpánkovice [online]. [cit. 2017-11-17]. Dostupné z WWW:
<<http://www.zsstepankovice.cz/>>

9 Přílohy

Příloha 1 – Přehled konaných společenských, kulturních a sportovních akcí v obci v roce 2017

Příloha 2 – Přehled nejznámějších podnikatelských subjektů v obci

Příloha 3 – Dotazník

Příloha 4 – Podoba odkazu pro vyplnění dotazníku na webových stránkách obce

Příloha 5 – Podoba položených otázek a následných odpovědí pana starosty

Příloha 6 – Grafy z vyhodnocení první části dotazníku

Příloha 7 – Grafy z vyhodnocení priorit u jednotlivých bodů otázky č. 8

Příloha 1

Obr. 1: Kalendář kulturních, společenských a sportovních akcí v obci Štěpánkovice v roce 2017

KALENDAŘ KULTURNÍCH, SPOLEČENSKÝCH A SPORTOVNÍCH AKCÍ VE ŠTĚPÁNKOVICÍCH V ROCE 2017	
8. 1. Divadlo - Světáci – Štěpánkovický ochotnický soubor	8-9. 7. Odpust na Svobodě – Farnost a obec Štěpánkovice, SDH Svoboda
8. 1. Loutkové divadlo – Sdružení rodičů a přátel dětí a školy	14-16. 7. Florbalový turnaj (atrium školy) – FBC Štěpánkovice
14. 1. Rodičovský bal – Sdružení rodičů a přátel dětí a školy	24. 7. Výlet s dětmi na chatu Na konci světa – Klub maminek
14. 1. Hasičský ples – SDH Svoboda	29-30. 7. Zahradkářská slavnost – Český zahradkářský svaz Štěpánkovice
21. 1. Sportovní ples – Hokejový oddíl	červenec Letní kino – Obec Štěpánkovice
27. 1. Zahradkářský ples – Český zahradkářský svaz Štěpánkovice	19. 8. Tenisový turnaj – Oddíl - Tenisová čtyřhra
15. 1. Novoroční míček - čtyřhra – Badmintonový klub	25-27. 8. Hasičský víkend: noční soutěž, rodinné týmy, Opavská liga – SDH Štěpánkovice
28. 1. Mezinárodní turnaj ve volejbale – Volejbalový oddíl Štěpánkovice	26. 8. Nohejbalový turnaj – Nohejbal a Štěpánkovická fotbalová liga
28. 1. Zimní brko - dvouhra – Badmintonový klub	2. 9. Soutěž seniorů – SDH Štěpánkovice
28-29. 1. Divadlo - Světáci – Štěpánkovický ochotnický soubor	4. 9. Slavnostní zahájení nového školního roku – ZŠ a MŠ Štěpánkovice, p.o.
4. 2. Lyžařský zájezd na Karlov – SDH Štěpánkovice	9. 9. Gulášfest – Hospoda Na Statku
4. 2. Volejbalový turnaj Palestina Open Cup 2017 – TJ Sokol Štěpánkovice	16-17. 9. Výstava ovoce, zeleniny a květin – ČZS Štěpánkovice
5. 2. Divadlo - Světáci – Štěpánkovický ochotnický soubor	17. 9. Mše svatá - poděkování za úrodu – farnost a ČZS Štěpánkovice
5. 2. Divadelní vystoupení Mrazík – ZŠ a MŠ Štěpánkovice, p.o.	28. 9. Svatováclavský pochod – Turistický spolek HITA
6. 2. Cestovatelská beseda Jiřiny Máry - Austrálie – Knihovna Štěpánkovice	1. 10. Fachman Kros – ZŠ a MŠ Štěpánkovice p.o., SDH Svoboda
8. 2. Beseda Jóna a ajurvéda - ing. Vít Oram – Knihovna Štěpánkovice	3. 10. Setkání se seniory – Obec Štěpánkovice
12. 2. Divadelní představení – Sdružení rodičů a přátel dětí a školy	7. 10. Pivní slavnost – Sdružení rodičů a přátel dětí a školy
12. 2. Dětský maskami ples – Klub maminek	17. 10. Beseda s autorem dětských knih - Jan Opatřil – Obecní knihovna
13. 2. Beseda nad rozvojem obce – Obec Štěpánkovice	24. 10. Říjnový míček - dvouhra – Badmintonový klub
15. 2. Recitační soutěž – ZŠ a MŠ Štěpánkovice, p.o.	10. 11. Večer kouzelných světýlek – ZŠ a MŠ Štěpánkovice p.o., SRPDŠ
18. 2. Hasičský ples – SDH Štěpánkovice	26. 11. Adventní koncert v kostele – Farnost Štěpánkovice, Obec Štěpánkovice
19. 2. Maskarní ples – ZŠ a MŠ Štěpánkovice, SRPDŠ	21. 11. Padající list - čtyřhra – Badmintonový klub
19. 2. Valentýnský úder - čtyřhra – Badmintonový klub	listopad Soutěž halových házelek – Letecko-modelářský kroužek
28. 2. Bruslení pro děti v Kravařích – Obec a farnost Štěpánkovice	listopad Cestovatelská přednáška – Knihovna Štěpánkovice
12. 3. Loutkové divadlo – Sdružení rodičů a přátel dětí a školy	listopad Autorské čtení - Petra Braunová – Knihovna Štěpánkovice
13. 3. Opavský karikaturista a ilustrátor Bořek Frýba – Knihovna Štěpánkovice	1. 12. Večer chval – Farnost Štěpánkovice, Mladší chrámový sbor
14. 3. Opavský skřivánek - pěvecká soutěž – ZŠ a MŠ Štěpánkovice, p.o.	2-3. 12. Vánoční výstava – Český zahradkářský svaz Štěpánkovice
19. 3. TJ Sokol Štěpán. – Výroční valná hromada k výročí 90 let od založení	4. 12. Rozsvícení vánočního stromu s Mikulášem – Farnost Štěpánkovice, Český zahradkářský svaz
31. 3. Noe s Andersenem – Knihovna Štěpánkovice	9. 12. Smažení kaprů – Hospoda Na Statku
8. 4. Voltžní závody Albertovec – Jezdecký klub Voltž Albertovec	10. 12. Vánoce v cukrárně – Cukrárna DONATO
9. 4. Velikonoční vejce - čtyřhra – Badmintonový klub	12. 12. První vločka - dvouhra – Badmintonový klub
12. 4. Cestovatelské promítání Brazílie - Motanni – Obec Štěpánkovice	27. 12. Rybova mše – Farnost Štěpánkovice, Obec Štěpánkovice
30. 4. Prájzká raketa - závěr ligy – Badmintonový klub	27. 12. Vánoční nohejbalový turnaj – Nohejbal a štěpánkovická fotbalová liga
30. 4. HITA-chod po stopách běžců – Turistický spolek HITA	28. 12. Silvestr cup – Badmintonový klub
30. 4. Lesní kros – Atletický oddíl	prosinec Vánoční koncert v kulturním domě – Obec Štěpánkovice
30. 4. Rej čarodějnic – Klub maminek	prosinec Vánoční turnaj, mladší příprava – TJ Sokol Štěpánkovice
30. 4. Stavění máje – SDH Svoboda, hospody	prosinec Koncert pěveckých sborů – ZŠ a MŠ Štěpánkovice, p.o.
duben Velikonoční tlachy a tvořivá dílna – Knihovna Štěpánkovice	prosinec Bruslení pro děti v Kravařích – Hokejový oddíl
duben-květen divadelní představení ke dni matek – Obec Štěpánkovice	prosinec Vánoční tlachy a tvořivá dílna – Knihovna Štěpánkovice
7. 5. Mše svatá za hasiče z farnosti – SDH Štěpánkovice a farnost	prosinec Turnaj ve stolním tenise – Oddíl stolního tenisu
13. 5. Gulášfest – Hospoda Na Statku	leden-květen, září-prosinec vzdělávací kurzy pro dospělé – ZŠ a MŠ Štěpánkovice p.o.
21. 5. Koncert pěveckých sborů – ZŠ a MŠ Štěpánkovice, p.o.	
26. 5. Večer chval – Farnost Štěpánkovice, Mladší chrámový sbor	
27. 5. Májová smeč - čtyřhra – Badmintonový klub	
28. 5. Memoriál Josefa Halfama – SDH Svoboda	
květen Vystoupení ke Dni matek – ZŠ a MŠ Štěpánkovice p.o.	
květen Káčení máje – SDH Svoboda, hospody	
3. 6. Den dětí – areál základní školy – ZŠ a MŠ Štěpánkovice p.o., SRPDŠ	
4. 6. Mše svatá v areálu TJ Sokol – Farnost a TJ Sokol Štěpánkovice	
10. 6. Den obce - sportovní areál základní školy – Obec Štěpánkovice, sportovní oddíly, HITA	
10. 6. Z pohádky do pohádky (Den obce) – Klub maminek	
29. 6. Slavnostní shromáždění k závěru školního roku – ZŠ a MŠ Štěpánkovice, p.o.	
červen Pasování prvňáčků – Knihovna Štěpánkovice	
1-2. 7. Sportovní slavnost – TJ Sokol Štěpánkovice	
10-14. 7. Příměstský tábor – Obecní knihovna	

Celoročně:

- Mistrovská utkání fotbalových oddílů TJ Sokol Štěpánkovice
- Mistrovská utkání oddílů hokejového, volejbalového, šachového, florbalového - Štěpánkovická fotbalová liga

Veselé velikonoční svátky
Vám přeji zaměstnanci
Obecního úřadu Štěpánkovice.

Zdroj: Obec Štěpánkovice. Štěpánkovický zpravodaj č. 1 (březen 2017) Dostupné z: http://stepankovice.cz/zpravodaj/zpravodaj_pdf/zpravodaj_17_1.pdf

Příloha 2

Tab. 1: Přehled nejznámějších podnikatelských subjektů v obci Štěpánkovice

Název firmy	Popis	Adresa
AGROLAND, spol. s r.o.	zemědělská výroba a dopravní služby	Svobody 559/19
AGS-DUO, spol. s r.o.	kovovýroba, strojní obrábění, svařování	Oldřišovská 756
Dakar Opava s.r.o.	vnitrostátní a mezinárodní kamionová doprava, spedice	Hlavní 160/17
PROFISolar s.r.o.	prodej a montáž solárních systémů	Mlýnská 361/3
SolarCell s.r.o.	prodej a montáž fotovoltaických systémů	Albertovec 748
KVSTAV company s.r.o.	zateplování a renovace fasád, stavební práce	Hlavní 656/116
Omítky, fasády Fojtík, s.r.o.	realizace strojních omítek a fasád	Novodvorská 392/11
Burda stavby s.r.o.	klempířské a pokrývačské práce, zateplování budov	Svobody 762/23
Bronislava Rycková	Hotel Besi (hotel pro psy a kočky)	Mlýnská 776
Karin Lipinová	Kadeřnictví Karin	Mlýnská 443/39
Renata Hrubá	Kadeřnictví Ursula	Příční 378/3
Alena Mušíková	kadeřnictví	Petra Bezruč 670/3
Jana Lukovicsová	kadeřnictví	Luční 736/6
Nada Lukovicsová	kadeřnictví	U Dvora 737/5
Blanka Macová	Salón Beauté (kosmetika, manikúra, pedikúra)	Jasanová 315/1
Iva Oberherrová	manikúra, pedikúra	Novodvorská 440/22
Blanka Harazimová	HB Style (zakázkové krejčovství, opravy oděvů)	Hlavní 113/95
Lydie Jankovská	brašnářství (oprava a výroba)	Jasanová 377/82
Josef Skuplík	prodej a opravy elektrospotřebičů	Lipová 669/28
Vilém Obrusník	servis a montáž klimatizací, tepelných čerpadel a chlazení	Hlavní 234/82
Marcel Harazim	STK Štěpánkovice	Slezská 643/3

Martin Borsutzký	autokarosárna	Zahradní 480/24
Petr Štěpaník	Autoservis Štěpaník (autoservis, pneuservis, diagnostika, lakovna)	Vlčoch 739
Patrik Horák	výkopové a pozemní práce	Zahradní 777/33a
Richard Slivka	výroba palisád, kladení zámkové dlažby	Hlavní 39/102
Pavel Kancner	výroba palisád, kladení zámkové dlažby	U Dvora 714/3
Josef Stromský	malířské a natěračské práce	Střední 267/10
Daniel Wollný	výroba nábytku na míru	Zahradní 543/3
Jan Večerek	podlahářství	Lipová 247/10
Alfons Kubela	truhlářství	Zahradní 47/302
Martin Halfar, DiS.	zahradní architektura a služby	Jasanová 490/28

Zdroj: Vlastní zpracování

Příloha 3

Vážený respondent,

dovoluji si Vás oslovit s žádostí o vyplnění následujícího dotazníku. Výsledky dotazníkového šetření budou sloužit pouze jako podklad pro mou Diplomovou práci na téma „Analýza sociálního a ekonomického rozvoje obce Štěpánkovice“. Výsledky dotazníkového šetření rovněž poslouží jako podklad pro představitele obce při rozhodování o jejím dalším rozvoji. Vyplnění dotazníku je zcela anonymní a dobrovolné. Svě odpovědi prosím kroužkujte, popř. vypište či doplňte škálu dle instrukcí u konkrétní otázky. Pokud není uvedeno jinak, vyberte vždy jen jednu odpověď.

Děkuji Vám za Váš čas.

Lenka Poštulková
studentka oboru Veřejná správa a regionální rozvoj Provozně ekonomické fakulty České zemědělské univerzity v Praze

Základní demografické údaje:

1. Pohlaví

1. muž
2. žena

2. Věk

1. 0 - 15 let
2. 16 - 20 let
3. 21 - 30 let
4. 31 - 40 let
5. 41 - 50 let
6. 51 - 60 let
7. 61 - 70 let
8. 71 a více let

3. Počet osob žijících ve Vaší domácnosti

prosím vyplňte: _____

4. Z toho dětí (do 18 let)

prosím vyplňte: _____

5. Přibližný čistý měsíční příjem celé Vaší domácnosti

1. pod 10 000
2. 10 000 – 20 000
3. 20 000 – 30 000
4. 30 000 – 40 000
5. 40 000 – 50 000
6. 50 000 – 60 000
7. 60 000 – 70 000
8. nad 70 000

6. Rodinný stav

1. svobodný/á
2. ženatý/vdaná
3. rozvedený/á
4. vdovec/vdova

7. Nejvyšší dosažené vzdělání

1. základní
2. střední s výučním listem
3. střední s maturitou
4. vyšší odborné
5. vysokoškolské
6. postgraduální

8. Ekonomická aktivita

1. zaměstnanec
2. OSVČ, podnikatel
3. brigádník
4. nezaměstnaný
5. v důchodu
6. v domácnosti
7. na mateřské/rodičovské dovolené
8. student/žák

9. Jste spokojeni se svým životem?

1. jsem spokojen/a
2. jsem spíše spokojen/a
3. jsem spíše nespokojen/a
4. jsem nespokojen/a

10. Jste aktivní/praktikující věřící?

1. ano
2. ne

11. Používáte aktivně internet?

1. ano
2. ne

Tělo dotazníku:

1. Žijete v obci Štěpánkovice?

1. ano, mám zde trvalé bydliště
2. ano, ale nemám zde trvalé bydliště
3. ne, ale mám zde trvalé bydliště (přejděte na otázku č. 6)
4. ne (přejděte na otázku č. 6)

2. Jak dlouho v obci žijete?

1. méně než 1 rok
2. 1 – 5 let
3. 6 - 10 let
4. 11 - 20 let
5. více než 20 let

3. Žijete v obci rádi?

1. rozhodně ano
2. spíše ano
3. ani ano/ani ne
4. spíše ne
5. rozhodně ne

4. Pracujete/studujete přímo v obci?

1. ano (přejděte na otázku č. 6)
2. ne

5. Pokud ne, jak daleko a dlouho dojíždíte za prací/do školy? (vyberte prosím jeden údaj v obou sloupcích, tzn. jeden údaj u vzdálenosti [km] a jeden údaj u času [min.]

1. do 5 km
2. 6 - 10 km
3. 11 - 20 km
4. více než 20 km

- I. do 5 min.
- II. 6 - 15 min.
- III. 16 - 30 min.
- IV. více než 30 min.

V. už/zatím nepracuji/nestuduji a nikam nedojíždím

6. Registroval/a jste v obci za poslední rok nějaké významnější změny?

1. ano
 - i. uveďte jakou: _____
2. ne

7. Jaký máte názor na řízení (samosprávu) obce?

1. jsem spokojen/a
2. jsem spíše spokojen/a
3. jsem spíše nespokojen/a
 - i. uveďte důvod: _____
4. jsem nespokojen/a
 - i. uveďte důvod: _____

8. Co považujete pro Váš život v obci za podstatné a důležité? (dle škály prosím přiřadte u jednotlivých bodů důležitost 1 - 5, kdy 1=nejméně důležité a 5=nejvíce důležité)

1. klidné/hezké prostředí obce _____
2. dobré životní prostředí _____
3. čistota obce _____
4. bezpečnost v obci _____
5. řízení/samospráva obce _____
6. možnosti kulturního vyžití _____
7. možnosti sportovního vyžití _____
8. dopravní dostupnost/obslužnost _____
9. dobré mezilidské/sousedské vztahy _____
10. možnosti pro podnikání _____
11. pracovní možnosti _____
12. existence mateřské a základní školy _____
13. dobré nákupní možnosti _____
14. dostupnost různorodých služeb _____
15. dostupnost zdravotní a sociální péče _____
16. dostupnost pozemků pro výstavbu _____
17. existence místních spolků a sdružení _____
18. specifičnost regionu Hlučínska/kultura a tradice _____

9. Co v obci v současné době nejvíce postrádáte/co Vám zde nejvíce chybí? (prosím vyberte maximálně pět odpovědí)

1. lékárna	12. bankomat
2. zdravotnické služby (např. pediatr)	13. smuteční síň
3. veterinární služby	14. veřejné WC
4. dům pro seniory/dům s pečovatelskou službou	15. více zeleně/parků
5. supermarket	16. stezka pro in-line bruslaře
6. benzínka	17. chodníky
7. restaurace s nabídkou jídel	18. parkovací plochy
8. kavárna	19. bytové domy
9. pivovar	20. volné parcely pro výstavbu domu
10. diskotéka/taneční klub	21. WIFI free spoty (připojení k internetu zdarma)
11. hotel/penzion	22. jiné: _____

10. Které z uvedených prvků občanské vybavenosti a infrastruktury v obci jsou podle vás v současné době v nevyhovujícím stavu? (prosím vyberte maximálně pět odpovědí)

1. veřejné osvětlení	10. základní škola
2. chodníky	11. obecní úřad/kulturní dům
3. komunikace	12. kinosál
4. vodovody	13. park u obecního úřadu
5. kanalizace	14. hřbitov
6. čistírna odpadních vod	15. sběrný dvůr
7. rozvody plynu	16. obchody a služby
8. rozvody elektřiny	17. hospody a restaurace
9. mateřská škola	18. jiné: _____

11. Jaký máte názor na nabídku a dostupnost zdravotnických služeb v obci?

1. jsem spokojen/a
2. jsem spíše spokojen/a
3. jsem spíše nespokojen/a
 - i. uveďte důvod: _____
4. jsem nespokojen/a
 - i. uveďte důvod: _____

12. Jaký máte názor na nabídku a dostupnost sociálních služeb v obci?

1. jsem spokojen/a
2. jsem spíše spokojen/a
3. jsem spíše nespokojen/a
 - i. uveďte důvod: _____
4. jsem nespokojen/a
 - i. uveďte důvod: _____

13. Jaký máte názor na společenské a kulturní vyžití v obci?

1. jsem spokojen/a
2. jsem spíše spokojen/a
3. jsem spíše nespokojen/a
 - i. uveďte důvod: _____
4. jsem nespokojen/a
 - i. uveďte důvod: _____

14. Jaký máte názor na sportovní vyžití v obci?

1. jsem spokojen/a
2. jsem spíše spokojen/a
3. jsem spíše nespokojen/a
 - i. uveďte důvod: _____
4. jsem nespokojen/a
 - i. uveďte důvod: _____

15. Pociťujete v obci problémy týkající se dopravy? (pokud ano, zvolte důvody proč)

1. ano
 - i. špatný stav místních komunikací a ulic
 - ii. chybějící chodníky
 - iii. nedostatek přechodů pro chodce
 - iv. nedostatek parkovacích míst
 - v. navýšení tranzitu kamionů přes obec
 - vi. bezpečnost provozu
 - vii. nedodržování povolené rychlosti v obci
 - viii. hluk a prašnost
 - ix. špatná dopravní obslužnost
 - x. jiné: _____
2. ne

16. Pociťujete v obci a jeho okolí problémy se zhoršující se kvalitou životního prostředí? (pokud ano, zvolte důvody proč)

1. ano
 - i. zvyšující se automobilová doprava (hluk a prašnost)
 - ii. spalování nevhodných paliv v domácích topeništích (smog a zápach)
 - iii. spalování zahradního odpadu na polích a zahradách
 - iv. nedostatečný úklid obce
 - v. vznikající černé skládky
 - vi. průmyslové znečištění
 - vii. pesticidy a hnojení polí průmyslovými hnojivy
 - viii. nedostatek kontejnerů na tříděný odpad
 - ix. nedostatečný svoz odpadu
 - x. nezájem a chování samotných občanů
 - xi. jiné: _____
2. ne

17. Cítíte se v obci bezpečně? (pokud ne, zvolte důvody proč)

1. ano
2. ne
 - i. výskyt neznámých osob
 - ii. nevhodné chování osob spojené s alkoholem/omamnými látkami
 - iii. vandalismus
 - iv. krádeže
 - v. násilí
 - vi. chybějící/nedostatečné veřejné osvětlení na určitých místech
 - vii. nedostatečná činnost policie
 - viii. nedodržování povolené rychlosti v obci
 - ix. jiné: _____

18. Podílíte se aktivně na životě v obci? Jste členem nějakého místního spolku nebo sdružení?

1. ano
 - i. uveďte, jak se podílíte nebo kterého spolku: _____
2. ne _____

19. Budete se chtít v budoucnu aktivně podílet na rozvoji a fungování obce (účast ve spolcích, sdruženích, samosprávě, apod.)?

1. rozhodně ano
2. spíše ano
3. ani ano/ani ne
4. spíše ne
5. rozhodně ne

20. Aktivity, kterého spolku, sdružení nebo organizace Vám přijdou atraktivní?

(prosím vyberte 3 možnosti)

1. Srubek	23. Štěpánkovická fotbalová
2. SDH Štěpánkovice	liga neregistrovaných hráčů
3. SDH Svoboda	24. Divadelní spolek ŠOS
4. Svaz tělesně postižených	25. Rebels hokej
5. Tělovýchovná jednota Sokol Štěpánkovice z.s.	26. Modeláři
6. Volejbalový oddíl	27. Klub důchodců Svoboda
7. Lehkoatletický oddíl – běžecký klub	28. Včelaři
8. Český zahrádkářský svaz Štěpánkovice	29. Jezdecký klub Cipísek
9. Oddíl šachu	30. jiné: _____
10. Chovatelé poštovních holubů	
11. SRPDŠ (Sdružení rodičů, přátel a dětí školy)	
12. Myslivecké sdružení – Štěpánka	
13. Klub přátel Německa	
14. Voltíž Albertovec	
15. Oddíl stolního tenisu	
16. HC Štěpánkovice	
17. HITA	
18. Florbalový oddíl FBC Štěpánkovice	
19. Klub maminek	
20. Mladší chrámový sbor	
21. Klub tenisové čtyřhry, nohejbal	
22. Badmintonový klub Štěpánkovice	

21. Nad účastí ve kterých aktivitách, spolcích nebo organizacích byste do budoucna uvažoval/a? (prosím vyberte 3 možnosti Srubek)

1. Srubek
2. SDH Štěpánkovice
3. SDH Svoboda
4. Svaz tělesně postižených
5. Tělovýchovná jednota Sokol Štěpánkovice z.s.
6. Volejbalový oddíl
7. Lehkoatletický oddíl – běžecký klub
8. Český zahrádkářský svaz Štěpánkovice
9. Oddíl šachu
10. Chovatelé poštovních holubů
11. SRPDŠ (Sdružení rodičů, přátel a dětí školy)
12. Myslivecké sdružení – Štěpánka
13. Klub přátel Německa
14. Voltiž Albertovec
15. Oddíl stolního tenisu
16. HC Štěpánkovice
17. HITA
18. Florbalový oddíl FBC Štěpánkovice
19. Klub maminek
20. Mladší chrámový sbor
21. Klub tenisové čtyřhry, nohejbal
22. Badmintonový klub Štěpánkovice
23. Štěpánkovická fotbalová liga neregistrovaných hráčů
24. Divadelní spolek ŠOS
25. Rebels hokej
26. Modeláři
27. Klub důchodců Svoboda
28. Včelaři
29. Jezdecký klub Cipísek
30. jiné: _____

22. Setkal/a jste se již s pojmem participativní rozpočet? (Jedná se o rozpočet, kdy samotná veřejnost – občané jednotlivých míst v obci či sousedství, členové spolků, sdružení a komunit, veřejných i neveřejných institucí mohou spolu diskutovat a následně sami rozhodnout o využití části přiděleného rozpočtu na určitý obecní projekt. O využití části obecního rozpočtu tedy nerozhoduje zastupitelstvo obce či radní, ale samotní občané.)

1. ano
2. ne

23. Měl/a byste o zapojení do participativního rozpočtu v obci zájem?

1. ano
2. ne
3. nevím/nejsem si jistý/á

24. Myslíte si, že jste o dění v obci dostatečně informován/a?

1. ano
2. ne

25. Z jakého zdroje získáváte nejvíce informací? (prosím vyberte max. 3 možnosti)

1. hlášení místního rozhlasu
2. Štěpánkovický zpravodaj
3. webové stránky obce
4. zasílání aktualit o dění v obci na email
5. obecní vývěska/nástěnka
6. vzájemné osobní sdělení mezi občany
7. jiný: _____

26. Zapojil byste se do společné skupiny občanů a představitelů obce na sociální síti za účelem sdílení a zjišťování informací? (Jedná se o komunikaci, předávání informací, vzájemnou diskuzi, sdílení nabídek a poptávek formou příspěvků ve společné skupině na sociální síti, např. Facebooku.)

1. ano
2. ne
3. nevím/nejsem si jistý/á

Příloha 4

Obr 2: Informace o probíhajícím dotazníkovém šetření

Analýza sociálního a ekonomického rozvoje obce
Vážení spoluobčané, dovoluji si Vás oslovit s žádostí o vyplnění následujícího dotazníku. Výsledky dotazníkového šetření budou sloužit pouze jako podklad pro mou Diplomovou práci na téma „Analýza sociálního a ekonomického rozvoje obce Štěpánkovice“. Výsledky dotazníkového šetření rovněž poslouží jako podklad pro představitele obce při rozhodování o jejím dalším rozvoji. Dotazník naleznete na tomto odkazu, kde jej můžete rovnou vyplnit:
<https://goo.gl/forms/DHLxrVM6mGZ7O7dG2>
Dotazník si můžete také stáhnout ve formátu .DOCX [zde..](#)
Po vyplnění jej můžete odeslat nebo vytištěný odevzdat na obecním úřadě.
Děkuji Vám za Váš čas.
Lenka Poštulková, studentka oboru Veřejná správa a regionální rozvoj Provozně ekonomické fakulty České zemědělské univerzity v Praze

publikováno: 1. 11. 2017

Zdroj: Obec Štěpánkovice. Dostupné z: <http://stepankovice.cz/archiv-zprav.php>

Příloha 5

1) Co vnímáte jako silnou stránku v podpoře rozvoje obce?

„Zásadní podpora obce ze strany státu by byla, kdyby stát předal obci finance dle rozpočtového určení daní a dál se do chodu obcí nestrkal. Další důležitá věc je okamžitě zrušit veškeré dotace.“

2) Co vnímáte jako naopak slabou stránku v podpoře rozvoje obce (kde jsou mezery)?

„Jednoznačné neustále změny zákonů a vymýšlení a schvalování nových zákonů a novel zákonů. Neustálé vměšování se do chodu obcí vymýšlením předpisů v oblasti účetnictví rozpočtu obcí a poskytování dotací z rozpočtu obcí. Omezování rozhodovacích pravomocí v samosprávné působnosti obcí.“

3) Jaká je dlouhodobá vize, směřování obce?

„Především obnovovat stávající majetek obce, který je v řádu stovek miliónů (v současných cenách), zajistit fungující základní lékařskou péči občanů obce, zajistit dobře fungující školu. Z rozpočtu obce zajistit výstavbu nájemních bytů, zajistit výstavbu a obnovu zařízení pro volnočasové aktivity občanů.“

4) Co považujeme za největší úspěch za posledních 5 let s ohledem na rozvoj obce?

„Jednoznačně počet společenských, kulturních a sportovních spolků s působností v obci Štěpánkovice.“

5) Co momentálně vnímáte jako největší příležitost pro obec?

„Výstavbu nájemních bytů a rekonstrukci bývalého statku v centru obce (statek Peterek) na dům služeb.“

6) Co a jestli obec vnímá jako největší problém a jak ho řeší v těchto oblastech:

- a) **Bezpečnost:** „Nefunkčnost základních povinností Policie ČR, řešení dopravních přestupků, řešení porušování nočního klidu a další věci z jejich působení. Obec tuto záležitost řeší smlouvou se soukromou bezpečnostní agenturou, která zajišťuje základní dohled nad dodržováním pořádku v obci v nočních hodinách.“

b) *Doprava/dopravní obslužnost:* „S ohledem na snížení počtu cestujících si myslím, že dopravní obslužnost jak ve směru na Ostravu, tak i na Opavu je na dobré úrovni.“

c) *Infrastruktura:* „Jednoznačně zanedbaná základní lékařská péče ze strany státu. Část obce Albertovec a Štěpánkovice jsou odkanalizovány a odpadní vody jsou čištěny v centrálních ČOV. Osada Svoboda je vybavena pouze dešťovou kanalizací, odpadní vody budou zde pravděpodobně čištěny individuálně v domovních čistírnách odpadních vod. Obec má ve svém majetku a správě rozvod vodovodu, všechny obytné budovy jsou napojeny na vodovodní řad.“

d) *Bydlení:* „Chybí nájemní byty, obec řeší výstavbou nájemních bytů, velice dobrá je situace ve výstavbě individuálního bydlení v rodinných domech. Za období 2016 – 2018 bude v obci dostavěno a zkolaudováno cca 35 rodinných domů.“

e) *Životní prostředí:* „Nerozumně vypsáný dotační program na pořizování kotlů na hnědé uhlí, které ničí životní prostředí v obcích a trestuhodný způsob obdělávání zemědělské půdy, kdy na polích již není ornice a i malý déšť způsobuje splavování hlíny z polí do obce.“

f) *Služby a podnikání:* „Tato činnost je závislá na zájmu občanů jakoukoliv živnost v obci provozovat.“

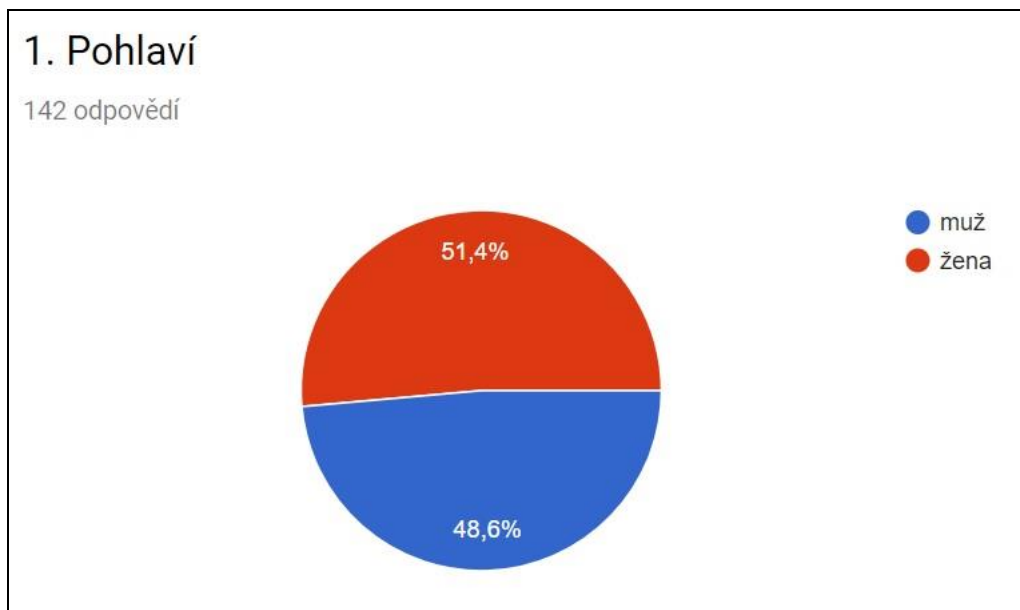
g) *Zdravotní a sociální služby:* „Tady se opakuji – stát před deseti léty udělal zásadní chybu v zajištění základní lékařské péče a důsledky se začínají projevovat, naplno se toto projeví za cca 5 let, kdy většina lékařů na obvodech odejde do důchodu.“

h) *Kultura a sport:* „Můj názor – zajištění kulturního a sportovního vyžití je v naší obci na solidní úrovni.“

i) *Školství a vzdělávání:* „Obec je vybavena základní školou a školkou, dlouhodobě se snižuje počet žáků navštěvujících základní školu. Co se týká kvality školství, nechápu, kde berou všichni zodpovědní jistotu v tom, že čím víc peněz se vloží do školství, tím bude naše školství lepší.“

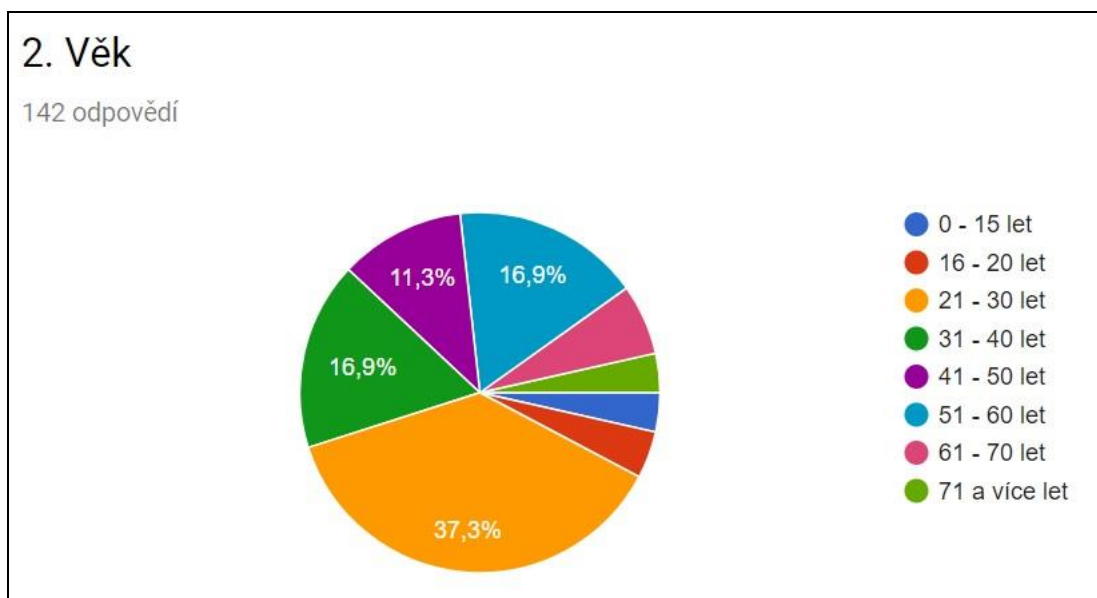
Příloha 6

Graf 1: Pohlaví respondentů v %

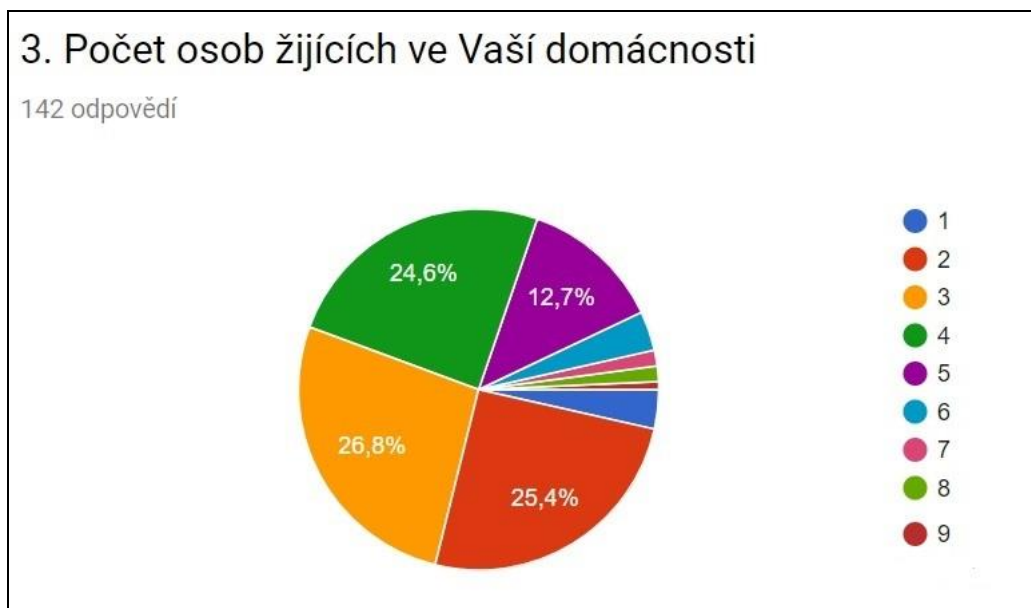
Zdroj: Vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Graf 2: Věk respondentů v %

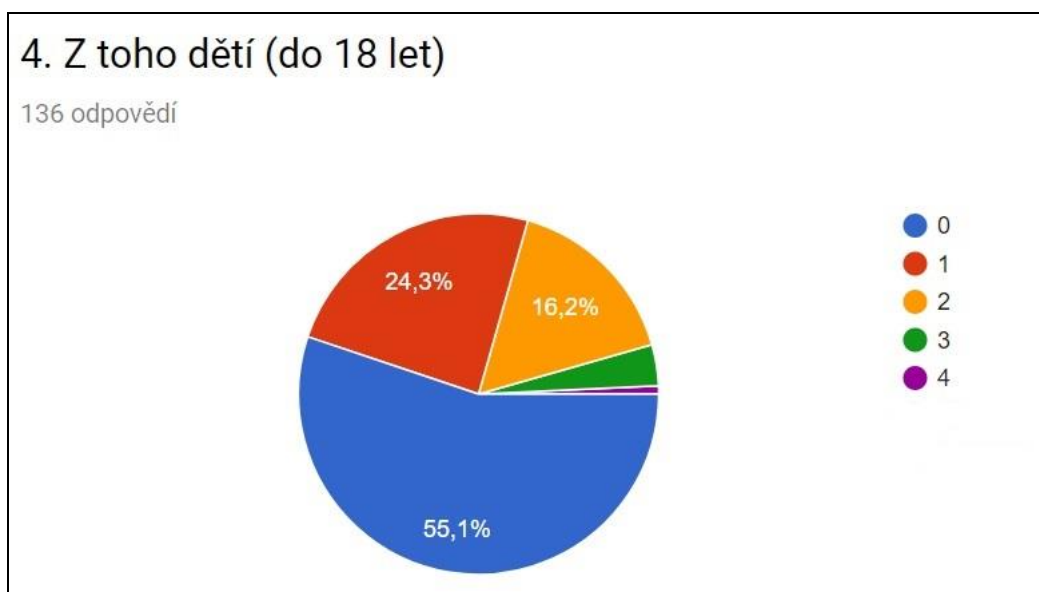
Zdroj: Vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Graf 3: Počet osob žijících v domácnosti respondentů v %

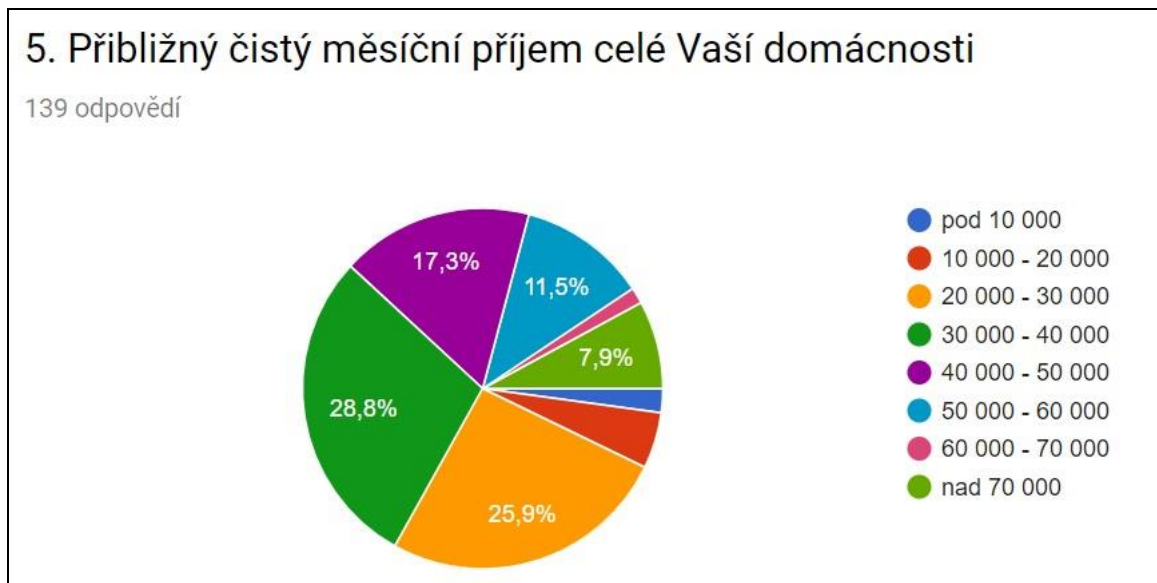
Zdroj: Vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Graf 4: Děti do 18 let žijící v domácnosti respondentů v %

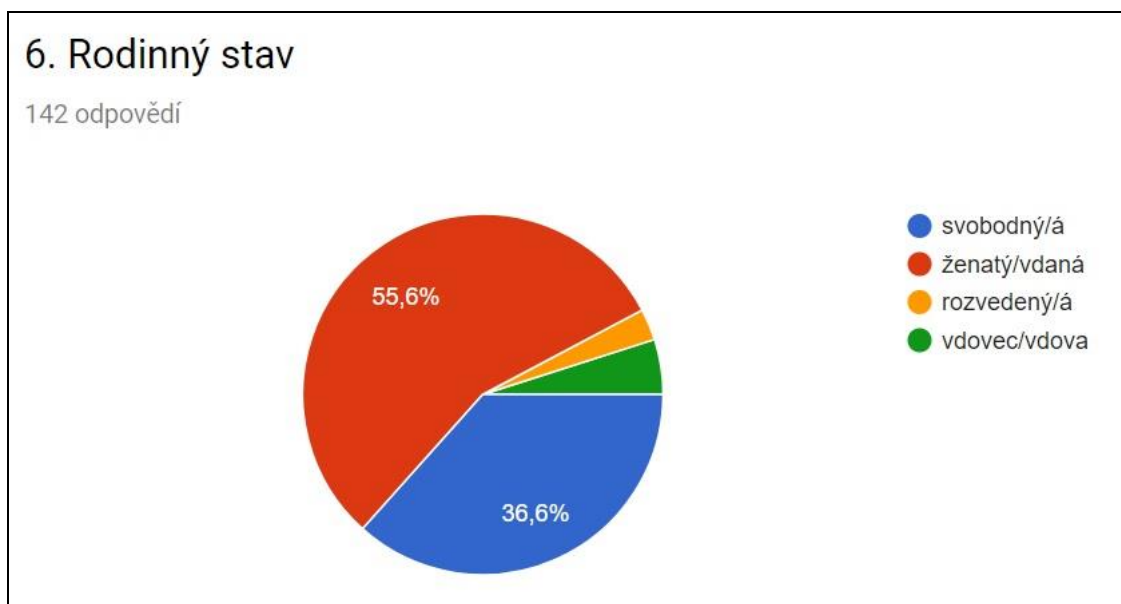
Zdroj: Vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Graf 5: Přibližný čistý měsíční příjem domácnosti respondentů v %

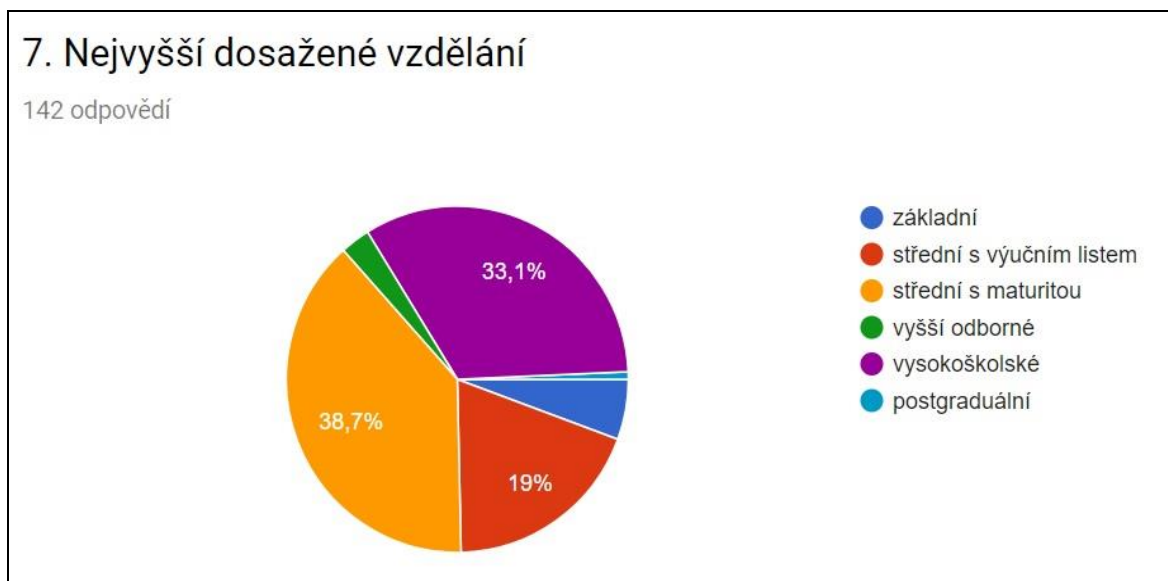
Zdroj: Vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Graf 6: Rodinný stav respondentů v %

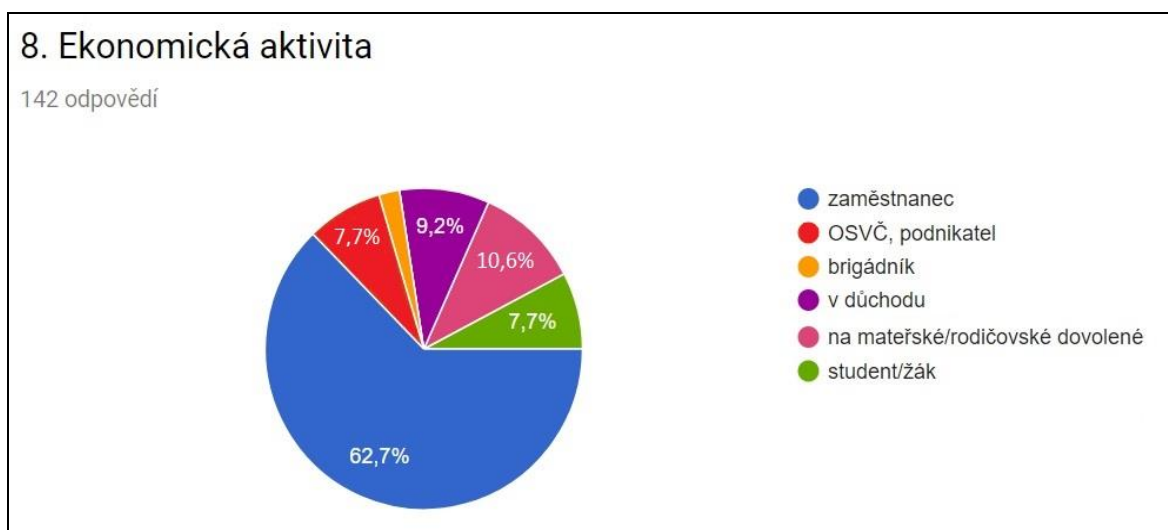
Zdroj: Vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Graf 7: Nejvyšší dosažené vzdělání respondentů v %

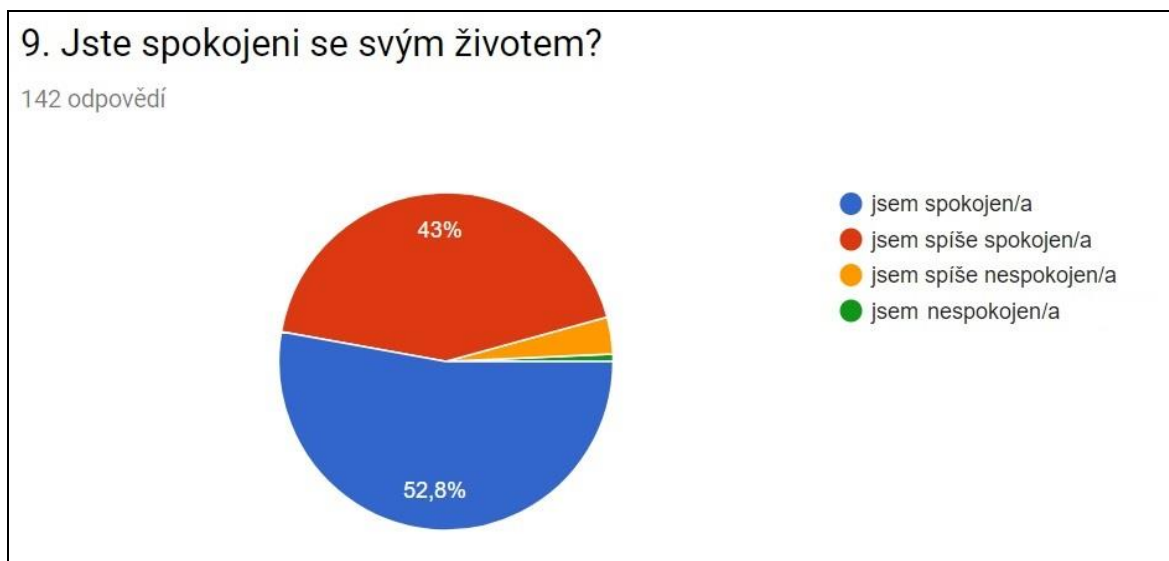
Zdroj: Vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Graf 8: Ekonomická aktivita respondentů v %

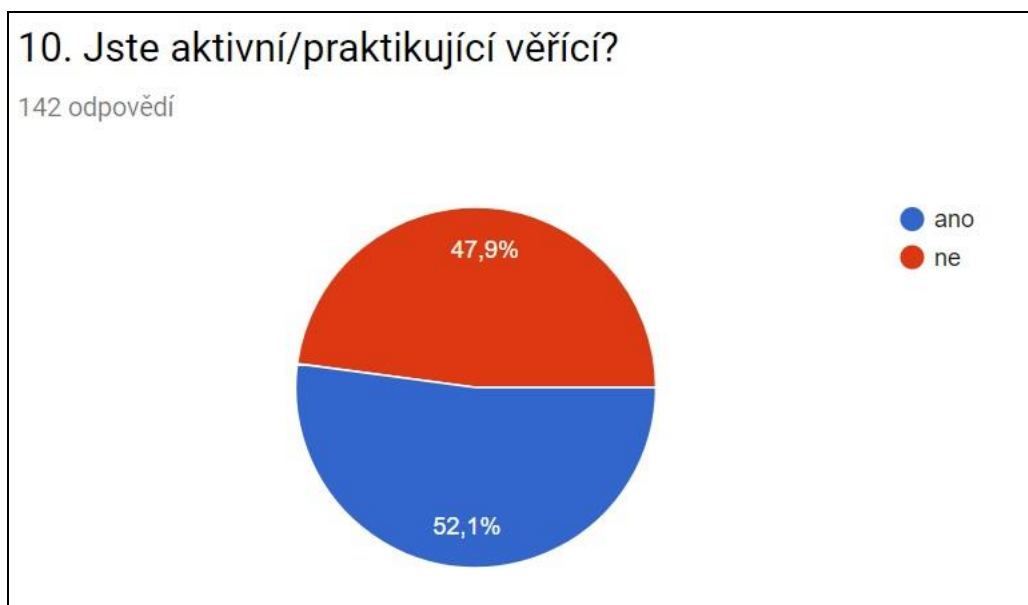
Zdroj: Vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Graf 9: Spokojenost respondentů s životem v %

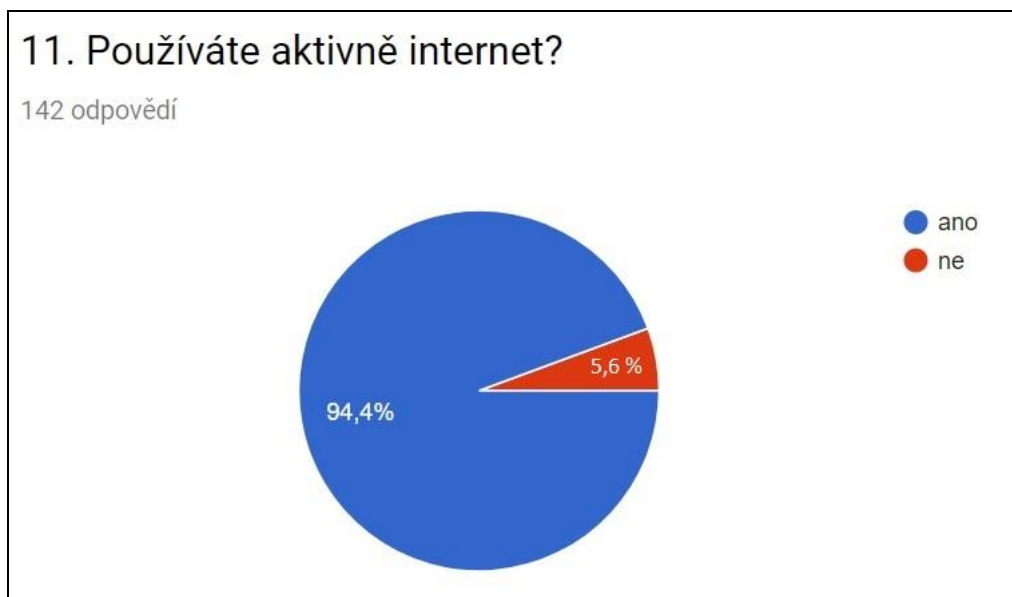
Zdroj: Vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Graf 10: Aktivně věřící respondenti v %

Zdroj: Vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Graf 11: Respondenti aktivně používající internet v %

Zdroj: Vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

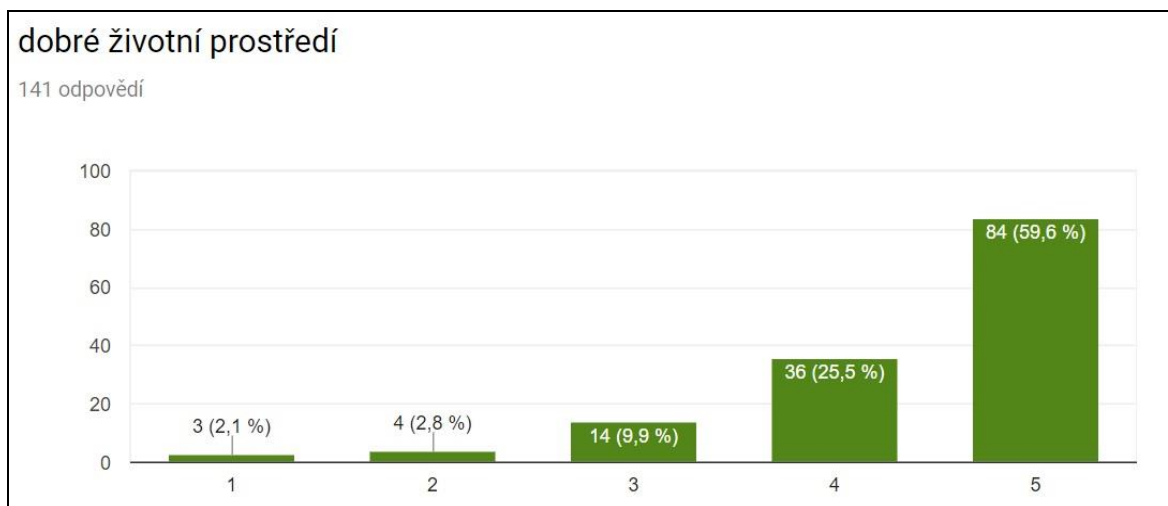
Příloha 7

Graf 12: Priority respondentů na klidné/hezké prostředí

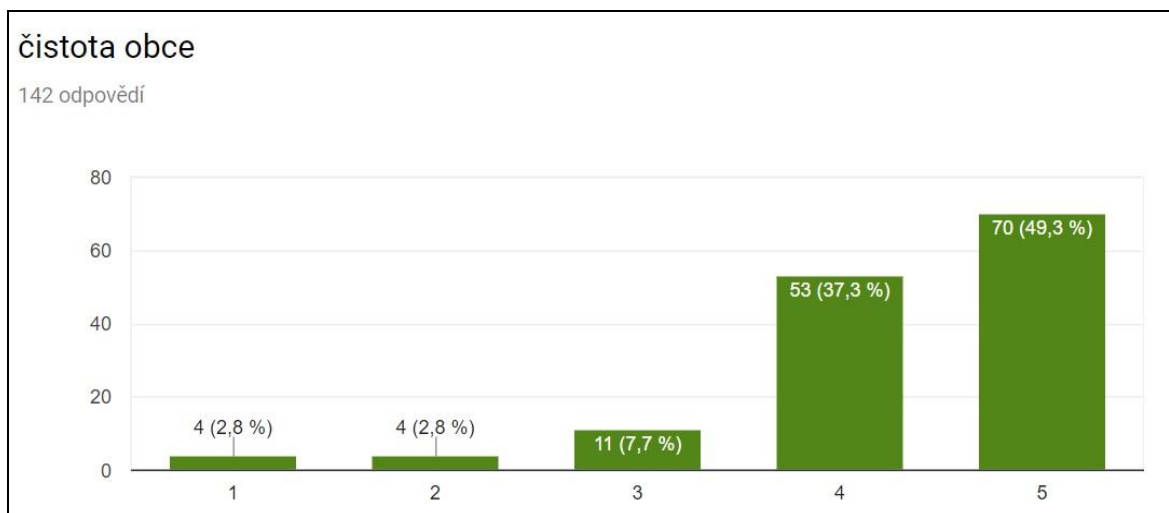
Zdroj: Vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Graf 13: Priority respondentů na dobré životní prostředí

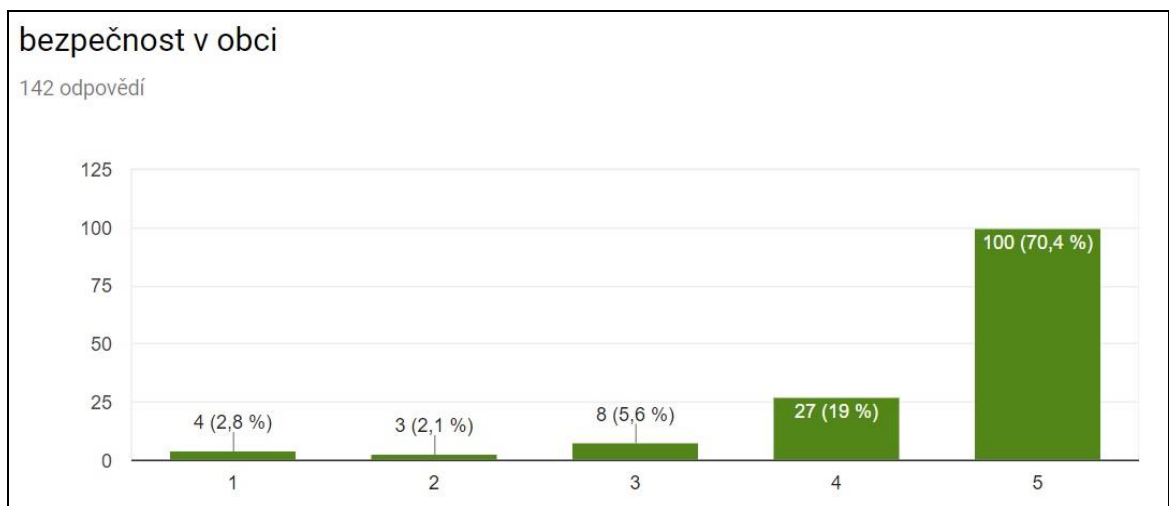
Zdroj: Vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Graf 14: Priority respondentů na čistotu obce

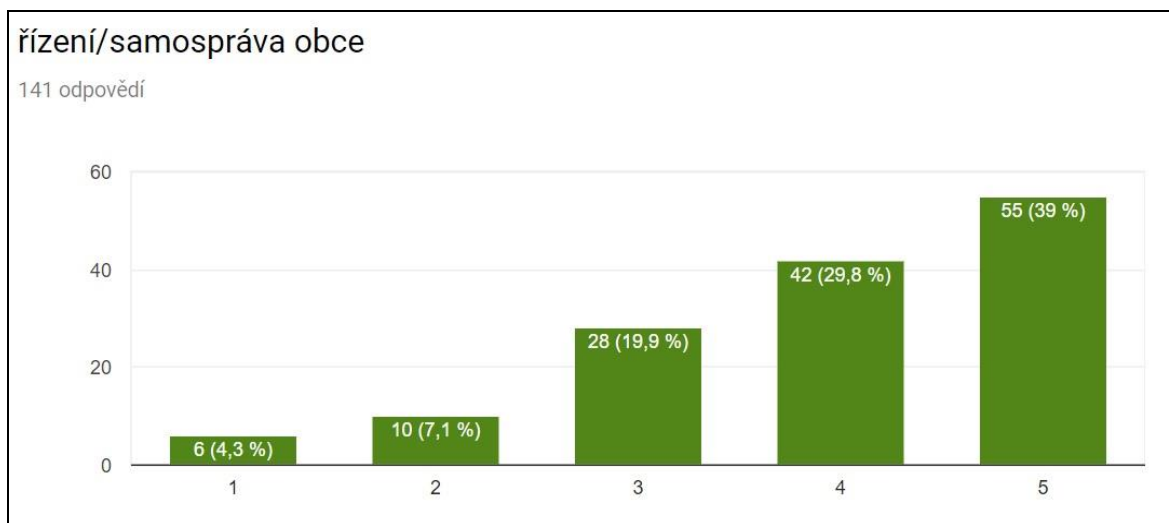
Zdroj: Vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Graf 15: Priority respondentů na bezpečnost v obci

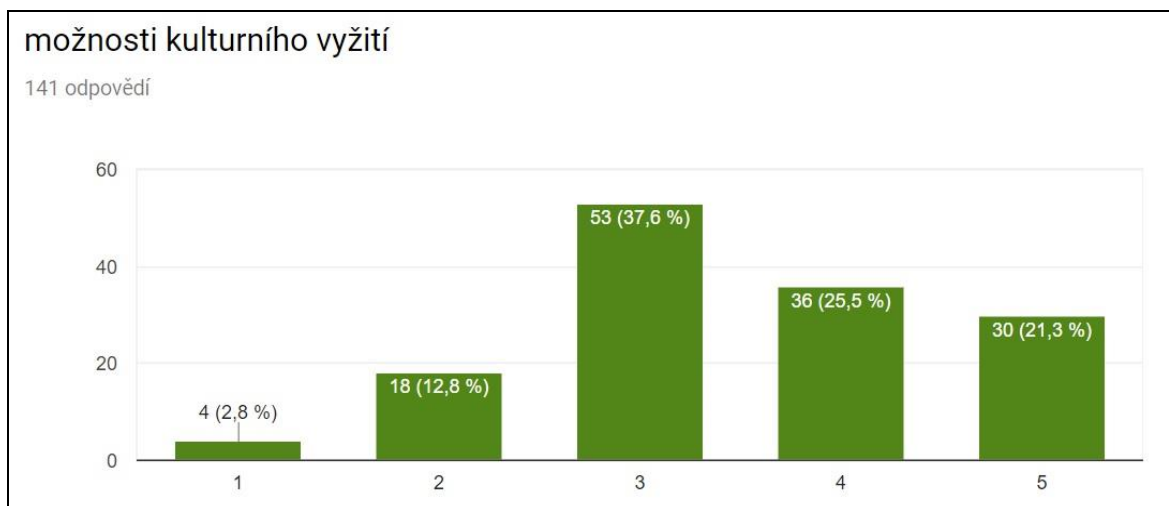
Zdroj: Vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Graf 16: Priority respondentů na řízení/samosprávu obce

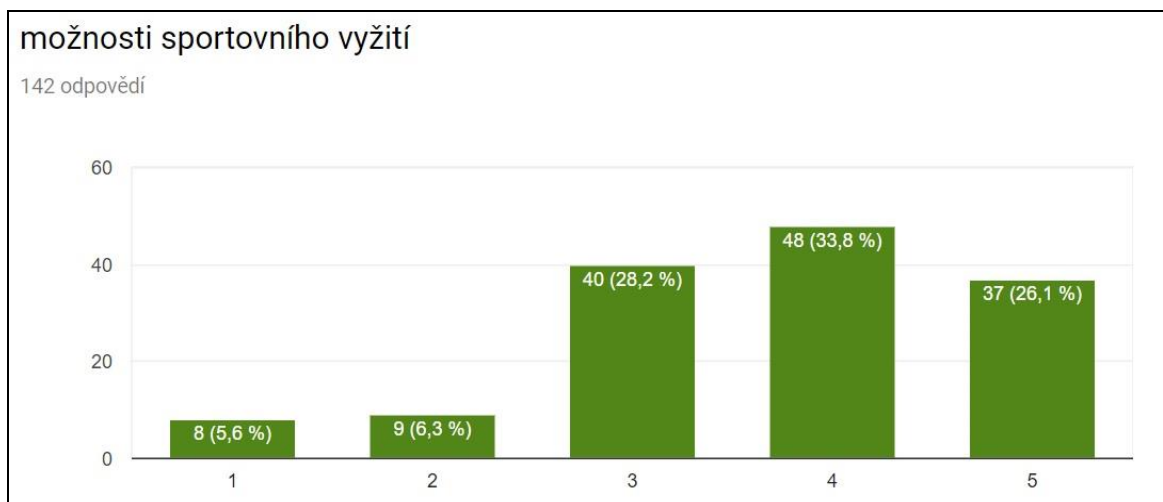
Zdroj: Vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Graf 17: Priority respondentů na možnosti kulturního vyžití

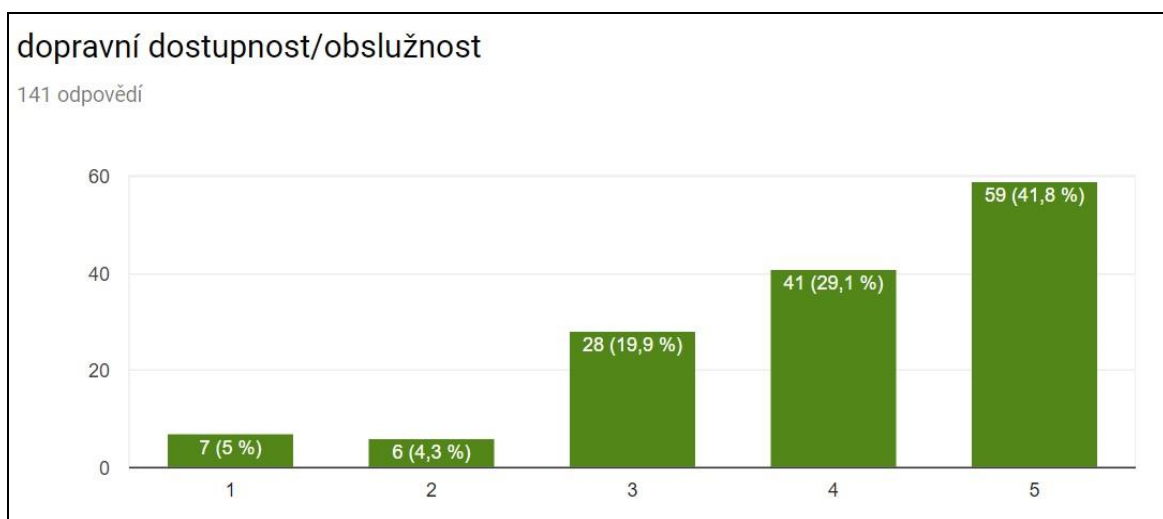
Zdroj: Vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Graf 18: Priority respondentů na možnosti sportovního vyžití

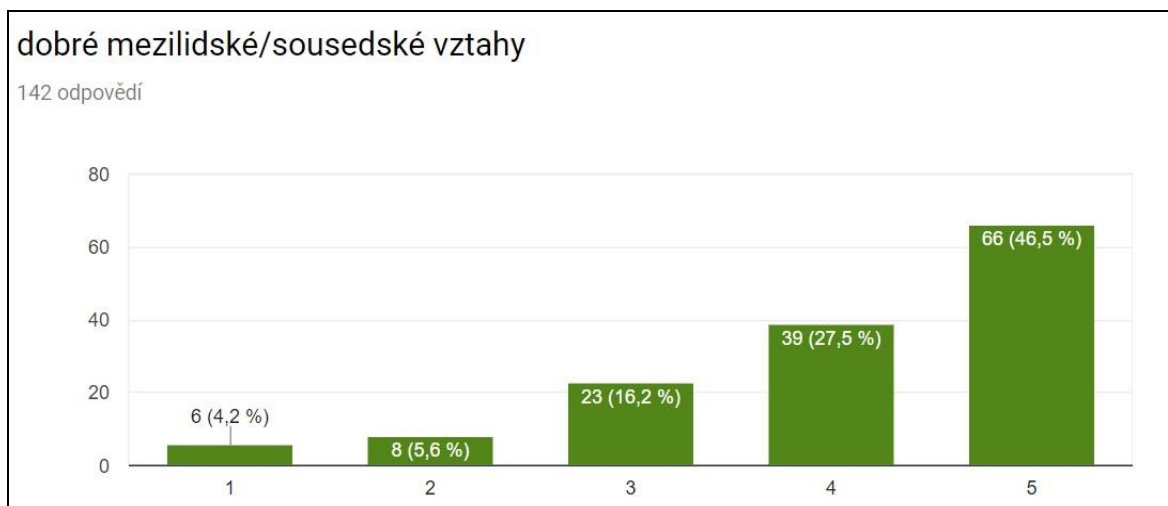
Zdroj: Vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Graf 19: Priority respondentů na dopravní dostupnost/obslužnost

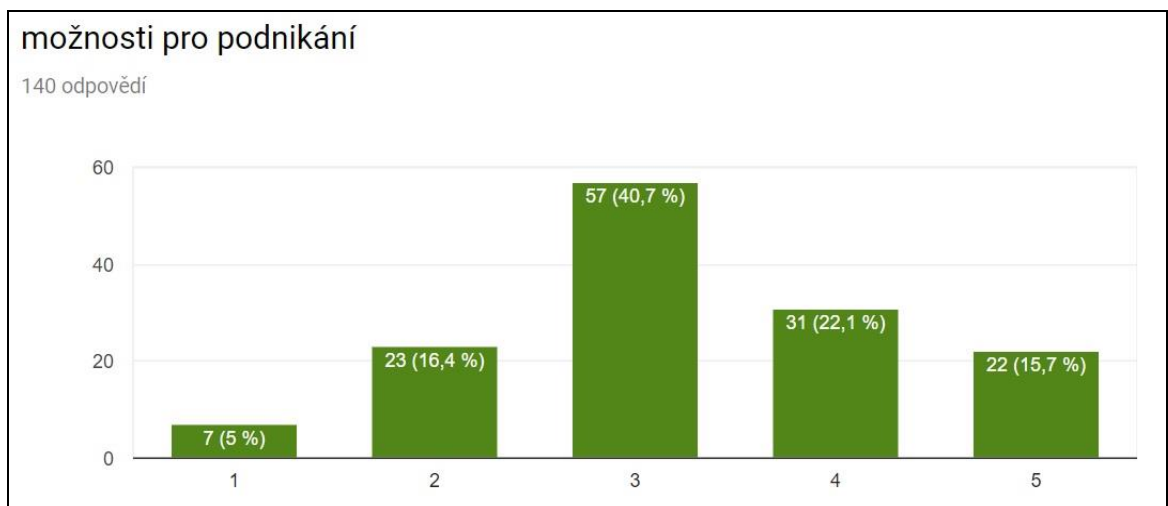
Zdroj: Vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Graf 20: Priority respondentů na dobré mezilidské/sousedské vztahy

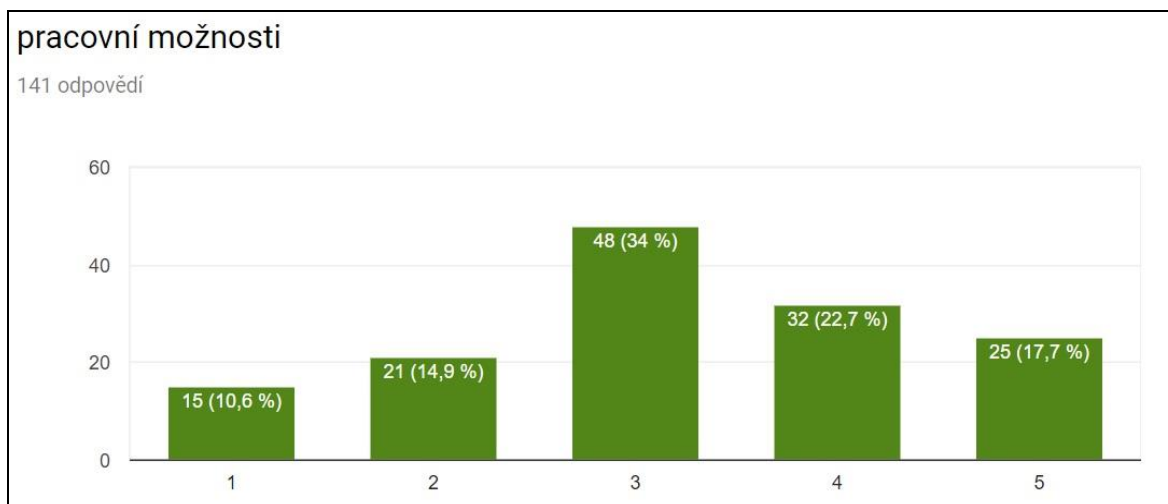
Zdroj: Vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Graf 21: Priority respondentů na možnosti pro podnikání

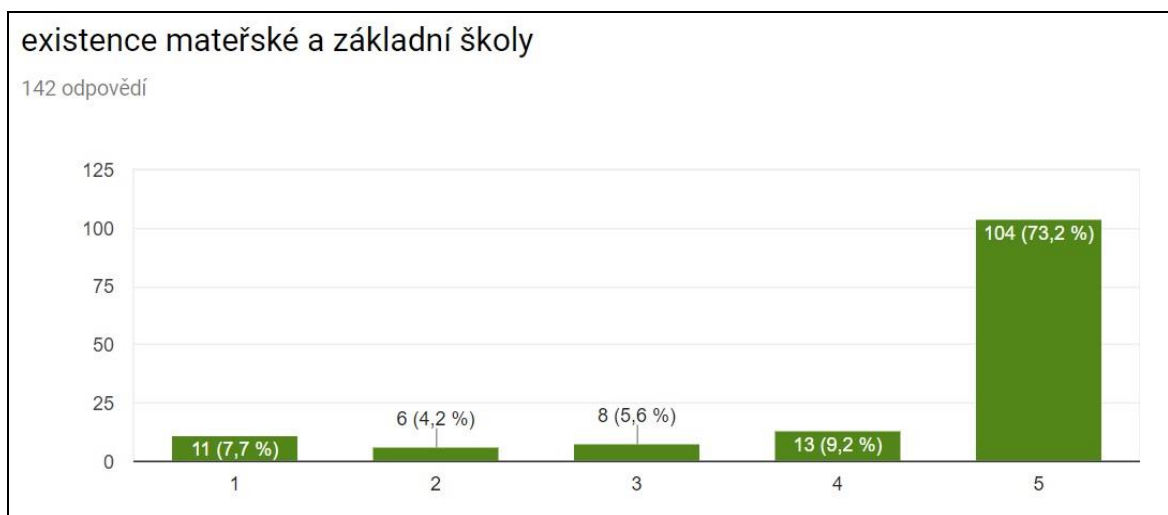
Zdroj: Vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Graf 22: Priority respondentů na pracovní možnosti

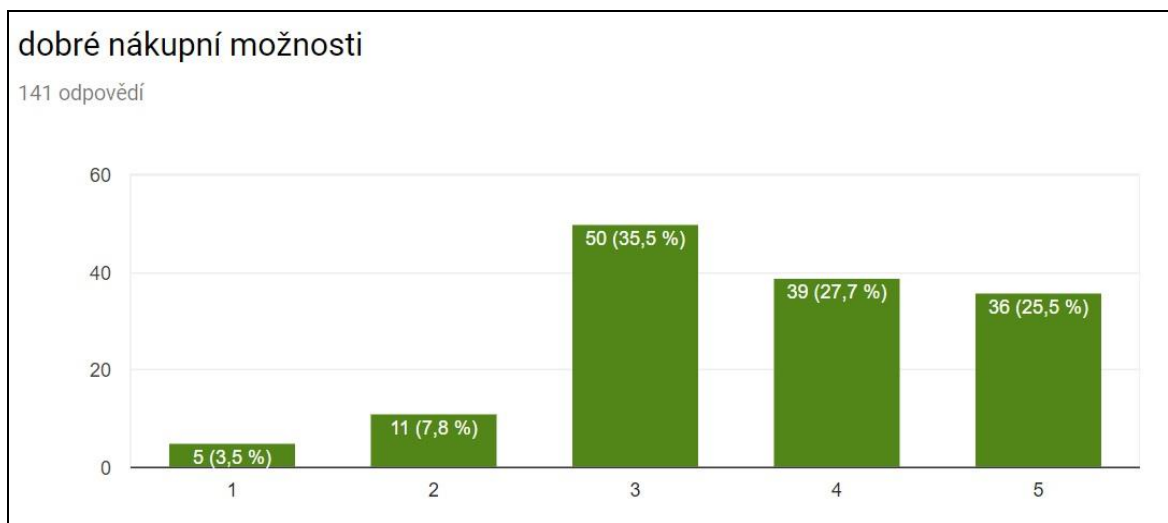
Zdroj: Vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Graf 23: Priority respondentů na existenci mateřské a základní školy

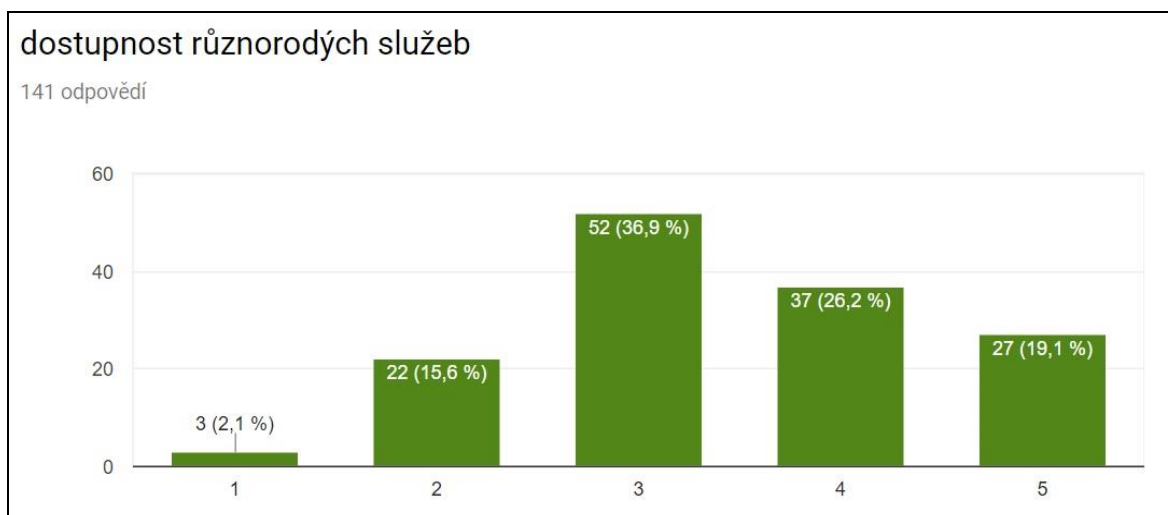
Zdroj: Vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Graf 24: Priority respondentů na dobré nákupní možnosti

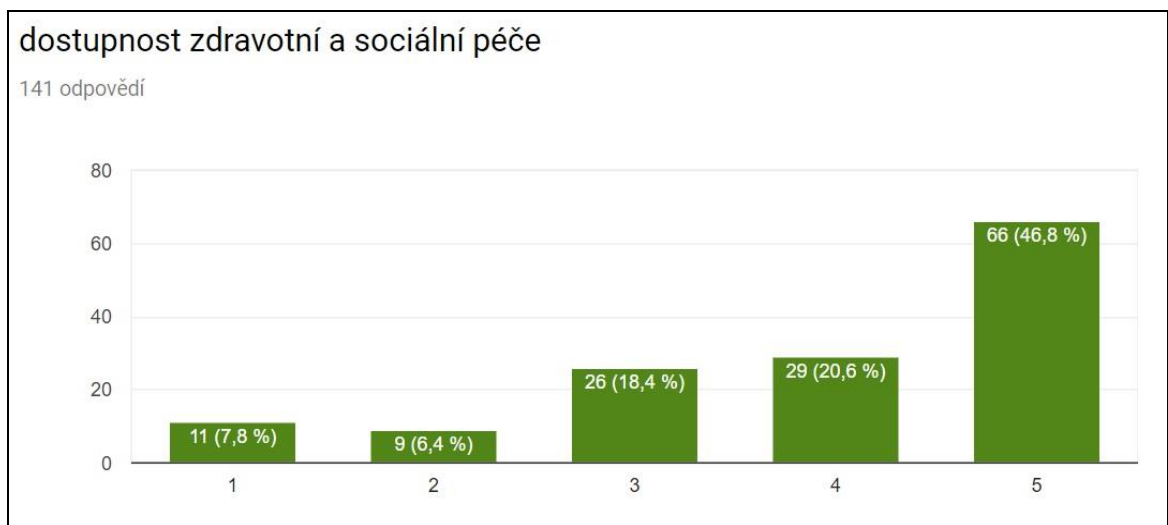
Zdroj: Vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Graf 25: Priority respondentů na dostupnost různorodých služeb

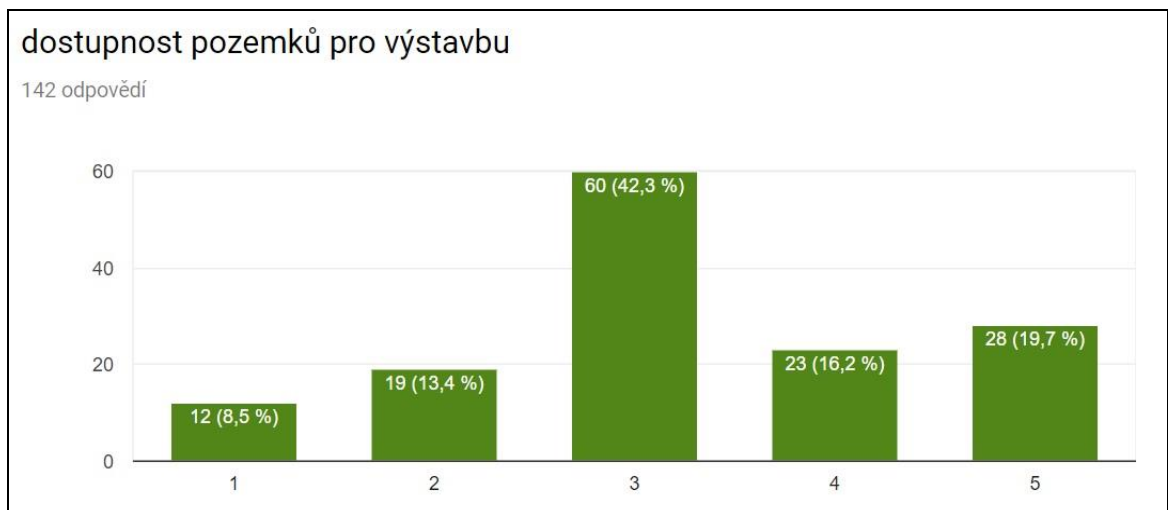
Zdroj: Vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Graf 26: Priority respondentů na dostupnost zdravotní a sociální péče

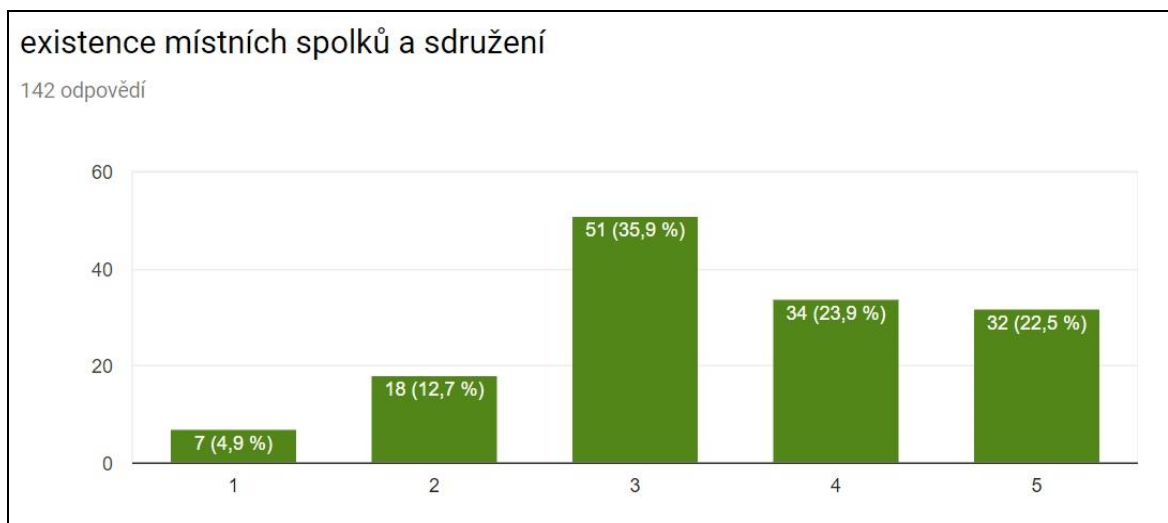
Zdroj: Vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Graf 27: Priority respondentů na dostupnost pozemků pro výstavbu

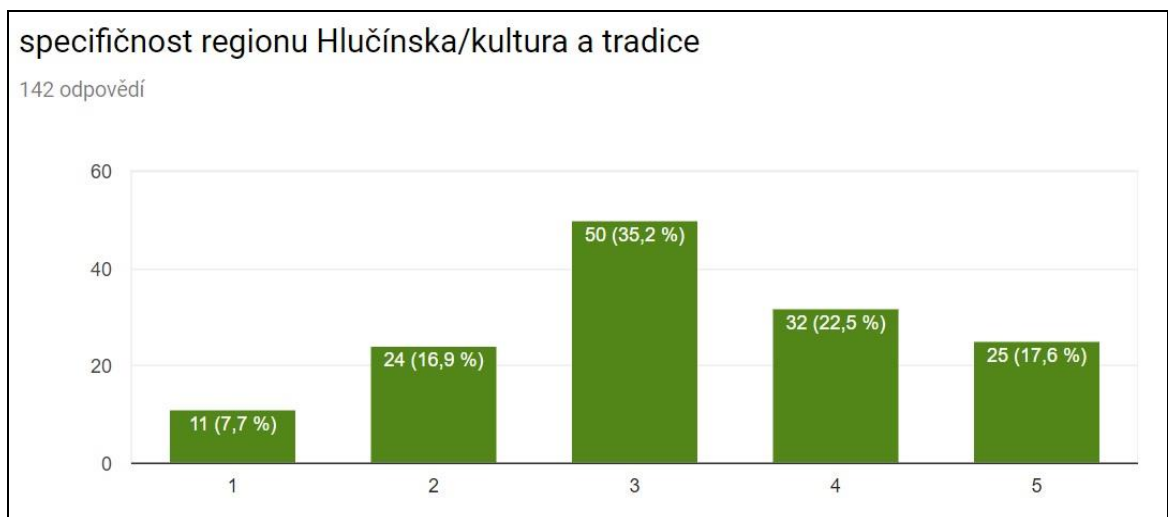
Zdroj: Vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Graf 28: Priority respondentů na existenci místních spolků a sdružení

Zdroj: Vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Graf 29: Priority respondentů na specifičnost regionu Hlučínska (kultura a tradice)

Zdroj: Vlastní zpracování dle dotazníkového šetření